

LA SARDANE POURRAIT-ELLE ÊTRE PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ?

ABSTRACT

Partint de l'interès de les sardanes i el món que l'envolta, es va plantejar conèixer-les més a fons i descobrir si la sardana podria ser Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Després d'haver recaptat informació sobre la sardana llegint llibres, realitzant entrevistes i cercant informació es va procedir a fer un anàlisi de la sardana.

L'anàlisi va constar d'examinar les diferents funcions que té la sardana com a tradició, com esport, com a gènere musical i com a representació pública. També, es va investigar el Patrimoni Cultural Immaterial per tal de respondre a la problemàtica: *La sardane, pourrait- elle être Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité?*

Es va arribar a la conclusió que podria ser-ho ja que forma part de la tradició d'una comunitat cultural, que es manté al llarg dels anys i que reflecteix l'identitat cultural i social d'aquesta comunitat. A més a més, és una tradició viva, intergeneracional i transfronterera que cal protegir perquè pateix intolerància i és vulnerable als fenòmens causats per la globalització. Finalment la sardana és una manifestació cultural molt apreciada per la seva comunitat que en desitja la preservació i projecció cap al futur.

Starting from the interest of les Sardanes and the world around them, the objective of the project was to get to know them better and find out if la Sardana could be an Intangible Cultural Heritage of Humanity.

After gathering information about la Sardana by reading books, doing interviews, and searching for information, then was carried out an analysis of la Sardana.

The analysis consisted of examining the different functions that have la Sardana as a tradition, as a sport, as a musical genre, and as a public representation. The Intangible Cultural Heritage was investigated to answer the question: *La sardane, pourrait- elle être Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité?* It was concluded that it could be an Intangible Cultural Heritage, whereas it is part of the tradition of a cultural community, which is maintained over the years and reflects the cultural and social identity of that community. In addition, it is a living, intergenerational and cross-border tradition that must be protected because it suffers intolerance and is vulnerable to the phenomena caused by globalization. Finally, the Sardana is a cultural event appreciated by its community that wants the preservation and projection of la Sardana into the future.

SOMMAIRE

1. <u>Introduction</u>	2
2. <u>Chapitre I: La sardane comme danse traditionnelle</u>	5
2.1. La sardane	5
2.2. Histoire	7
2.2.1. Origine	7
2.2.2. Histoire	7
2.3. La cobla	11
2.3.1. Origine	11
2.3.2. Histoire	12
2.3.3. Instruments	13
2.4. Structure de la danse	16
2.4.1. Introduction / introït	16
2.4.2. Pas courts	17
2.4.3. Pas longs	17
2.4.4. Contrepoint	18
2.4.5. Accord final	19
2.5. Typologie	20
2.5.1. Selon le but de la Danse	20
2.5.2. Selon la structure de la Danse	21
2.5.3. Selon des critères musicaux, d'interprétation et de composition	22
2.6. La sardane aux Hostalets de Balenyà	24
2.6.1. Localisation	24
2.6.2. Commencements	25
2.6.3. Ocells Primerencs	25
2.6.4. L'Aplec de Balenyà	27
2.6.5. La Fressa	28
2.6.6. Organizations d'aplecs, l'Aplec Comarcal et l'Aplec d'Hivern dels Hostalets de Balenyà	29
2.6.7. Sardane actuelle aux Hostalets de Balenyà	30
3. <u>Chapitre II: La sardane comme sport</u>	32
3.1. Unió de Colles Sardanistes (UCS)	32
3.1.1. Championat de Catalogne	33
3.2. Concours	34
3.2.1. Structure des concours	35
3.3. Colles Sardanistes	36

3.4. Compter une sardane	38
3.4.1. Compter les pas courts	38
3.4.2. Compter les pas longs	39
3.5. Répartir	40
3.5.1. Style Empordanès	40
3.5.2. Style Selvatà	42
3.5.3. Style Garrtoxí	43
3.5.4. Les pas de fermeture	44
3.5.5. Répartition des multiples de 8	44
3.5.6. Le répartition de -10	46
3.6. Molla	47
3.7. Habits et chaussures	49
3.7.1. Habits traditionnels	49
3.7.2. Habits de nos jours	50
3.7.3. Chaussures	51
3.8. Grup sardanista Riallera	52
3.8.1. Introduccion	52
3.8.2. Le début de la colla	52
3.8.3. Entraînements avant Covid-19, pendant le confinement et après le confinement	54
3.8.4. Projet “No Giris Cua”	55
3.8.4.1. Objectifs généraux	56
4. <u>Chapitre III: La sardane comme genre musical</u>	58
4.1. Compositeurs	58
4.2. Sardane “5 d’Agost”	61
4.2.1. Histoire	61
4.2.2. Compositeur	63
4.2.3. Caractéristiques	63
4.3. Chanson “Ballem” (Macedònia)	64
4.3.1. Histoire	65
4.3.2. Objectif	65
5. <u>Chapitre IV: La sardane comme représentation publique</u>	68
5.1. Ville Pubille de la Sardane	68
5.2. Capitale de la Sardane	70
5.2.1. Activites	70
6. <u>Chapitre IV: La sardane comme représentation publique</u>	73
6.1. Patrimoine Culturel Immatériel	73
6.2. Liste de l’UNESCO	74
6.2.1. Conditions pour être sur la liste	74

6.3. Candidature à la liste représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité	76
6.4. Patum de Berga	78
6.4.1. Histoire	79
6.4.2. Personnages	80
6.4.3. La Patum comme Patrimoine	81
<u>7. Conclusions</u>	83
<u>8. Bibliographie</u>	87
<u>9. Annexes</u>	
9.1. Annexe I: entretiens	1
9.1.1. Entretien Toni Mas i Bigas	3
9.1.2. Entretien M. Mercè Mauri i Puig	7
9.1.3. Entretien Pere Puigdomènech Mas	9
9.1.4. Entretien Manela González Robles	11
9.1.5. Entretien Pep Puigdomènech	14
9.1.6. Entretien Carles Puigferrat Oliva	16
9.1.7. Entretien Queralt Riera	20
9.1.8. Entretien Jordi Jiménez Nuño	22
9.1.9. Entretien Aina Amat i Castell	24
9.1.10. Entretien Xavier López Codina	26
9.1.11. Entretien Joan Druguet i Sallent	28
9.1.12. Entretien sardane 5 d'agost	32
9.1.13. Entretien Dolors Tona et la sardane 5 d'agost	36
9.1.14. Entretien Nuri Escudé i Guil	38
9.1.15. Entretien Albert Rumbo	41
9.2. Annexe II: tableaux	43
9.2.1. Parties de la danse	45
9.2.2. Structure d'une sardane de <i>deu tirades</i>	45
9.2.3. Structure d'une sardane de <i>set tirades</i>	46
9.2.4. Structure d'une sardane de <i>quatre tirades</i>	46
9.2.5. Villes Pubilles de la sardane	47
9.2.6. Capitales de la sardane	52
9.3. Annexe III: photographies	53
9.3.1. Photo de comment se tiennent la main	55
9.3.2. Pair et contre-pair	55
9.3.3. Pep Ventura	55
9.3.4. Pas courts avec les bras baissés	56
9.3.5. Pas logs avec les bras levés	56

9.3.6. Gens dansent sardanes, sur la place de l'église, aux les Hostalets de Balenyà	57
9.3.7. Edifici de la Pista	57
9.3.8. Santuari de la Mare de Déu de l'Ajuda	58
9.3.9. Nit de Bruixes	58
9.3.10. Logo " <i>Nit de Bruixes</i> "	58
9.3.11. <i>Aplec d'Hivern</i> aux Hostalets de Balenyà (20 août 2021)	59
9.3.12. Filles avec un pantalon long	60
9.3.13. Hommes avec une ceinture	60
9.3.14. Femmes avec un <i>can can</i>	60
9.3.15. Fanion <i>colla</i> Riallera	61
9.3.16. Faire l' <i>autobús</i>	61
9.3.17. Entraînement virtuel via Zoom, <i>colla</i> Riallera	62
9.3.18. Entraînement virtuel via Zoom, <i>colla</i> Entre Boires	62
9.3.19. <i>Cobla</i> Sant Jordi	62
9.3.20. Célébration des 40 ans de mariage de Ramon Nuri et Dolors Tona, photo avec la <i>cobla</i> Sant Jordi	63
9.3.21. Célébration des 40 ans de mariage de Ramon Nuri et Dolors Tona	63
9.3.22. Photos Concours de Vic	64
9.3.23. Proposition de la motion pour que la sardana devienne Patrimoine dans la mairie des Hostalets de Balenyà	65
9.4. Annexe IV: partitions	66
9.4.1. Sardana 5 d'Agost	68
9.5. Annexe V: documentation et nouvelles	74
9.5.1. Projecte No Giris Cua	76
9.5.2. Macedònia sardanista, Festa Festa	84
9.5.3. El grup juvenil Macedònia presenta a Barcelona "Ballen", una cançó sardanista, Diari de Girona	85
9.5.4. El texto de la convención para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial	86
9.5.5. Protocol per a la ordenació dels criteris per a la identificació i preparació de les candidatures de Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Inmaterial de la Humanitat a Catalunya	103
9.5.6. Campionat de Catalunya de colles sardanistes {bases generals (revisió'10)}	112
9.5.7. Sessió per explicar la sardana com a Patrimoni de la Humanitat en el dia d'Europa	124
9.5.8. Reunió al Rosselló entre les comissions del projecte perquè la sardana sigui Patrimoni de la Humanitat	125
9.5.9. La Sardana, a la trobada internacional per al Patrimoni Cultural Inmaterial de la UNESCO	127
9.5.10. La necessitat de ser a la llista	129
9.5.11. La comissió de cultura del Parlament, amb la sardana, Patrimoni de la Humanitat!	130

9.5.12. La candidatura de la sardana com a Patrimoni de la Humanitat avança un pas més	131
9.5.13. El finançament popular perquè la sardana sigui Patrimoni de la Humanitat ha recaptat gairebé 9.000 €	132
9.5.14. Donació perquè la sardana sigui Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat	133

“És una dansa clàssica i matemàtica. Els sardanistes s’agrupen lliurement en rotllanes, és a dir, formen anelles agafats de les mans. Els dansaires han de contar els compassos de la música -que solen ser en nombre diferent a cada composició- i traduir-los a passos, de manera que repartits ara voltant cap a la dreta, ara cap a l’esquerra, la dansa es desplegui i acabi exactament d’acord amb les normes tradicionals que la regeixen.”

Manifest de la sardana, Lloret de Mar, 30 d’abril de 1972

1. INTRODUCTION

Vous est-il déjà arrivé de penser que lorsque vous entendez un mot, un son ou quelque chose d'important pour vous, vous en avez la chair de poule? C'est ce qui m'arrive quand j'entends le mot sardane et/ou j'entends le son du flabiol et du tambourin.

Mon travail intitulé *La sardane, pourrait-elle être Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité?*, cherche si la sardane est une bonne candidate pour recevoir cette distinction de l'UNESCO.

J'ai décidé de faire le travail de recherche sur les sardanes parce que les sardanes sont dans le cœur de beaucoup de Catalans et bien sûr, elles sont dans le mien depuis de nombreuses années car j'ai dansé dans une colla et je suis tombée amoureuse des sardanes. Même pas je m'étais demandé pourquoi elles n'étaient pas encore du patrimoine.

Alors, mon travail se compose de cinq chapitres qui m'ont aidé à connaître et comprendre la situation de la sardane et parvenir à la conclusion du travail : le chapitre un parle de la sardane comme danse traditionnelle, le chapitre deux se concentre sur la sardane comme sport, le troisième chapitre traite de la sardane en tant que genre musical, le chapitre quatre parle de la sardane comme représentation publique et enfin dans le cinquième chapitre se traite du Patrimoine Culturel Immatériel. En plus de compléter le travail, j'ai fait des annexes où se trouvent des photographies, des partitions, de la documentation, des tableaux comparatifs, des entretiens, des nouvelles et à la fin des annexes, il y a un CD où vous pouvez trouver différentes mélodies. J'ai aussi créé un compte Instagram : *Sardaneee* où j'ai posté des photos, des phrases, des news, que j'ai utilisé ou qui me sont parvenues pendant le temps d'élaboration de cette recherche.

La méthodologie utilisée a été celle d'un travail de terrain en histoire et sciences sociales. J'ai recherché des documents et des témoignages qui m'ont fourni des données pertinentes au sujet de mon étude. A partir de ces informations j'ai essayé de confirmer l'hypothèse initiale: La sardane pourrait-elle être Patrimoine Culturel Immatériel?

En ce qui concerne les sources d'information, j'ai fait une recherche de sources bibliographiques sur le monde de la sardane, l'une des bibliothèques où j'ai trouvé plus d'informations était dans la bibliothèque Pere Blasi à Toroella de Montgrí où ils ont une collection spécialisée dans le monde de la sardane . Les témoignages que j'ai évoqués plus haut, dans la partie sur la méthodologie, ont eu une trajectoire très proche avec les sardanes, que ce soit dans le monde professionnel, sportif, des loisirs ou culturel.

La plus grande difficulté que j'ai eue a été de trouver l'argot de la sardane en français. Alors je me suis documentée et j'ai appris beaucoup de vocabulaire en consultant l'ouvrage Sardane Danse et Musique d'un Pays, qui explore le monde de la sardane de la Catalogne du nord et qui est en français¹.

J'apprécie grandement mes parents pour m'avoir soutenu en tout temps; à ma professeure pour son aide et ses suggestions; à Carles Puigferrat pour m'avoir fourni des informations et des photographies du *Grup Riallera Sardanista*; à la Mairie d'Hostalets de Balenyà de m'avoir écouté et soutenu en faisant la motion pour que la sardane devienne Patrimoine; et à tous les interviewés qui m'ont fait voir différents points de vue sur la sardane.

“Els passos tenen noms; suau, joglar, Catalunya, Carmen, mitjó. És la nova modalitat de sardana. Més espectacular, menys harmoniosa. Potser es la clau que la puguin salvar”.

- Esther Cibrán, colla Mare Nostrum

¹ Auteurs: Josianne Cabanes, Hyacinthe Carrera, Eric Fourcade, Frédéric Guisset, entre autres.

“El que sorprèn als turistes és que un ball tradicional encara el balli la gent al carrer”.

-David Jané

2. CHAPITRE I: LA SARDANE COMME DANSE TRADITIONNELLE

2.1. La sardane

La sardane est une danse collective considérée comme la danse traditionnelle de la Catalogne où un groupe indéterminé de personnes, appelé "sardanistes", dansent accompagnés par la musique interprétée par une *cobla*. Les *sardanistes* se mettent en cercle, se prennent les mains, avec les bras tendus, regardent vers le centre et bougent leurs pieds de manière coordonnée au son de la cobla; ils tapent de droite à gauche en comptant les mesures², dansant à droite et à gauche avec un rythme et une intensité qui varient tout au long de la composition. Le cercle est composé de différents couples de *sardanistes*, hommes et femmes, plaçant la femme à droite, et le contre-paire au côté opposée³.

Titre: Ballada Centelles

Source / Auteur: Propre source

Date: 11.07.21

² Signe qui exprime la mesure musicale des sons musicaux. Dans la sardane sont habituellement utilisées les mesures 2/4 et 6/8.

³ Voyez Annexe III p. 55

Une partie importante de la sardane est la *cobla* car la sardane ne peut pas être comprise sans la musique de la *cobla*. La *cobla* est un groupe instrumental typiquement catalan qui accompagne la sardane. Elle se compose de onze musiciens et douze instruments, car l'un des musiciens joue de deux instruments, le *flabiol* et le tambourin. Les autres instruments qui le composent sont : la tenora, le tible, le fiscorn, la trompette, le trombone et la contrebasse.

La sardane est très importante pour les catalans parce qu'elle est un élément identitaire. Aussi elle représente un patrimoine important pour la Catalogne, il y a donc actuellement plus de 30.000 sardanes cataloguées, 2.538 compositeurs de sardanes identifiés, 438 livres sur cette danse, 123 *cobles* actives, 300 organisations *sardanistes* actives et plus de 3.000 activités sur la sardane sont organisées chaque année. C'est pour cela que , l'an 2010 le Gouvernement de la Catalogne a déclaré la sardane comme l'Élément Festif Patrimonial d'Intérêt National. Neuf ans plus tard, en 2019, la Commission Culturelle du Parlement de Catalogne a approuvé à l'unanimité le projet d'amener l'UNESCO à classer la sardane comme patrimoine culturel immatériel de l'humanité. Les objectifs de cette reconnaissance sont : garantir la survie de cette danse et la reconnaître comme un symbole partagé et comme la danse nationale de la Catalogne.

2.2.Histoire

2.2.1. Origine

L'origine exacte de la sardane n'est pas connue, mais différentes origines ont été spéculées. Certaines sources disent qu'elle vient du mot "sardà"; cela veut dire qu'elle provient de la Cerdagne⁴ ou qu'elle est dansée dans cette région car il y a des anciens documents où apparaît une danse appelée "cerdana" qui fait référence à toute sortes de danse faite en cercle. Aussi, il y a des sources qui disent que la danse provient de la Méditerranée. Par exemple en Grèce, une danse similaire était déjà dansée dans laquelle les danseurs se tenaient les mains en cercle.

Titre: Des silhouettes dansent en cercle

Source: RádioSeu 107.2 F.M⁵.

2.2.2. Histoire

Les premières citations avec le mot *sardana* apparaissent au XVIe siècle, dans le livre *Liber Consulatit* conservé aux archives municipales d'Olot, où il est dit que le conseil municipal de cette ville interdit la danse de la sardane, car elle est considérée comme malhonnête et si elle est dansée, il y a même peine de prison. Cependant, on ne sait pas à quoi ressemblait cette danse ou quelle était l'origine de son nom. Comment était la sardane avant ?

⁴ Région de la Catalogne située dans les Pyrénées. Il s'agit d'un territoire formé par une vaste plaine entourée des hautes montagnes. La partie la plus orientale de la région appartient à la France.

⁵ Link: <https://afly.co/nx56>

En revanche, deux danses très proches de la sardane actuelle sont documentées à cette époque : le *ball rodó*⁶ et le *ball mesclat*⁷. Le *ball rodó*, selon le *Llibre Vermell de Montserrat*⁸, il se dansait avec les mains tenues et en cercle, dans un ou deux sens. Quant au *ball mesclat*, c'est une danse dans laquelle tout le monde peut entrer, comme c'est la caractéristique aussi de la sardane.

Malgré tout, ce n'est qu'à la fin du XVIIIe siècle et au début du XIXe siècle que l'on retrouve deux danses populaires étroitement liées à la sardane actuelle: le contrapàs et la sardane courte. Le contrapàs était une danse dansée par des hommes, en rang, se prennent les mains tandis que pieds font le pointé⁹, avançant en cercle, menés par le capdanser¹⁰. Tout en dansant, ils devaient faire le tour de la place en mesurant les pas, de sorte qu'à la fin de la musique, ils soient au point de départ. Si cet objectif était atteint, les danseurs disaient avoir réussi à retirer le contrapàs. La musique qui accompagnait la danse était répétitive et les paroles parlaient de la passion du Christ.

Titre: Contrapàs

Source: Anima de Dansa ¹¹.

⁶ Ronde ou bal rond (en français)

⁷ Danse mixte (en français)

⁸ Recueil de textes religieux

⁹ Pas de danse qui consiste à ce que la pointe du pied touche le sol, en catalan on l'appelle "punteig".

¹⁰ Un expert dans la danse qui guidait les danseurs du contrapàs.

¹¹ Link: <https://www.animadedansa.com/ball/contrapas-prats-de-mollo/>

La sardane courte est l'antécédent le plus proche de la sardane actuelle. C'était une danse très brève et facile, composée de deux parties appelées les pas courts¹² et les pas longs¹³, et avait une structure limitée par un nombre fixe de mesures: huit pour les courts et seize pour les longs. La formation musicale qui interprétait cette sardane, n'était pas stable et était généralement formée par: le *fabiol*, le tambourin, la cornemuse¹⁴ et une ou deux xérémies¹⁵. La sardane courte était dansée à la fin du contrapàs. Étant donné que les gens la trouvaient trop courte, les musiciens ont décidé de l'allonger. Les modifications appliquées à la sardane courte ont conduit à l'apparition de la sardane longue, documentée à la fin du XVIIIe siècle.

La sardane longue est composée de deux parties : huit courts, seize longs ; de plus, ils ont ajouté le contrepoint¹⁶. Plus tard, certains compositeurs ont introduit de nouveaux éléments musicaux dans leurs compositions: allongement et répétition des notes, thèmes mélodiques, nombre différent de mesures... Ainsi, ils brisent le schéma de base de la danse et du rebond, de nouveaux instruments sont incorporés dans la *cobla*, qui jusqu'alors est composée de trois musiciens et quatre instruments, la *cobla de tres quartans*¹⁷. Des musiciens et compositeurs comme Pep Ventura et Miquel Pardàs ont accordé cette nouvelle dimension musicale à la *cobla* et à la sardane.

Progressivement la sardane a gagné en prestige, il y avait plus de danseurs et plus de public. La compétition entre les *colles*¹⁸ pour bien commencer et finir la sardane au gré de la musique, rendait nécessaire la figure du *cap de colla*¹⁹. L'un de ces *caps de colla*, Miquel Pardàs, publiait

¹² C'est l'une des deux parties qui composent la sardane. Se dansent avec les bras baissés et consistent en une seule pointés suivie d'un croisement des pieds, pas qui se répètent alternativement avec les deux pieds jusqu'aux derniers pas de la course.

¹³ L'une des deux parties qui composent la sardane. Les longs se dansent avec les bras levés et consistent en trois pointés suivis d'un croisement des pieds, pas qui se répètent alternativement avec l'un et l'autre pied jusqu'aux pas de clôture du tirada.

¹⁴ Est un instrument à vent à anche double.

¹⁵ Est un instrument à vent et anche double.

¹⁶ Brève mélodie à deux mesures.

¹⁷ Appelée trois quarts de *cobla*, en français, était composée d'un *fabiol*, un tambourin, un sac de *gemecs* (cornemuse) et une *tarota*.

¹⁸ C'est l'ensemble des personnes, formé de couples, qui danse la sardane dans une *colla* et à la volonté d'obtenir avec la danse, l'exactitude dans la répartition et l'élégance dans le geste.

¹⁹ Celui ou celle qui dirige et représente une *colla* sardaniste; il compte les mesures, prévient des changements...

en 1850 une méthode pour apprendre à danser la sardane dans deux styles : l'*empordanès* (issu de la région de l'Empordà) et le *selvatà* (dans la région de la Selva).

2.3. La cobla

2.3.1. *Origine*

Cobla est un mot qui vient du latin *copula* signifiant lien, union... L'origine de ce nom est liée à une strophe ou petit ensemble de vers, la *cobla* poétique, écrite par des troubadours²⁰ et chantée par des ménestrels²¹, accompagnée d'instruments. Elle est déjà citée dans documents du XIIe siècle.

Plus tard, le nom *cobla* est appliqué à un groupe de musiciens appelés ménestrels qui jouaient de la musique lors de fêtes. Ceux-ci utilisaient des instruments tels que le *flabiol* et le tambourin, le *sac de gemecs* et la *tarota*. Ce modèle était connu sous le nom de *cobla de tres quartans* -composée de trois musiciens et quatre instruments- et a duré jusqu'au début du XIXe siècle, jouant les fêtes et les commémorations populaires des villages.

Titre: Cobla de tres quartans

Source: Entarota't²².

²⁰ Compositeurs, poètes, et musiciens médiévaux.

²¹ Musiciens du Moyen Âge européen.

²² Link: <https://afly.co/p6l6>

2.3.2. Histoire

La *cobla* a évolué avec la sardane.

Le déclin du contrapàs, que les danseurs trouvaient trop long, a favorisé le besoin d'allonger la sardane, dite courte, considérée brève. Aussi, la sardane courte laissait insatisfaits les danseurs qui en réclamaient une plus longue. Cela a conduit au besoin de créer des compositions de sardanes plus étendues, renforçant la *cobla* et incorporant de nouveaux éléments instrumentaux, comme la trompette et la *tenora*. En 1850, la *cobla* de Miguel Gich jouait pour la première fois à Barcelone au Gran Teatre del Liceu.

De son côté, Pep Ventura²³ a introduit la *tenora* à la *cobla*, adaptant le ténor, un instrument qu'il avait découvert des années avant à Perpignan. Avec l'aide d'Andreu Toron²⁴, il a réformé et agrandi cet instrument en y mettant une extrémité en forme de cloche, des clous en métal et en lui donnant un ton plus aigu. La *tenora* est devenue l'instrument principal et le plus caractéristique de la *cobla* catalane.

La *cobla* de Miquel Gich et celle de Pep Ventura étaient composées par six musiciens, bien qu'il y avait des différences dans les instruments qu'ils utilisaient. Les deux coïncidaient dans les tibles, la *tenora*, le *flabiol* et le tambourin, mais tandis que Gich avait un *cornatí* et un figle, Pep Ventura utilisait deux *cornatins* et un *fiscorn*. Plus tard, Pep Ventura a ajouté un deuxième *fiscorn* et un deuxième *tenora* à la *cobla*. La contrebasse et le trombone sont introduits plus tard.

Au cours de ce XIXe siècle, on voit des *cobles* de vingt-et-un musiciens, comme celle de Pep Ventura ou de vingt-sept musiciens comme l'Orchestre National Catalan de Francesc Pujol. Néanmoins, dans divers ensembles musicaux, de façon stable, on voit déjà des *cobles* formés par onze musiciens qui jouent douze instruments.

²³ Voyez annexe III p. 55

²⁴ Un constructeur français.

De même, la *cobla* finit par se stabiliser et le nombre de musiciens, le nombre d'instruments et leur disposition au moment de l'exécution sont fixés. Quant à cet arrangement, les musiciens sont disposés sur deux rangs : les cinq musiciens du premier rang jouent assis et de gauche à droite on trouve le *flabiol* et le tambourin, deux tibles et deux *tenores* ; les cinq musiciens du second rang jouent debout, et de gauche à droite il y a deux trompettes, un trombone et deux fiscornes. À droite, entre les deux rangs, se trouve la contrebasse, qui se joue aussi debout..

Une fois la sardane a été enfin introduite à Barcelone et par toute la Catalogne, toutes les *cobles* du pays ont adopté les mêmes instruments et le même nombre de musiciens.

2.3.3. Instruments

Dans la *cobla* se trouvent une série d'instruments typiques de la Catalogne : le *flabiol* et le tambourin, la *tenora*, le tible et le fiscorn. D'autre part, il y a des instruments qui ne sont pas originaires de Catalogne : la trompette, le trombone et la contrebasse.

FLABIOL :

C'est le plus petit instrument de la *cobla*, de la famille des flûtes. C'est un instrument à vent-bois. Il est fabriqué avec du bois de genévrier ou d'ébène. Il mesure généralement environ 24 millimètres de long et 24 millimètres de diamètre. À ses origines, c'était un instrument d'accord très imparfait, mais grâce aux corrections des instrumentistes et des fabricants, ils ont pu améliorer cet aspect. Il a quatre touches et il y a des notes qui peuvent être obtenues en couvrant un demi-trou. Cet instrument est joué par la même personne qui joue du tambourin, et il le fait avec sa main gauche. Il est chargé de faire l'entrée de la sardane et des contrepoints.

TAMBOURIN :

C'est un instrument entre dix et douze centimètres de diamètre. Il est généralement en bois, mais il en existe aussi en métal. Pour en jouer, on utilise un petit pilon d'environ vingt-cinq cm de long. C'est le seul instrument à percussion de la *cobla*, sa tape accompagne les sardanes et il est joué de la main droite du flûtiste.

TENORA :

Instrument aérophone à vent-bois et fabriqué en bois de genévrier. La cloche / pavillon²⁵ est en métal pour le faire sonner plus fort. Il y en a deux dans la *cobla*. C'est l'instrument le plus représentatif de la *cobla* ; sa sonorité et la large gamme d'intensités qu'il peut faire, le rendent un instrument soliste hautement expressif et par excellence.

TIBLE :

Instrument de la famille vent-bois, fabriqué de bois de genévrier ; il a un bec à double anche, d'environ cinquante-cinq cm de long, aérophone. Il a un son festif. Visuellement il ressemble beaucoup à la *tenora*, d'où certains l'encombrent, mais son pavillon n'est pas aussi métallique que la *tenora*, il en diffère aussi, car il a un son plus aigu. Il a ses origines au XIXe siècle. Il y en a deux dans la *cobla*.

FISCORN :

Le fiscorn est un instrument à vent en métal qui appartient à la famille des clairons²⁶.

Il se compose d'un tube conique vissé qui s'élargit à mesure que l'on s'approche du pavillon et comporte des cylindres qui peuvent monter ou descendre selon la note que l'on veut jouer, comme la trompette. C'est l'instrument à vent le plus grave de la *cobla* et on en trouve deux.

²⁵ Bas de l'instrument.

²⁶ Instruments de large tuyauterie et avec mécanisme de cylindres.

TROMPETTE :

C'est un instrument à vent en métal avec un mécanisme à piston. Le son est produit par la vibration des lèvres du musicien sur le bec de l'instrument. Elle a le son le plus aigu de toute la *cobla*. Il y en a deux.

TROMBONE :

C'est un instrument à vent en métal, similaire à la trompette, mais avec des dimensions plus grandes, car il se compose d'un long tube coudé et le son est plus grave que celui de la trompette. Cet instrument vient du sackbut ²⁷.

CONTREBASSE :

C'est le seul instrument à cordes de la *cobla*. Les contrebasses ont généralement entre trois et six cordes, mais celle de la *cobla* n'a que trois cordes, car elle a plus de sonorité. Elle est très volumineuse et mesure plus de quatre-vingts cm de haut, le musicien doit donc être debout. On ne sait pas exactement quand cet instrument a été introduit dans la *cobla*, mais on le sait depuis le milieu du XIXe siècle.

Titre: Les instruments de la cobla

Source: RàdioSeu 107.2 F.M²⁸.

²⁷ Instrument du 14ème siècle qui régnait dans les palais royaux.

²⁸ Link: <https://afly.co/nx56>

2.4. Structure de la danse

La sardane est composée de deux airs musicaux appelés les pas courts et les pas longs. En dehors de ces deux thèmes, trois autres parties peuvent être distinguées: l'introduction ou introït, le contrepoint et l'accord final²⁹.

Le compositeur compose la sardane pour tous les instruments de la *cobla*. La composition est éditée sur une feuille de papier quartile qui permet de voir l'ensemble de l'œuvre sans tourner la page. Lors de l'audition, la partition est tenue à l'aide d'un lutrin ou sur l'instrument.

La *cobla* joue la sardane en parties ou en morceaux. Chaque partie est appelée *tirada*³⁰. Une sardane pour danser se compose généralement de dix *tirades* et s'appelle une sardane complète.

2.4.1. Introduction / introït

La sardane commence par l'introït³¹ - entrée - qui consiste en une phrase musicale interprétée par le *flabiol* qui annonce le début de la sardane. Lorsque le *flabiol* termine cette mélodie, un son court et puissant du tambourin se fait entendre. C'est alors que la sardane commence. De cette façon, les sons du *flabiol* et du tambourin avertissent les danseurs du début de la danse et indiquent également l'entrée des courts. À ce stade, les danseurs se tiennent les mains en cercle et les pieds joints, prêts à commencer ces pas.

Introït

Titre: Introït

Source: Sona Bach³²

²⁹ Voyez Annex II p. 45

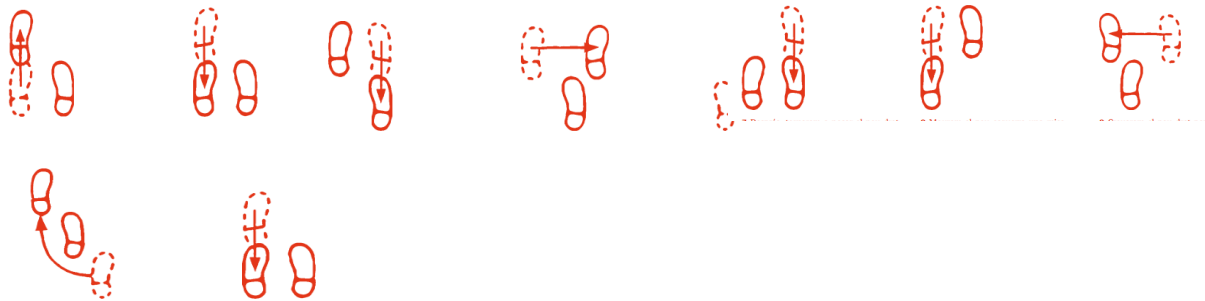
³⁰ Divisé en quatre tirades de courts et six de longs.

³¹ Préparation à la danse.

³² Link: <https://afly.co/nxg6>

2.4.2. Pas courts

Après l'intro, la *cobla* exécute les *tirades* courts deux fois de suite. Selon le nombre de *tirades* de la sardane, les courts seront répétés une ou deux fois après les deux *tirades* longs. Les courts se dansent avec les bras baissés³³: On commence à avancer le pied gauche et on marque le premier point en tapant le sol avec l'orteil. Ensuite, on remet le pied gauche dans la position de départ, puis on recule un peu, le pied droit. On croise ensuite le pied gauche devant le pied droit. Et puis on sort le pied droit de l'arrière pour se placer devant le gauche et faire le pointée. On met ensuite le pied droit dans la position de départ. Ensuite, on recule légèrement le pied gauche et on croise le pied droit devant le gauche. Cette séquence est ensuite répétée avec l'autre pied.

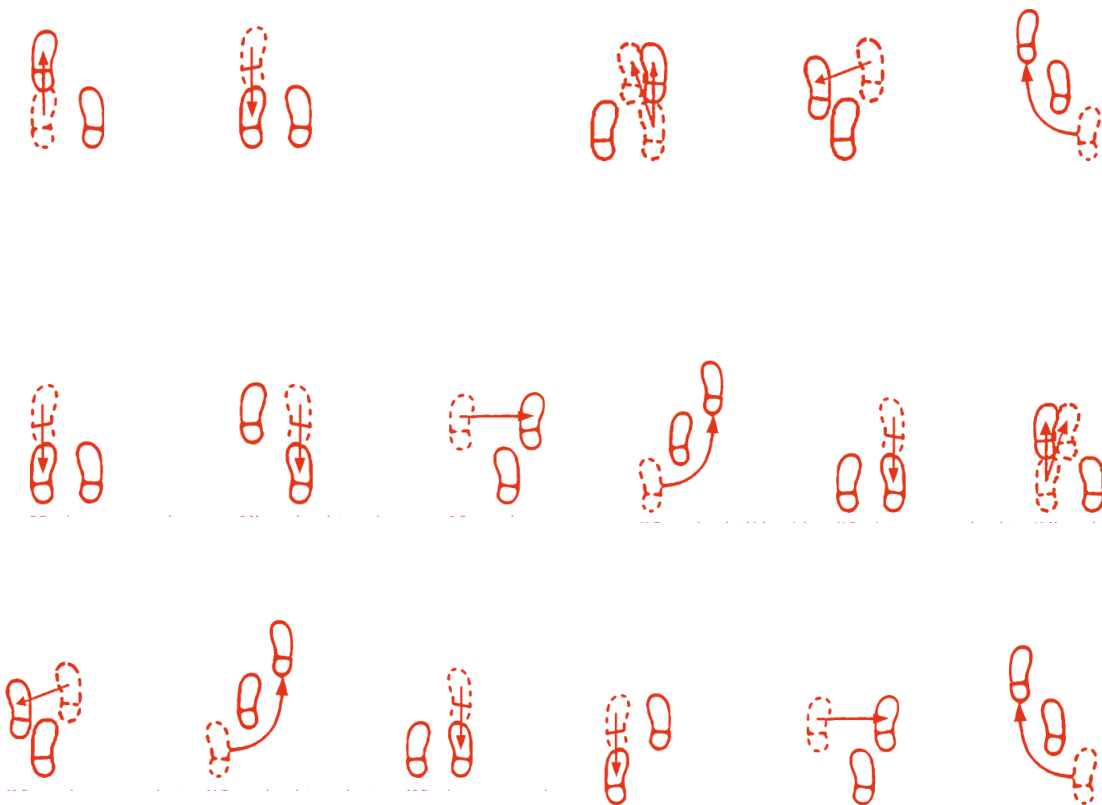
2.4.3. Pas longs

Après les deux mélodies de pas courts, il y a deux *tirades* de pas longs.

Les longs sont dansés avec les bras levés³⁴. On commence à avancer le pied gauche et on marque le premier point en tapant le sol avec l'orteil. On remet ensuite le pied gauche à la position de départ pour que le pied droit avance et touche le sol avec la pointe du pied et passe le même pied devant le gauche. Ensuite, le pied gauche fait le pointé. On remet ensuite le pied gauche dans la position de départ, puis on recule le pied droit. Et puis on croise le pied gauche devant le droit. Et puis cette séquence se répète mais avec l'autre pied.

³³ Voyez Annexe III p. 56

³⁴ Voyez Annexe III p. 56

2.4.4. Contrepoint

Mélodie d'une durée de deux mesures musicales que le *flabiol* et le tambourin interprètent comme dans l'introït. Il a une mélodie invariable et les danseurs baissent les bras et restent immobiles, sans bouger les pieds.

Le contrepoint est interprété deux fois³⁵: au début de la cinquième et aussi de la sixième *tirada* des longs³⁶. Mais quand la sardane a sept *tirades* il y a seulement un contrepoint après la troisième *tirada* du longs. On commence, après le contrepoint, à danser avec le pied gauche.

³⁵ Dans le cas où la sardane a dix *tirades*.

³⁶ Voyez Annexe II p. 45

2.4.5. Accord final

Il marque la fin d'une sardane avec un accord court et puissant, car la dernière note est répétée avec une valeur plus courte, une croche³⁷. Les danseurs font un mouvement de bras vers le centre du cercle pendant qu'ils serrent leurs mains.

Dans les auditions et danses de la sardane, dans la dernière des sardanes, on l'appelle : « Visca ».

³⁷ Est une figure de note représentée par une tête ovale de couleur noire, attachée à une hampe munie d'un crochet.

2.5. Typologies

La sardane est dansée dans différents événements: au niveau populaire, elle est dansée en célébrations et de grands festivals, mais aussi en événements *sardanistes* tels comme des concours, des auditions, des exhibitions, des *aplecs*³⁸ ou des *ballades*. En dehors de ces lieux, elle est également jouée et chantée en concerts. Au sein de la sardane, il y a différentes typologies :

2.5.1. Selon le but de la Danse

Le *galop d'entrada* ou galop d'entrée -proprement à la sardane de compétition- est un défilé et une présentation où les *colles* entrent dans la salle par paires et en rang, en suivant le rythme de la musique et sont placées aux endroits préalablement assignés. Elle se fait généralement au début des compétitions.

La *sardana de lluïment* est la sardane que les *colles* dansent pour rivaliser les uns avec les autres dans les concours afin qu'ensuite un jury les évalue en tenant compte des aspects esthétiques, chorégraphiques, taux, compréhension musicale... Elle se danse aussi dans les exhibitions.

Les sardanes de la fraternité ou de la répétition sont celles qui clôturent les compétitions. Tous les groupes forment un seul cercle (il y a beaucoup de monde et l'espace est petit, plus de cercles sont formés). On danse une *tirada*³⁹ de courts et une de longs et il termine en disant "visca". Il est également dansé lors de rassemblements ou de fêtes. Parfois, cette sardane est une répétition de quelque sardane que la *cobla* a déjà jouée.

³⁸ Rassemblement de personnes venues pour danser la sardane.

³⁹ Partie d'une sardane.

La *sardana de punts lliures* ne se danse pas selon les pas habituels, car les danseurs inventent une chorégraphie suivant les mesures et la musique. Tous les danseurs doivent être coordonnés et attentifs aux pas - appelés *punts lliures*⁴⁰ - ce qu'ils font car, comme la *sardana de lluïment*, un jury les observe et les évalue (notamment la coordination, les différents pas et aussi la synchronie de ceux-ci avec la musique). Habituellement, le *cap de colla* dit à haute voix le nom qu'on leur a donné aux marches afin que les danseurs aient moins de chances de se tromper.

Titre: Punts lliures

Source/Auteur: Àngel Reynal

Link: <https://afly.co/p8h6>

2.5.2. Selon la structure de la Danse

La *sardana de deu tirades*⁴¹ ou sardane complète se danse dans les *aplecs*, les *ballades* et les concours, mais actuellement la sardane de set tirades se danse beaucoup plus.

La *sardana de set tirades*⁴² ou *sardana manresana* c'est la sardane la plus dansée, notamment dans les concours, les *ballades* et les entraînements des *colles sardanistes*.

La *sardana de quatre tirades*⁴³ est généralement joué lors de concerts.

⁴⁰ Suivi de pas non traditionnels créés ou adaptés par chaque *colla* pour donner à chaque sardane une chorégraphie plus variée et où les danseurs peuvent mieux exprimer ce que la musique de chaque sardane leur transmet.

⁴¹ Voyez annexe II p. 45

⁴² Voyez annexe II p. 46

⁴³ Voyez annexe II p. 46

2.5.3. Selon des critères musicaux, d'interprétation et de composition

La sardane *obligada* a pour protagoniste un instrument qui se démarque des autres qui font partie de la *cobla*.

La sardane pour danser est le type de sardane le plus courant car elle est exécutée lors des *ballades*, des concours et des *aplecs*. Musicalement c'est plus gai.

La *sardana de conjunt* a la particularité d'être jouée par tous les musiciens de tous les *cobles* en même temps⁴⁴. Ces sardanes ne sont pas composées pour que deux *cobles* la jouée. Ils les jouent généralement dans les *aplecs*.

La *sardana per a més d'una cobla* est exclusivement écrite pour être exécutée par deux ou plusieurs *cobles*.

La sardane revêche est une sardane compliquée qui est composée pour désorienter le danseur. Dans chaque programme de sardane, il y a ce type de sardane, et c'est un défi pour les danseurs; c'est pourquoi il récompense le meilleur *colla* qui a dansé avec lui et a frappé la sardane. Les compositeurs composent intentionnellement une sardane difficile à dénombrer, en raison de la confusion entre les courts et les longs (les débuts et les fins les uns des autres sont très similaires et parfois même identiques).

Les sardanes chorales ou chantées sont ces sardanes qui ont des paroles et peuvent être chantées par un chœur de voix et accompagnées de la *cobla*. Yolanda Sey et Katy Sey, deux membres du groupe The Sey Sisters, ont chanté une sardane appelée « La Moreneta » aux Jocs Florals de Canprosa⁴⁵. Elle peut être chantée aussi par des chorals.

⁴⁴ Écoutez CD: *L'aplec de Balenyà*

⁴⁵ Écoutez CD: *Cançó La Moreneta, Els Jocs Florals de Canprosa*

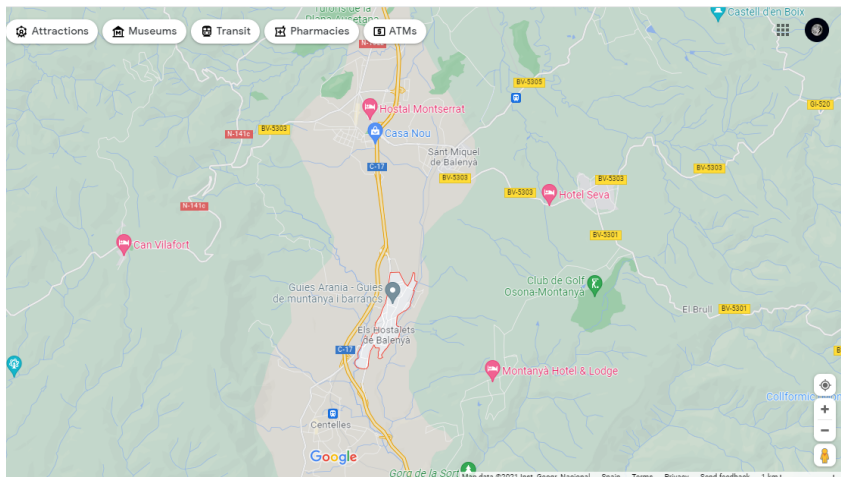
La sardane de concert est écrite pour être écoutée bien qu'elle puisse aussi être dansée. Il comporte quatre *tirades*: deux courts et deux longs. Ils sont généralement interprétés par une *cobla*, bien que dans certains événements, ils ajoutent plus d'instruments.

2.6. La sardane aux Hostalets de Balenyà

Afin de démontrer que la sardane est enracinée dans la société catalane, on a pris l'exemple d'un village situé au sud du canton d'Osona, Hostalets de Balenyà, on a analysé le rôle que la sardane a dans la communauté. L'enracinement dans la société est un des points forts que l'UNESCO demande pour déclarer un événement comme Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

2.6.1. Localisation

Els Hostalets de Balenyà est une village de la commune de Balenyà située dans le canton d'Osona. Il limité au sud avec Centelles, à l'ouest avec Colluspina, au nord avec Tona et Sant Miquel de Balenyà et à l'est avec Seva et El Brull.

Auteur/ provenance: Google
Maps

Link: <https://afty.co/p416>

2.6.2. Commencements

Les sardanes aux Hostalets de Balenyà se dansaient le lundi de Pâques, le mois de Marie et dans les Fêtes Votive sur la place de l'église⁴⁶.

Dans le village, il y avait des stages pour apprendre à danser les sardanes, pour les enfants et les jeunes; ceux-ci datent de 1968. Pep Puigdomènech Mas, dans son entretien⁴⁷, explique que ces stages ont été dirigés par Josep Maria Puigdomènech et Jordi Mas i Bigas entre 1973 et 1974, au Centre Vell, où se trouve aujourd'hui le bâtiment paroissial.

Vers 1977, Balenyà Sardanista est née avec le soutien des Amis de Balenyà⁴⁸, avec des membres tels que Josep Maria Puigdomènech, Ramon Matavera, Maria Àngels Matavera ... et ce sont eux qui ont pris en charge ces cours. Les cours ont eu lieu jusqu'à la première moitié des années quatre-vingt et c'est grâce à eux que la *colla Ocells Primerencs* a été créé.

2.6.3. Ocells Primerencs

Cette *colla* juvenil a été créé grâce à la proposition que certains organisateurs des cours ont proposé aux jeunes qui avaient participé aux cours des sardanes organisés aux Hostalets de Balenyà. Manela González Robles, explique dans l'entretien⁴⁹ qu'ils étaient un groupe d'amis qui aimaient danser les sardanes et c'est pourquoi ils leur ont fait la proposition de former une *colla* afin d'apprendre plus et de s'entraîner avec un peu plus d'intensité et surtout d'aller à concours.

⁴⁶ Voyez Annexe III p. 57

⁴⁷ Voyez Annexe I p. 14

⁴⁸ Principale entité culturelle de la commune de Balenyà.

⁴⁹ Voyez Annexe I p. 11

Le nom d'*Ocells Primerencs* s'est obtenu par votation, avec une pluie d'idées de tous les membres. Ils étaient très démocrates, aussi parmi tous, ils choisissaient les concours auxquels ils voulaient participer. En plus d'aller aux concours, ils organisent chaque année l'Aplec de Balenyà.

Certains des membres du groupe étaient : Jordi Vila, Santi Molet, Manela González, Pilar Puigdomènech, Núria Vinyes, Carles Capdevila... Et les entraîneurs étaient Pere et Joan Puigdomènech. Ils entraient dimanche au Gra d'Or⁵⁰ des Hostalets de Balenyà puis ils entraient dans l'*Edifici de la Pista*⁵¹, où Pere Puigdomènech explique qu'il y avait un beau théâtre.

Titre: Ocells Primerencs

Source: Pere Puigdomènech Mas

La *colla* est née à la fin des années 70 et a duré environ sept ou huit ans de plus jusqu'à ce que vers la fin des années 80; la colla a disparu, il n'y avait plus de continuité car d'une part il n'y avait plus de cours et donc pas de base pour continuer et parce que les *Ocells Primerencs* ont grandi et ils sont allés à étudier à l'extérieur.

Aussi les entraîneurs ont commencé de nouveaux projets. Cependant, ils conservent aujourd'hui une bonne amitié: *“El dia que va morir en Carles Capdevila ho vam lamentar molt, al comiat li vam dedicar unes paraules, havia estat un Ocell Primerenc⁵²: En Carles no era gaire bon ballador, però com que no hi havia gaires nois, ballavem tots.⁵³”*

⁵⁰ Espace culturel des Hostalets de Balenyà

⁵¹ Voyez Annexe III p. 57

⁵² Extrait entretien Manela González, Annexe I p. 11

⁵³ Extrait entretien Pere Puigdomènech Mas, Annexe I p. 9

Cette *colla* était un exemple de camaraderie, d'esprit d'équipe, un enseignement pour la vie, où ils privilégient s'amuser avant de gagner de nombreux concours: "*I això era el que significava la colla. Un lloc de trobada, uns aprenentatges per la vida, ens ho passàvem molt bé, va ser una gran revolució. Érem una colla d'amics, no vam espirar a gaire, perquè prioritzàvem anar a passar-ho bé, a gaudir tots junts.*"⁵⁴

2.6.4. L'Aplec de Balenyà

Après la disparition des *Ocells Primerencs*, les sardanes sont passées aux mains de l'association Balenyà Sardanista, tout comme l'Aplec de Balenyà.

Cet aplec était un rassemblement de personnes, qui se rencontrent au Santuari de la Mare de Déu de l'Ajuda⁵⁵, avec des connotations religieuses louant la Mère de Dieu; mais au fil des ans, les actes ont varié, bien que les sardanes aient toujours été dansées, jusqu'à faire la Nit de Bruixes⁵⁶ qui a commencé à se célébrer vers les années 90.

L'*aplec* a eu lieu vers 1948, lorsqu'il y a eu deux aplecs avec deux cobles et deux auditions, l'une en mai et l'autre en septembre. En raison des conditions météorologiques, en 1986, se décide de faire seulement un seul aplec en septembre et les organisateurs, dont Isi et Pere Puigdomènech, l'ont fait coïncider avec le 11 septembre, fête nationale catalane. Il y a une sardane écrite par Antoni Pagès avec le titre *l'Aplec de Balenyà*⁵⁷ dédiée à Pep Puigdomènech.

⁵⁴ Extrait entretien Pere Puigdomenech Mas, Annexe I p. 9

⁵⁵ Voyez Annexe III p. 58

⁵⁶ Voyez Annexe III p. 58

⁵⁷ Écouter CD: *L'Aplec de Balenyà*

2.6.5. La Fressa

C'était une *colla* de catégorie infantile, composée de jeunes entre douze et treize ans. Son entraîneur était Pep Puigdomenech. Certains des membres étaient la fille du même entraîneur, Xavier Ginesta, Gemma Mollet... Bien que cette équipe ait duré quelques saisons, ils se sont bien amusés : *“Amb aquesta colla de joves, quan acabàvem d'assajar agafava la furgoneta i amb una cançó de Lax'n'busto anàvem donant voltes pel poble cridant i traient les mans per la finestra, era molt divertit.”*⁵⁸

Titre: La Fressa

Source: Pere Puigdomènech Mas

⁵⁸ Extrait entretien Pere Puigdomènech Mas, Annexe I p. 9

2.6.6. Organisations d'aplec, l'Aplec Comarcal et l'Aplec d'Hivern dels Hostalets de Balenyà

Afin d'organiser un *aplec*, une commission est nécessaire pour l'organiser: recherche des *cobles*, service de bar, billets... et qu'une personne de la commission soit mise au pouvoir. En dehors de ce conseil, il doit toujours avoir l'approbation de la maire⁵⁹. L'argent récolté lors du *aplec* va généralement à la mairie si ce sont eux qui ont payé pour les *cobles*, sinon, l'argent est laissé par l'association *sardanista* qui a organisé l'événement.

En juillet 2022, le 15e *Aplec Comarcal* aura lieu dans Hostalets de Balenyà, qui sera accompagné d'une série d'événements tels que l'esbart, grallers, sardanes : “*El dissabte abans es fa un concert de sardanes que l' organitza el poble. L'endemà al matí, es fa una matinal on hi ha esbarts, grallers i després es fa un esmorzar participatiu i també es fan sis sardanes al matí. A la tarda es fa l'aplec amb tres cobles que hi toquen sols i conjunts*⁶⁰”. Ce rassemblement, comme le dit Toni Mas⁶¹, sera le point culminant de la fermeture des sardanes dans Hostalets, car il y a maintenant très peu de gens qui dansent.

L'Aplec d'Hivern aux Hostalets de Balenyà accueille beaucoup de monde, ils viennent de différentes parties de la Catalogne et tous les *cobles* demandent à y jouer. D'abord les sardanes sont dansées, puis un concert est exécuté et pour clôturer l'évènement, une danse est exécutée ; tout cela avec deux orchestres.

Chaque année, le conseiller de culture offre l'entrée gratuite aux danseurs du *Grup Sardanista Riallera* afin qu'ils puissent s'entraîner avec deux *cobles* en direct comme s'ils étaient dans un concours. A cause du Covid, ce rassemblement a eu lieu à l'été, le 20 août 2021 avec les *cobles*: *La Principal de la Bisbal* et *La Maravella*⁶².

⁵⁹ 2.000 euros approximativement sont destinés aux *cobles*.

⁶⁰ Extrait entretien Toni Mas i Bigas, Annexe I p. 3

⁶¹ Voyez Annexe I p. 3

⁶² Voyez Annexe III p. 59

2.6.7. Sardane actuelle aux Hostalets de Balenyà

Il y a environ huit ans, un groupe de gens du village leur a demandé s'ils voulaient apprendre et danser les sardanes et ils ont décidé que oui. Ensuite, ils ont pris contact avec le *Grup Sardanista Riallera* et leur ont amené différents entraîneurs qui dansent dans la colla de Vic: Núria Puig, Marc Pratdesaba et son frère, entre autres.

Comme la tradition de la sardane à Hostalets de Balenyà est encore vivante, même s'il y a peu de gens qui dansent, s'a proposé que la maire se joigne à la motion pour que la sardane soit Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité⁶³.

Titre: Ballada al Puig

Source/ Auteur: Propre source

Date: 23.06.21

⁶³ Voyez Annexe III p. 65

“Ballar una sardana és una mecànica, i com en totes les coses de pura mecànica, la pràctica és molt més entenadora que no pas la teoria. La sardana és una cosa senzilla d’apendre. El comptar s’apren tot ballant, i el repartir és un hàbit que no triga a manifestar-se”.

-Josep Miracle

3. CHAPITRE II: LA SARDANE COMME SPORT

Afin de démontrer que la sardane de compétition est enracinée dans la société catalane, on a pris l'exemple du *Grup Sardanista Riallera*, une *colla* de la ville de Vic, capitale du canton d'Osona qui a fait de la sardane un sport et participe au plus grand niveau dans les compétitions. ; on a analysé le rôle que les concours de sardane ont dans la communauté. En outre, les activités autour des concours de sardanes, les costumes et l'esthétique, permettent traiter la sardane comme festivité. L'enracinement dans la société des fêtes et traditions est un des points forts que l'UNESCO demande pour déclarer un événement comme Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

3.1.Unió de Colles Sardanistes (UCS)

Entité qui regroupe tous les *colles sardanistes* fédérés⁶⁴, qu'ils soient catalans ou originaires de la région de Roselló. Il existe actuellement environ deux cent soixante-dix *colles* fédérées.

L'UCS a été fondée en 1958, à une époque où l'*Obra Sindical d' Educació i Descans*⁶⁵ a vu d'un très bon œil la possibilité d'intégrer les *colles sardanistes* dans son organisation. Ainsi, les *colles* de l'époque, après avoir envisagé diverses possibilités, ont décidé de se réunir pour fonder une association appelée *Unió de Colles Sardanistes*.

L'objectif général de cette institution est la diffusion du *sardanisme*. Ainsi, il est dédié à l'organisation des *ballades*, d'auditions, de débats et de stages d'enseignement des sardanes, et de journées de formation pour directeurs de *colles*, danseurs et juges. Il organise le *Championnat de Catalogne* et également les *Championnats Territoriaux de la ville de Barcelone, des comtés de Barcelone, des comtés de Gérone, des comtés de Tarragone et des comtés de Lleida*.

⁶⁴ Les colles doivent solliciter de faire partie de l'UCS

⁶⁵ Organisation espagnole de type culturel et récréatif, employée de l'Organisation syndicale espagnole, qui existait à l'époque de la dictature franquiste (1939 à et 1977). Il était dédié à la promotion et à la réalisation de toutes sortes d'activités artistiques, culturelles et sportives par les travailleurs.

Parallèlement, un *Championnat Individuel de Sardanes Revêches* est organisé pour les *sardanistes* fédérés et non fédérés, c'est-à-dire, avec une participation libre.

3.1.1. *Championnat de Catalogne*

C'est une compétition formée par un ensemble des concours auxquels les *colles* se sont inscrites à l'avance et où, conformément au règlement, elles sont obligées de participer à un nombre déterminé des concours, dont le lieu et la date sont marqués et dont le résultat peut être marqué pour le championnat.

Ce championnat est suivi par des *colles* de tous âges, réparties par ce concept en plusieurs catégories :

- Alevin: garçons et filles jusqu'à 10 ans.
- Benjamin: garçons et filles jusqu'à 13 ans.
- Juvénile: garçons et filles jusqu'à 17 ans.
- Grands: garçons et filles à partir de 17 ans (et moins le cas échéant).
- Vétérans: Hommes et femmes dont l'âge moyen global n'est pas inférieur à 40 ans.

De plus, il se compose de plusieurs modalités :

- *Lluïment*
- Revêche
- *Punts lliures*

À la fin de la saison des concours, la cérémonie de clôture du *Championnat de Catalogne* est organisé, au cours de laquelle des trophées et des rappels sont remis aux *colles* participants, au cours de l'événement se font différentes activités.

3.2. Concours

Un concours est le lieu où les danseurs se rencontrent pour faire la compétition et ainsi démontrer la technique et la perfection dont ils disposent lors des entraînements. Les *colles* dansent la sardane en essayant d'obtenir la performance chorégraphique, esthétique et de précision maximale, entre la performance musicale et leurs pas de danse.

On distingue deux types de concours: Le Concours des *colles* improvisées est un événement de sardane, généralement dans des *aplecs*, où des *colles* non uniformes s'affrontent, c'est-à-dire où les gens improvisent pour former un ronde. On se danse une série de sardanes qui finissent par être notées par un jury. Et quand le concours se termine, les prix sont distribués.

Le Concours des *colles* de compétition est un concours pour des équipes stables, définis et formés par cinq ou six couples mixtes et où un jury, de 5 membres, note et qualifie les différents *colles* selon des critères et des règles préalablement établis⁶⁶. Les aspects les plus valorisés sont: compter la sardane et la répartir correctement, suivre son rythme et garder l'ensemble de la *colla*

Ce type de concours, se divise en concours basiques et les livres appartiennent à toutes les catégories de *colles*: d'une part il y a le concours basique est un concours obligatoire par la *colla*. Lorsqu'elle s'inscrit dans un des championnats de l'*Unió de Colles Sardanistes*, le règlement l'oblige à participer à un nombre déterminé de concours, dont le lieu et la date sont marqués et dont le résultat est compté pour le championnat. De l'autre bande il y a le concours livre où les points obtenus ne ponctuent pas pour le championnat et ils peuvent choisir lequel s'inscrire.

⁶⁶ Voyez Annexe V p. 112

3.2.1. Structure des concours

Les concours des colles de sardanes se composent des phases suivantes :

1. *Galop d'entrada*
2. Première sardane d'exhibition(*lluïment*)
3. Sardane rêveche
4. Deuxieme sardane de *lluïment*
5. (Sardane de punts lliures⁶⁷)
6. Sardane de la fraternité
7. Répartition des prix : par catégories, les classements finaux du concours sont donnés avec les points que chaque *colla* a reçu.

⁶⁷ Dans certains concours, il est également dansé.

3.3. Colles Sardanistes⁶⁸

Dans ce tableau, vous pouvez voir différents *colles* dans un concours où ils sont vêtus avec unes habits spécifiques.

<i>Colla / Agrupacion</i>	<i>Photographie</i>	<i>Colla</i>	<i>Photographie</i>
Associació de Colles Sardanistes Laietans.		Colla sardanista 9 de Novembre	
Colla Mediterrània de sardanes		Colla sardanista Aires d'Or	
Colla Sabadell		Colla Sardanista Sant Joan Despí	
Colles sardanistes de Banyoles	 <p>Colla Banyoles, Claror de Goges, Exhortació, N.I.N.S. i Tren Pinxo</p>	Colles sardanistes de les Comarques Gironines	

⁶⁸ Photos extraites du site: <https://portalsardanista.cat/vincles/11>

<p>Colles Sardanistes Repuntejant</p>		<p>Dansaires del Penedès</p>	
<p>Grup Sardanista Estol</p>		<p>Grup Sardanista Maig</p>	
<p>Grup Sardanista Montserrat</p>		<p>Grup Sardanista Riallera</p>	
<p>Grup sardanista Roure</p>		<p>Grup Sardanista Xaloc Mare Nostrum</p>	
<p>Societat Sardanista Dansaires Vilanovins</p>		<p>Albera Dansa⁶⁹</p>	
<p>Esbart dansaire La Llevantina⁷⁰</p>		<p>Vigatana Bagéenne⁷¹</p>	

⁶⁹ Sardanistes du Nord de la Catalogne.

⁷⁰ Sardanistes du Nord de la Catalogne.

⁷¹ Sardanistes du Nord de la Catalogne.

3.4. Compter une sardane

Il faut compter les mesures musicales pour pouvoir danser une sardane et pouvoir la synchroniser avec la musique jouée par la *cobla*. Dans chaque ronde il doit y avoir minimum un danseur qui la compte, le *cap de colla*, chargé de compter, répartir⁷² et notifier les pas, de sorte que la sardane finisse du bon pied.

Aux *aplecs* populaires, contrairement aux concours, les gens ne savent pas compter la sardane, c'est pourquoi les derniers pas de la sardane se proclament à haute voix. Mais dans la sardane de compétition, tous les intégrants de la *colla* savent comment compter une sardane, c'est la première chose qu'on apprend quand quelqu'un entre dans une *colla* de compétition.

Compter une sardane sert à déterminer le nombre de mesures qui a la *tirada* ou strophe musicale, de pas courts et de pas longs; Les courts comptent deux mesures et les longs, quatre.

3.4.1. Compter les pas courts

Les mesures musicales du premier mouvement des pas courts se comptent, chaque mouvement de pied est un nombre. Les premières notes musicales de la *tirada* doivent être mémorisées afin de savoir quand la *tirada* commence et quand elle se termine. Le plus courant, c'est que la *tirada* des pas courts soit impaire et se situe entre vingt et un et quarante-neuf pas.

⁷² Explication dans la section suivante.

3.4.2. Compter les pas longs

Les mesures musicales du premier mouvement des pas longs se comptent, chaque mouvement de pied est un nombre. Les premières notes musicales de la *tirada* doivent être mémorisées pour savoir quand la *tirada* commence et quand elle se termine. Le plus courant c'est que la *tirada* des pas longs soit plus longue que celle des courts; aussi elle est habituellement impaire, et elle se situe entre cinquante et un et quatre-vingt-dix-neuf pas.

3.5. Répartir

Pour répartir une sardane, il y a des instructions pour que les danseurs finissent la danse de manière établie. C'est la partie la plus difficile de la sardane, mais dans le rond, il y a toujours une personne qui sait répartir ainsi que compter; les danseurs n'ont qu'à suivre leurs instructions. C'est ce qui arrive dans les célébrations populaires. Cependant, dans les compétitions le rôle du répartisseur, comme celui du ou des compteurs sont préalablement établis.

Il existe différentes manières de répartir, selon les cantons catalans. Ces modes de répartir sont appelés styles⁷³. Ils n'affectent pas les pas ni leur mouvement, ils ne font que varier le début de certains *tirades* (côté gauche ou côté droit) et leur fin. Tous les styles suivent la règle de ne pas faire moins de deux pas ni plus de quatre dans la même direction.

3.5.1. Style Empordanès

Ce style est né dans l'Empordà au nord de la Catalogne, et dans la seconde moitié du XIXe siècle a été amené à Barcelone par des danseurs de cette région. C'est le style qui s'est imposé dès le début, avec plus d'extension, car il est venu de Barcelone aux autres comtés. Il se caractérise par le fait de faire les débuts et les fins vers la gauche.

⁷³ En catalan s'appelle "estils".

Voici les règles :

<u>Tirada</u>	<u>Pied initial</u>	<u>Finition</u>	
		<u>Tirada impair</u>	<u>Tirada pair</u>
C1	Pied gauche	Lier avec la prochaine tirada	
C2	Lier avec l' tirada précédente	Avec un DEUX (un pas court)	
L1	Pied opposé auquel la tirada précédente est terminée	Lier avec la prochaine tirada	
L2	Lier avec l' tirada précédente	DEUX (un pas court)	QUATRE
C3	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	TROIS (un pas long)	DEUX
C4	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	TROIS	DEUX
L3	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	TROIS	DEUX o QUATRE
L4	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	(Sur le côté gauche) TROIS	DEUX o QUATRE
L5	Pied gauche	(Sur le côté gauche) TROIS	DEUX o QUATRE
L6	Pied gauche	(Sur le côté gauche) TROIS	DEUX o QUATRE

3.5.2. *Style Selvatà*

Ce style est dansé dans la région de la Selva, Gironés, Osona et la Garrotxa. Il se caractérise par le fait de faire les débuts et les fins à droite.

Voici les règles :

<i>Tirada</i>	<i>Pied initial</i>	<i>Finition</i>	
		<i>Tirada impair</i>	<i>Tirada pair</i>
C1	Pied gauche	Lier avec la prochaine tirada	
C2	Lier avec l'antérieur tirada	DEUX TROIS	DEUX TROIS ou DEUX
L1	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	Lier avec la prochaine tirada	
L2	Lier avec l'antérieur tirada	Sur le côté droit avec DEUX TROIS	
C3	Pied gauche	TROIS	DEUX TROIS
C4	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	(Sur le côté droit) TROIS	DEUX TROIS
L3	Pied gauche	(Sur le côté droit) TROIS	DEUX TROIS
L4	Pied gauche	(Sur le côté droit) TROIS	DEUX TROIS
L5	Pied droit	(Sur le côté droit) TROIS	DEUX TROIS
L6	Pied droit	(Sur le côté droit) TROIS	DEUX TROIS

3.5.3. Style Garrtoxi

Ce style est une variante du style Selvatà qui tire son nom de la région de la Garrotxa, bien qu'il ne soit pas pratiqué dans cette région, car il n'est actuellement dansé que dans la ville de Céret, au nord de la Catalogne. Il se caractérise pour finir avec un trois les quatre dernières *tirades*.

Voici les règles :

<u>Tirada</u>	<u>Pied initial</u>	<u>Finition</u>	
		<u>Tirada impair</u>	<u>Tirada pair</u>
C1	Pied gauche	Lier avec la prochaine tirada	
C2	Lier avec l'antérieur tirada	DEUX TROIS	
L1	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	Lier avec la prochaine tirada	
L2	Lier avec l'antérieur tirada	Sur le côté gauche avec un TROIS	
C3	Pied droit	TROIS	DEUX TROIS
C4	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	TROIS	DEUX TROIS
L3	Pied opposé avec lequel la tirada précédente est terminée	Sur le côté gauche avec un TROIS	
L4	Pied droit	Sur le côté gauche avec un TROIS	
L5	Pied gauche	Sur le côté gauche avec un TROIS	
L6	Pied gauche	Sur le côté gauche avec un TROIS	

3.5.4. Les pas de fermeture

Entre un changement de la tirada des courts et l'autre, deux mesures passent, et entre un changement et l'autre des longs, quatre. Pour danser les mesures qui restent à la fin d'une tirada depuis le changement correspondant jusqu'à la fin de la musique, la personne du cercle chargée de compter et de répartir la sardane, commande aux autres danseurs les pas précis à effectuer.

Le type et le nombre de pas à effectuer dépendront du nombre de mesures restantes à la fin de la tirada et des règles de répartition pour chaque style (*empordanès, selvatà o garrotxí*). Ces pas portent le nom du nombre de mesures qu'ils durent, mais ne font aucune variatio rythmic ou chorégraphique de la danse. On parlerait donc de "deux" (2 barres), "trois" (3 barres), "quatre" (4 barres), "deux trois" (5 barres), et on pourrait avoir à faire plusieurs deuxou trois si le nombre de mesures à compléter ou le style avec lequel nous dansons en a besoin.

Il existe deux méthodes pour répartir une sardane : celle des multiples de 8 et la répartition de -10.

3.5.5. Répartition des multiples de 8

Il s'agit de diviser les points de la sardane entre 8. Pour ça, C'est important de savoir les multiples de 8 : 8x5 = 40-48-56-64-72-80-88-104-112-120-128.

Il faudra mémoriser la structure de la sardane car dans la troisième tirada des longs, il faut se souvenir du pied de départ, car, selon la tirada, on décidera si c'est celui qui reste à gauche ou à droite.

Plus de 90% des sardanes sont impaires, alors il est très important que les danseurs se mémorisent la table suivante. Les experts de la sardane recommandent cette méthode car c'est la plus fiable, cependant, les personnes âgées ont tendance à utiliser le -10 car il facilite la mémorisation.

<u>Tirages</u>	En partant de la GAUCHE	En partant de la DROITE
61-69-77-85-93-101	2-2-2-3	2-3
62-70-78-86-94-102	2-2-2	2
63-71-79-87-95-103	2-2-3	3
64-72-80-88-96-104	2-2	4
65-73-81-89-97-105	2-3	2-2-2-3
66-74-82-90-98-106	2	2-2-2
67-75-83-91-99-107	3	2-2-3
68-76-84-92-100-108	4	2-2

3.5.6. Le répartition de -10

Cette méthode est plus facile à retenir que la précédente.

Si, par exemple, une sardane tire à 23/75, c'est-à-dire à vingt-trois pas courts et soixante-quinze pas longs, on le sait, car la première tirada des pas courts et la première des pas longs sont comptés. , À la troisième tirada, il faut soustraire dix mesures, cela est, 65 et voir où les pieds tombent:

C'est-à-dire, chaque pas de la sardane à trois points sur chaque pied. Les paires tombent toujours au milieu :

Pied droit 1-2-3 et pied gauche 1-2-3.

Quand on danse, il faut se rappeler à la mesure 65 quel est le pied qui danse, et dans quel point, 1er, 2e ou 3e de la tirada des longs.

Le tableau suivant doit également être mémorisé.

<u>1er PIED DROIT</u>	<u>3ème PIED DROIT</u>	<u>3ème PIED GAUCHE</u>	<u>1er PIED GAUCHE</u>
2-2-3	2-3	2-2-2-3	3

3.6.Molla

Pour danser la sardane il ne faut pas seulement savoir faire les pas, mais de les adapter au rythme et aux changements de la musique, en obtenant une plus grande identification de la danse avec la musique, capturant en particulier les oscillations que la mélodie fait avec la *molla*, un mouvement qui se fait avec le talon du pied un peu élevé et en fluctuant. Dans la sardane de compétition, tous les danseurs doivent danser en faisant la *molla*. Par contre, les sardanes qui se dansent dans les rues ou sur les places, ne sont pas si strictes à faire la *molla* et on peut danser au pied plat.

La *molla* est un mouvement qui se fait avec le talon élevé, en poussant verticalement vers le bas; cela se fait en levant et en abaissant le talon. Elle se fait avec le pied opposé auquel le pointé se fait, en faisant trois mouvements lorsque le pointé et deux mouvements lors du changement.

La *molla* se fait en suivant le rythme de la danse, surtout quand le rythme de la *cobla* l'exige. Il existe différentes intensités : le sans air, l'air, le saut ou le petit, le sans saut et le saut fort ou le haut.

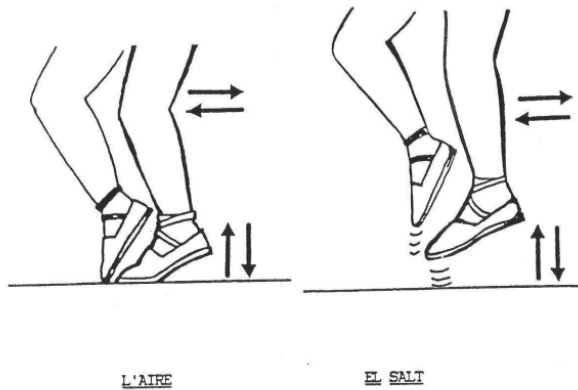
Dans l'air, comme dans toutes les autres intensités, trois *molles* se font dans le pointé et deux dans le changement; en faisant monter et descendre le corps au rythme de la sardane; mais dans le cas de l'air, il n'est pas permis de soulever les deux pieds du sol, ni sauter.

Dans le saut ou le petit saut, comme dans toutes les autres intensités, trois *molles* se font dans le pointé et deux dans le changement; en faisant monter et descendre le corps au rythme de la sardane comme si se fait l'air mais avec plus d'intensité et décollant un peu les pieds du sol.

Dans le le saut fort ou le haut, ,comme dans toutes les autres intensités, trois *molles* se font dans le pointé et deux dans le changement; en faisant monter et descendre le corps au rythme de la

sardane avec plus d'intensité et décollant totalement les pieds du sol de sorte qu'ils le touchent le moins possible.

Quant aux sans air et sans saut, on passe de faire chacune de ces intensités à faire un pointé sans trop de *molla*.

Auteur/ provenance: Un tres i fora!

3.7.Habits et chaussures

Dans la sardane populaire, celle qui se danse aux *aplecs*, les *ballades* ... il n'y a pas des vêtements spécifiques pour danser, seulement les gens devraient aller avec des vêtements confortables par eux pour danser. Mais quand il s'agit de la sardane de compétition, il y a un code strict à suivre : chaque *colla* doit avoir un vêtement spécifique, différent des autres.

Au début, les *colles* dansaient avec les habits traditionnels, mais au fil du temps, ces costumes se sont transformés.

3.7.1. Habits traditionnels

Les costumes traditionnels catalans sont l'*hereu* et la *pubilla*.

Les filles portaient un filet sur la tête avec les cheveux frisés, un *cosset* sur la chemise noire, une jupe longue imprimée sous les genoux avec un tablier aussi noir et des complements comme les *maneguins* et les bas blanches. Les garçons portaient un béret rouge sur la tête, similaire au bonnet phrygien des révolutionnaires français, une chemise blanche, et sur la chemise un gilet noir, aussi une ceinture de couleur rouge et un pantalon d'osier noir. Les garçons et les filles portaient des espadrilles de spart.

Titre: Ball de sardanes a Palamós

Auteur/ provenance: Fondo de la Diputació de
Girona,
Campañá i Bandranas, Antoni

Ces habits ont changé, car lorsque certains des concours ont eu lieu à midi, les costumes étaient trop chauds pour la compétition, et ils n'étaient pas assez confortables pour les danseurs. C'est ainsi que les accessoires tels que le filet, les maneguins, les bas blancs, le béret rouge, le gilet noir ont été retirés petit à petit.

3.7.2. Habits de nos jours

Les vêtements sont devenus de plus en plus modernes de nos jours. Ils font partie du spectacle et ne sont pas pareils. Par exemple, il y a des *colles* où les filles portent un pantalon long⁷⁴ à la place de la jupe, d'autres qui portent une ceinture et d'autres qui portent un *can can*⁷⁵ sous la jupe pour donner plus de volume. Idem pour les hommes, certains portent des manches courtes et d'autres portent une ceinture⁷⁶.

Les couleurs des vêtements varient, car chaque *colla* porte des couleurs différentes.

Tire: Colla des archirs de Vic

Auteur/ provenance: Source propre

Date: 07.07.18

⁷⁴ Voyez Annexe III p. 60

⁷⁵ Voyez Annexe III p. 60

⁷⁶ Voyez Annexe III p. 60

3.7.3. Chaussures

Les chaussures les plus utilisées pour danser les sardanes sont les espadrilles sans lacets ou à lacets. Ces espadrilles sont entièrement réalisées en sparte ou en chanvre.

Aux concours et exhibitions, il faut aller avec des espadrilles Par contre, aux *aplecs* ou *ballades* les gens sont libres de porter les chaussures qu'ils veulent.

Auteur/ provenance: Art de la Terra⁷⁷

⁷⁷ Link: <https://www.artdelaterra.cat/espardeny-a-de-pinxo-5-cinc-vetes>

3.8. Grup Sardanista Riallera

3.8.1. Introduction

Le Grup Sardanista Riallera est une organisation de sardanes de la ville de Vic, située dans le canton d'Osona, qui a été fondée en 1948. La *colla* est devenu une école pour de nombreux *sardanistes* du canton; s'estime que plus de sept cents personnes ont fait partie de cette association.

L'association est composée de cinq *colles*: *la Riallera* (dans la catégorie des grands), *l'Entre Boires* (dans la catégorie des vétérans), *la Montseny* (dans la catégorie des jeunes), *l'Arquiris* (dans la catégorie des benjamins) et *le Trèvol* (dans la catégorie alevins). De ces cinq *colles*, seuls les suivants sont actuellement opérationnels: *l'Arquiris*, *La Riallera* et *Entre Boires*.

3.8.2. Le début de la colla

La *colla* Riallera a été fondée en 1948 par le citoyen de Vic Manel Romaní i Rovira, qui a encouragé certains copains à former une *colla*. Le nom de la *colla*, ne devrait pas être n'importe quel nom, les fondateurs voulaient s'identifier avec le nom, alors ils proposaient des noms, mais aucun ne leur convenait, jusqu'à ce qu'un membre, Roser Bermudo propose "Riallera", et ce nom a été accepté par tout le monde. Le premier entraîneur était Miquel Casanovas, le dessinateur du fanion⁷⁸. Le premier lieu d'entraînement de la *colla* était "El Gran Cafè Michel".

Les premiers habits de la Riallera n'étaient pas les traditionnels catalans, ils ont dû être improvisés à la va-vite car trois semaines après avoir formé la *colla*, les danseurs ont participé au concours de Torelló, le 7 août 1948. Les garçons portaient une chemise blanche, une ceinture rouge, un long pantalon foncé et des espadrilles blanches. Les filles portaient également une

⁷⁸ Voyez Annexe III p. 61

chemise blanche et des espadrilles blanches, mais à la place d'un pantalon, elles portaient une jupe imprimée.

Ils portaient tous les blasons de la *colla* brodés sur leur poitrine, avec le même dessin qu'il y a sur le fanion : le profil de la cathédrale de Vic dans le coin supérieur gauche et les quatre barres dans le coin inférieur droit, avec deux lignes dans un diagonale de séparation, où étaient inscrits les noms de Riallera et Vich.

Titre: Colla Riallera

Source/ auteur: Grup Sardanista Riallera (1948-1998), Cinquanta anys d'una escola de sardanisme.

Date: Concòurs Centelles 1948

L'année suivante, 1949, au concours de Granollers, les nouveaux vêtements, les habits traditionnels catalans, ont été créés. Ces costumes étaient payés par les danseurs du groupe, chacun d'eux valait environ 500 pesetas: *“Potser els fundadors no n'eren conscients aleshores, però aquests vestits forniren la colla d'una estètica molt característica -que tothom recorda- sobretot a partir dels anys seixanta, quan poques colles a Catalunya mantingueren aquest tipus de vestit.*

Titre: Colla Riallera

Source/ auteur: Grup Sardanista Riallera (1948-1998),

Cinquanta anys d'una escola de sardanisme.

Date: Concours Granollers, 1949

3.8.3. Entraînements avant Covid-19, pendant le confinement et après le confinement

	Arquiris	Riallera	Entre Boires
<i>Avant Covid-19</i>	<ul style="list-style-type: none"> * Contact Physique * Étirements * Ils s'alignent en se tenant les bras afin de pratiquer l'équilibre et la <i>molla</i> * Ils font la ronde pour pratiquer des positions, surtout quand il y a un concurs proche, danser ensemble et ressembler à un bloc, c'est-à-dire aller à l'unisson * Ils jouent à la fin de l'entraînement 	<ul style="list-style-type: none"> * Contact Physique * Étirements * Ils se mettent l'un à côté de l'autre en se tenant les bras par faire l'<i>Autobús</i>⁷⁹ * S'ils ne font pas la ronde, ils se regardent dans le miroir de la salle pour voir qu'ils ne perdent pas l'équilibre et vont à l'unisson. * Ils font la ronde pour pratiquer des positions, surtout quand il y a un concurs proche, danser ensemble et ressembler à un bloc, c'est-à-dire aller à l'unisson 	<ul style="list-style-type: none"> * Contact Physique * Étirements * Ils se mettent l'un à côté de l'autre en se tenant les bras par faire l'<i>Autobús</i> * S'ils ne font pas la ronde, ils se regardent dans le miroir de la salle pour voir qu'ils ne perdent pas l'équilibre et vont à l'unisson. * Ils font la ronde pour pratiquer des positions, surtout quand il y a un concurs proche, danser ensemble et ressembler à un bloc, c'est-à-dire aller à l'unisson
<i>Pendant le confinement</i>	<ul style="list-style-type: none"> * Colla inactive pendant le confinement 	<ul style="list-style-type: none"> * Étirements * Entraînement virtuel via la plateforme Zoom⁸⁰ * <i>Fons</i> * Étirements 	<ul style="list-style-type: none"> * Étirements * Entraînement virtuel via la plateforme Zoom⁸¹ * <i>Fons</i> * Étirements

⁷⁹ Voyez Annexe III p. 61

⁸⁰ Voyez Annexe III p. 62

⁸¹ Voyez Annexe III p.62

<i>Après le confinement</i>	<ul style="list-style-type: none"> * Le moins contact physique possible * Étirements * Ils s'alignent en se tenant les bras afin de pratiquer l'équilibre et la <i>molla</i> * Masque et gants (optionnel) * Étirements 	<ul style="list-style-type: none"> * Le moins contact physique possible * Étirements * Ils se mettent l'un à côté de l'autre, en respectant la distance de sécurité, pour faire <i>fons</i> * Masque et gants (optionnel) * Étirements 	<ul style="list-style-type: none"> * Le moins contact physique possible * Étirements * Ils se mettent l'un à côté de l'autre, en respectant la distance de sécurité, pour faire <i>fons</i> * Masque et gants (optionnel) * Étirements
-----------------------------	--	---	---

3.8.4. Projet “No Giris Cua”

Le *No Giris Cua* est un cours de sardanes réalisé par le *Grup Sardanista Riallera de Vic*. La *colla* a noté que les gens ne s'intéressent plus aux sardanes et au monde qui l'entoure, en particulier les jeunes et les enfants, qui trouvent la sardane ennuyeuse et pour les personnes âgées. C'est pourquoi la *Riallera* a promu des cours des sardanes pour les rapprocher aux jeunes et enfants, et bien aussi aux personnes plus âgées: “*Amb aquest nou curset volem ajudar a canviar la imatge de les sardanes, apropa-les a la gent i fer més participatives les audicions*”⁸².

Ces cours ont lieu les samedis de mai et juin, il y a cinq séances, qu'il ne faut pas du tout suivre, car cela dépend beaucoup de la disponibilité de chacun. Pour participer, les personnes doivent s'inscrire, gratuitement, à l'Institut Municipal d'Action Culturelle; et les petits de la maison doivent avoir six ans ou plus pour participer.

Ces cours se déroulent après l'écoute de sardanes et durent environ une heure. En dehors de cela, différents groupes sont constitués, divisés par âges et niveaux.

⁸² Voyez Annexe V p.76

3.8.4.1. OBJECTIFS GÉNÉRAUX

Changer l'image du rejet qui engendre l'expression "ballar sardanes".

Rapprocher la sardane du grand public, principalement des jeunes.

Augmenter la participation du public aux auditions.

Apprenez les bases d'une sardane.

Développer la connaissance de la culture populaire.

Ainsi les *colles* font que la tradition de la sardane demeure vivante. Ils la protègent car elle souffre d'intolérance et est vulnérable aux phénomènes induits par la mondialisation. Aussi ils l'apprécient beaucoup et pour ça ils souhaitent sa préservation et sa projection dans le futur.

“Honneur de la sardane et de la tenora”

-Max Jacob

4. CHAPITRE III: LA SARDANE COMME GENRE MUSICAL

Afin de démontrer que la sardane fait partie de la tradition d'une communauté culturelle, on a pris l'exemple de la musique pour voir que la sardane a transmis de génération en génération des éléments comme la traditionalité qui perdurent pendant le temps. L'importance de la tradition est un des points forts que l'UNESCO demande pour déclarer un événement comme Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

4.1. Compositeurs

4.1.1. Compositeurs classiques

<i>Prénom et nom</i>	<i>Photographie</i>	<i>Cronologie</i>	<i>Sardanes plus importantes</i>
Agustí Borgunyó i Garriga		2 mai 1894 - 1 juillet 1967	EL RELLOTGE DE L'AVI ⁸³ TENDRES RECORDS
Lluís Albert i Rivas		14 juin 1923 - 25 juin 2021	UNA MIRADA ⁸⁴ VELES I GAVINES
Pau Casals i Defilló		29 décembre 1876 - 22 octobre 1973	SANT MARTÍ DEL CANIGÓ ⁸⁵ SARDANA EN DO MAJOR

⁸³ Écoutez CD: *EL RELLOTGE DE L'AVI*

⁸⁴ Écoutez CD: *UNA MIRADA*

⁸⁵ Écoutez CD: *SANT MARTÍ DEL CANIGÓ*

Francesc Basil i Oliveras		29 janvier 1905 - 20 août 1975	CAPVESPRESANT PERE DE RODA ⁸⁶
---------------------------	---	--------------------------------	--

4.1.2. *Compositeurs actuels*⁸⁷

<i>Prénom et nom</i>	<i>Photographie</i>	<i>Cronologie</i>	<i>Sardanes plus importantes</i>
Joan Josep Blay i Mãñez		4 avril 1955	TONADA TARRAGONINAGEGANTS DE SANTA PERPÈTUA ⁸⁸
Francesc Cassú i Jordi		25 octobre 1965	IMPRESSIÓ ⁸⁹ DOLÇA DE NADAL
Jordi Molina i Membrives		12 mars 1962	LAIA ⁹⁰ ALS QUATRE VENTS

⁸⁶ Écoutez CD: *SANT PERE DE RODA*

⁸⁷ Photos extraites du site: <https://www.musicperlacobla.cat/compositors.php>

⁸⁸ Écoutez CD: *GEGANTS DE SANTA PERPÈTUA*

⁸⁹ Écoutez CD: *IMPRESSIÓ*

⁹⁰ Écoutez CD: *LAIA*

Enric Ortí i Martín	 A portrait of Enric Ortí i Martín, a man with glasses and a goatee, wearing a green and white patterned shirt. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a light blue wall with some text partially visible.	9 mars 1966	PETONS DE MATINADA ⁹¹ ESSÈNCIA D'APLEC
---------------------	---	-------------	--

⁹¹ Écoutez CD: *PETONS DE MATINADA*

4.2.Sardane “5 d’Agost”

Afin de démontrer que la sardane est un modèle de participation sociale, et que la composition musicale est enracinée dans la société, on a pris l'exemple d'une sardane, la sardane 5 d'agost, qui a été composée pour fêter un événement familial. Le modèle de participation sociale est un des points forts que l'UNESCO demande pour déclarer un événement comme Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

4.2.1. Histoire

Le 5 août, Dolors Tona a rencontré Ramon Nuri, elle ne l'avait jamais vu ; ce jour-là, c'était la Festa Major à Tona, et ils ont organisé des événements comme le feu d'artifice, la danse des confettis ... et Dolors y est allé et y a rencontré Ramon.

Deux ans plus tard, ils se marient le 5 août. Chaque année à la même date ils organisaient une fête : un déjeuner avec leurs enfants, une sortie en couple...Mais il est tombé malade, il a eu une maladie du système immunitaire et alors que les quarante ans de mariage approchaient, il a commencé à dire à Dolors: “*Hauríem de fer una celebració perquè no arribaré al cinquantè aniversari de bodes*”. Et elle lui dit: “*És que una celebració amb un dinar i una missa, no m’acaba d’agradar*”. Et ils oublient le thème, mais de temps en temps, le thème de la fête revenait.

Un samedi après-midi, ils sont allés à Barcelone sur la Place de la Cathédrale pour danser des sardanes (c'était une activité qu'ils avaient pratiquée plusieurs fois); ce jour-là jouait la *cobla Sant Jordi*⁹². Dolors dansait généralement et Ramon était assis et il causait avec des gens qu'ils rencontraient. Mais ce jour-là, ils ont décidé d'écouter les sardanes et Ramon lui dit : “*Sí que toquen bé i com afinen*”. Il était enthousiasmé par la musique, comme Dolors. De retour à Seva,

⁹² Voyez Annexe III p. 62

Ramon a eu une idée et a dit à sa femme : *“He tingut una idea, no sé si t’agradarà”*. Elle lui a dit de continuer: *“Per què no celebrem els quaranta anys i fem una audició de sardanes? I diem a la Sant Jordi si pot venir.”*Dolors resta immobile, il lui fallut une trentaine de secondes pour répondre, et Ramon lui dit qu'ils étaient devenus éternels.

Ensuite elle a dit: *“Vale, estaria bé”*. Et son mari est devenu très heureux.

Le lendemain, dimanche, Sant Jordi était à Taradell avec un *aplec*; Ramon est allé leur demander s'ils étaient disponibles le 5 août, et le représentant lui dit: *“Ah crec que els 5 d’agost ho tinc bé, ja us apunto”*. Et à partir de là, ils ont commencé à le dire, aux amis qui étaient là, et ils ont passé un whatsapp aux autres : *“Celebrarem quaranta anys, esteu convidats i vindrà la Sant Jordi”*.

Ils ont envoyé à *Sant Jordi* le programme qu'ils voulaient que nous jouions aux sardanes le samedi 5 août. Et le jour venu, ils avaient cent cinquante personnes à la maison, famille, amis...

Ils dansaient des sardanes quand soudain, avant que la *cobla* joue la septième sardane, une amie qui faisait de présentateur les appela sur scène : *“Ai Dolors i Ramon, hauríeu de venir perquè tenim un petit problema, la partitura de la sardana que heu demanat, se l’han descuidada”*. Ils ont dit que les musiciens en jouaient une autre qu'ils connaissaient; les musiciens étaient là avec eux à la recherche d'une autre sardane et ont trouvé la sardane *5 d’Agost*. On ils ont dit : *“No tenim aquesta que voleu, però en tenim una que no l’heu sentida mai i que és per vosaltres”*.

Là, ils écoutent par première fois la sardane *5 d’Agost*, que leurs amis leur ont dédiée. Ils l'ont beaucoup apprécié et leurs amis. Le compositeur l’avait écrit avec un temps record d'un mois et demi ; elle a été commandé par Josep Forcada, d'Artés et Isaac Pérez, de Vic, au compositeur et contrebassiste de la *cobla Sant Jordi*, Joan Druguet: *“A més a més, quan compons una sardana sempre poses elements de les persones a qui van dedicades, i tot el que sabia de nosaltres, era tot el que li van explicar els amics: un matrimoni divertit, amics dels nostres amics, obrim a casa”*

nostra a tothom: Gràcies a aquestes referències, va fer la sardana. Avui en dia en Joan Druguet i tota la cobla Sant Jordi són dels millors amics que tenim perquè va ser un dia fantàstic⁹³”.

4.2.2. Compositeur

Le compositeur de cette sardane est Joan Druguet, le contrebassiste de la *cobla Sant Jordi*. La tradition familiale de son grand-père l'a initié à l'apprentissage de la musique. Ses débuts instrumentaux se font au piano et au saxophone, mais une proposition de la *cobla Lluïsos de Taradell* l'initie à l'étude et à l'interprétation de la contrebasse. Son séjour à *Lluïsos* a duré 10 ans, plus tard il a joué à *La Marinada*, *Jovenívola de Sabadell*, *La Principal del Llobregat* et actuellement à la *cobla Sant Jordi*. Il a également été membre de groupes de musique classique comme JONC, de groupes de musique traditionnelle comme Bitayna et de groupes de musique “heavy” comme le Black metal.

4.2.3. Caractéristiques⁹⁴

Comme caractéristiques, se peut souligner les différents caractères de chacun des thèmes⁹⁵, qui veulent représenter le caractère festif et joyeux de Dolors et Ramon, pensant au jour de la célébration plutôt que de vouloir résumer toute une vie ensemble. Le thème A, le début de la sardane, est très caractéristique et facile à retenir, c'est ce qui lui donne sa touche distinctive, on peut dire c'est la lettre de présentation. Elle comprend également des éléments qui, sans être ou prétendre être avant-gardistes, sont typiques de l'esthétique musicale actuelle. Le Thème B des longueurs serait plus proche de la musique moderne que de la musique classique par exemple, tandis que le Thème A et les Thèmes C et D sont déjà plus *sardanistics*.

⁹³ Extrait entretien Dolors Tona et la sardane “5 d'Agost”, Annexe I p. 36

⁹⁴ CD: 5 D'AGOST (J. Druguet, 2017) - Enregistrement LSDA Cobla Sant Jordi (1)

⁹⁵ Partie ou mélodie fondamentale d'une composition musicale, qui est répétée et développée de différentes manières tout au long de la composition.

4.3.Chanson “Ballem” (Macedònia)

Afin de démontrer que la sardane reflète l’identité culturelle et sociale de la communauté des catalans, on a pris l'exemple de la chanson “Ballem” du groupe Macedònia pour analyser le rôle que la sardane a dans la communauté. L’enracinement dans la société est un des points forts que l’UNESCO demande pour déclarer un événement comme Patrimoine Culturel Immatériel de l’Humanité.

Toca assaig i estan els dos frissant

Es saluden discretament

El cap de colla els diu: espereu vos un moment

S'han mirat i ho han aprofitat

Per donar-se un paperet

Que hi diu que això que és seu

És senzillament immens

Ballen i es claven la mirada puntejant

Riuen i somien que algun dia seran grans

Han somiat que ballen abraçats

Fent punts lliures d'amagat

El cap de colla els diu: parelleta esteu badant

Han quedat i estan emocionats

La rotllana ho està notant

L'airet se'ls queda curt i acceleren tots els punts

Ballen i es claven la mirada puntejant

Riuen i somien que algun dia seran grans

Ballen i es claven la mirada puntejant

Riuen i somien que algun dia seran grans

Toca repartir però estan tant lluny d'aquí

Que obliden el compàs el temps se'ls hi ha aturat

Els altres balladors, els miren amb neguit

Fins que ella deixa anar; un t'estimo tant

Riuen i somien que algun dia seran grans

Ballen i es claven la mirada puntejant

Riuen i somien que algun dia seran grans

Ballen i es claven la mirada puntejant

Riuen i somien que algun dia seran grans

Macedònia était un groupe pop catalan pour enfants et jeunes formé en 2001 et dissous en 2021. Ses cinq membres, *maduixa, llimona, pinya, mandarina i kiwi*, se renouvellent tous les cinq ans pour garder l'image jeune et ne pas s'éloigner du public auquel les chansons s'adressent. Il y a eu cinq générations et dans la troisième avec des membres tels que Paula Noguer, Sara Roy, Irene Carreras, Carlota Busquets et Maria Farrés, elles ont chanté la chanson "Ballen", composée par Dani Coma, de leur premier album : « Desperta » (2012). Un an plus tard, ils sortent un nouvel album : "Flors", cet album contient la chanson avec des arrangements de la Cobla Lluïsos de Taradell :*“Es tracta del bonus-track del seu darrer treball “Desperta”, que interpreten juntament amb la cobla Els Lluïsos”*⁹⁶. *“El seu comprimís amb la cultura catalana les ha portat, després de rebre un premi, a tornar a gravar la cançó “Ballen” acompanyades per una cobla”*⁹⁷.

4.3.1. Histoire

La chanson parle d'une histoire d'amour entre deux personnes qui dansent dans une *colla sardanista*, qui s'aiment et rêvent de grandir pour exprimer leur amour ouvertement; qu'ils sont distraits par les regards et ignorent ce que leur dit le *cap de colla*; qu'ils s'imaginent en faisant les *punts lliures* en secret pour pouvoir s'embrasser ; ils perdent le rythme et ne font pas les airs avec les autres parce qu'ils ne font pas attention, simplement *ballen i es claben la mirada puntejant, riuen i somien que algun dia seran grans*.

4.3.2. Objectif

Le but de cette chanson est que les jeunes se rapprochent de la sardane, où non seulement se danse la danse traditionnelle catalane, mais aussi un endroit où vous vous faites des amis et où vous pouvez trouver l'amour et tomber amoureux, comme les protagonistes de la chanson: *“I no penseu que la meva llagrimeta fàcil sigui perquè la cançó de les Macedònia doni una lliçó*

⁹⁶ Voyez Annexe V p. 84

⁹⁷ Voir annexe V p. 84

magistral de la tant cobejada normalització del fet sardanista, de la seva aposta per la presència de la sardana en la vida quotidiana, del seu rebuig intrínsec a tots aquells que pensen que els que ballen sardanes són una espècie estranya amb vies d'extinció... Que també. Això també m'ha emocionat. Però la meva plena emoció ha estat perquè m'han fet recordar allò que hem deia a vegades el meu pare: que a les sardanes, quan començaven a festejar, era l'únic lloc on podia prendre la ma de la mare públicament sense que ningú els digués res. Eren altres temps. Ara els conceptes joventut i adolescència s'han avançat uns anys i envaeixen la innocent infantesa''⁹⁸.

⁹⁸ Voyez Annexe V p. 84

*“La Sardana forma part de l’imaginari de es festes majors, cal viatjar al passat i per fer-ho cal
anar a una ballada”.*

-Antonio Baños

5. CHAPITRE IV: LA SARDANE COMME RERÉSENTATION PUBLIQUE

5.1. Ville Pubille de la Sardane

Afin de démontrer que la sardane est plus qu'une danse, on a pris deux exemples où dans une ville, une série d'événements sont organisés pour promouvoir et diffuser la danse nationale catalane.

La Ville Pubilla de la Sardane⁹⁹ est une désignation annuelle d'une municipalité qui est reconnue par ses mérites et son travail de promotion et de diffusion de la sardane, et qui est constituée chaque année dans la capitale de la sardane. Ce festival a été institué par *l'Obra del Ballet Popular*¹⁰⁰ en 1960.

La promotion de la sardane, telle que l'entendait *l'Obra del Ballet Popular*, avait alors une dimension patriotique qui au fil du temps, et surtout en raison de l'avènement de la démocratie et du rétablissement des institutions nationales, est devenue plus festive.

Parmi les traits caractéristiques de chaque proclamation, il y en avait quelques-uns qui se répétaient chaque année :

Master class: Commandé par quelqu'un de la ville d'intérêt intellectuel pour faire une étude de la sardane.

Message au Monde *Sardanista*: Confié chaque année à une personnalité importante en Catalogne présentait sa vision sur la sardane.

⁹⁹ Voyez Annexe II p. 47

¹⁰⁰ L'Obra del Ballet Popular est une entité fondée à Barcelone en 1950, actuellement convertie en une fédération modale qui fait partie de la Confederació Sardanista de Catalunya. Il est composé d'une cinquantaine d'organisations de sardane et de danse traditionnelle, majoritairement des troupes de danse. Elle est basée à la Casa de la Sardana, Carrer Pou de la Figuera n°15, à Barcelone.

Médailles (sardane, mérite musical, civique et danse folklorique catalane): Prix décernés à des personnes qui se sont distinguées dans certains de ces domaines.

Monument: Chaque commune a érigé un monument à la sardane dans sa municipalité.

Sardane du *Pubillatge*: Sardane demandée à un compositeur pour chaque publication.

Pubilla Universal de la Sardana ou Sardanistes d'Honor: Dans chaque édition, une fille de la ville a été choisie pour être la *Pubilla*. Ces dernières années, il était laissé à la discrétion de chaque population de préférer choisir un ou plusieurs *Sardanistes* honoraires plutôt qu'une *Pubilla*, afin de ne pas faire en sorte que cette représentation revienne nécessairement à une fille.

Les clés : Chaque Ville Pubilla a fabriqué une clé qui a été placée dans le porte-clés qui contient toutes les différentes villes choisies jusque-là. Ce porte-clés est conservé par la ville durant l'année où elle avait le titre, le cédant au suivant, lors des festivités de proclamation.

Le projet Ville Pubilla s'est terminé en 2011 avec Organyà comme dernière ville avec ce titre. Après un an de reformulation du projet pour l'adapter à l'époque actuelle, la marque Capitale de la Sardane a été créée grâce au travail conjoint de la *Federació Sardanista de Catalunya* (actuelle *Confederació Sardanista de Catalunya*), de l'*Obra del Ballet Popular et de la Unió de Colles Sardanistes*, avec la ville d'Arenys de Munt comme première Capitale de la Sardane dans l'histoire, proclamée comme telle en 2013.

5.2. Capitale de la Sardane

Désignation qui est accordée annuellement à une commune différente, qui pendant un an réalise une série d'activités culturelles et récréatives diverses destinées à revendiquer, diffuser et promouvoir la sardane¹⁰¹. Ces activités ne sont pas uniquement dédiées aux *sardanistes*, en plus à tout type de public.

Ce projet est coordonné par la *Confederació Sardanista de Catalunya* et a commencé en 2013 en remplaçant l'ancienne célébration de la Ville Pubilla de la Sardane.

Ainsi, la Capitale de la Sardane est un événement culturel où divers événements sont organisés tout au long de l'année.

5.2.1. Activites

ACTE DE PROCLAMATION OFFICIELLE : La population choisie comme Capitale de la Sardane organise un événement officiel au cours duquel elle est officiellement proclamée Capitale de la Sardane en présence des plus hautes autorités.

ANNONCE DES PRIX DE LA CAPITALE DE LA SARDANE : Les prix sont décernés chaque année par la *Confederació Sardanista de Catalunya*, à travers la commission de la Capitale de la Sardane au sein de laquelle se trouvent des membres de l'*Union des Colles de Sardane de Catalogne* et de l'*Obra del Ballet Popular*.

DISCOURS : Précédemment dit Message au Monde Sardanista vient hérité de la Ville Pubilla, mais rebaptisé comme discours. Ce nouveau nom reflète la finalité de sa portée dépassant la sphère purement sardane.

¹⁰¹ Voyez Annexe II p. 52

FÊTE DE PROCLAMATION DE LA PROCHAINE CAPITALE DE LA SARDANE :
L'actuelle Capitale de la Sardane organise un événement spécial avec la présence des populations candidates finalistes pour désigner le choix comme Capitale de la Sardane de l'année suivante.

PRÉSENTATION DU GUIDE SARDANISTA: brochure éditée par la Confédération qui comprend tous les *aplecs* et concours du Championnat de Catalogne.

FÊTE DE CLÔTURE DU CHAMPIONNAT DE CATALOGNE DES *COLLES SARDANISTES*:
Les *colles* vont aux concours et sont affiliés à la *Unió de Colles Sardanistes de Catalunya* célèbrent chaque année une clôturé où sont remis les prix des classements obtenus dans les différentes modalités de concours.

CONCOURS DU CHAMPIONNAT DE CATALOGNE : Des différents championnats de la *Unió de Colles Sardanistes de Catalunya* se déroule dans la ville désignée Capitale de la Sardane afin que les *colles* contribuent au côté compétitif de l'événement.

CÉRÉMONIE OFFICIELLE DE LA REMISE DES PRIX DE LA CAPITALE DE LA SARDANE: La remise des prix, désignée plusieurs mois auparavant, est remise lors d'une cérémonie officielle et en présence de tous les lauréats. Il existe deux catégories différentes: les médailles et les prix de la Capitale de la Sardane, avec plusieurs sous-catégories pour chacune d'elles.

CLÔTURE DE LA CAPITAL DE LA SARDANE: Avec un acte officiel, mais aussi de fête, pour clôturer l'année de la Capitale de la Sardane.

En dehors de ces événements annuels, la population choisie réalise tout au long de l'année les activités culturelles et de loisirs qu'elle juge les plus appropriées pour revendiquer et diffuser la sardane, en les adressant à tout type de public.

“La Sardana sobreviu (tot i la manca de recolzament i seguiment que hauria de tenir). Hem de tenir present que la sardana és una dansa que independentment que agradi més o menys, és un símbol d’identitat d’aquest país”.

- Lluís Subirana

6. CHAPITRE V: PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL

6.1.Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité

Le Patrimoine Culturel Immatériel fait partie des déclarations de l'UNESCO pour sauvegarde le Patrimoine Culturel Immatériel, dit oral ou immatériel : *“El Patrimoni Cultural Immaterial és el gresol de la nostra diversitat cultural i la seva conservació, una garantia de creativitat permanent”*¹⁰². Alors le Patrimoine Culturel Immatériel est considéré comme un dépositaire de la diversité culturelle et de l'expression créative, ainsi qu'une force motrice pour les cultures vivantes.

On peut considérer comme patrimoine toutes les connaissances, pratiques, coutumes et traditions héritées des générations passées et destinées à être transmises aux générations futures, car elles font partie de l'être humain. La reconnaissance en tant que patrimoine mondial est une forme de promotion et de protection des éléments culturels au niveau international. Seuls ceux qui sont considérés comme d'une valeur exceptionnelle obtiennent cette distinction car ils constituent une richesse qui traverse les frontières et est d'une grande importance.

Pour être patrimoine, il faut que les connaissances, les pratiques, les coutumes et les traditions soient vivants, un patrimoine ne peut pas être quelque chose qui a disparu. De plus, ce n'est pas l'UNESCO qui déclare si quelque chose fait partie du patrimoine culturel immatériel ou non. Cela correspond à chaque communauté humaine impliquée : les *sardanistes*, les *castellers*... Ce que fait l'UNESCO, c'est qu'elle décide chaque année d'inscrire une série d'éléments dans une liste internationale, sur la base des demandes formulées par les États qui appliquent la Convention.

¹⁰² Phrase dite par la Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

6.2. Liste de l'UNESCO

La Convention de l'UNESCO pour sauvegarde le Patrimoine Culturel Immatériel stipule qu'une Liste Représentative doit être dressée afin de sensibiliser le public à la valeur et à l'importance des choses qui font partie du patrimoine culturel immatériel. Par conséquent, être sur cette liste ne représente aucune récompense ou que les éléments de la liste sont plus importants que ceux qui ne le sont pas.

Cette liste n'a rien à voir avec la Liste du Patrimoine Mondial, qui fait référence à des monuments et des espaces naturels (comme les oeuvres d'Antoni Gaudí, les églises romanes de la Vall de Boí ou la vallée du Madriu-Perafita-Claror en Andorre) qui font partie d'une autre convention de l'UNESCO.

6.2.1. Conditions pour être sur la liste

R.1 L'élément fait partie du Patrimoine Culturel Immatériel, tel que défini à l'article 2 de la Convention¹⁰³.

R.2 L'inscription de l'élément contribuera à garantir la visibilité et la connaissance de la signification du Patrimoine Culturel Immatériel, et à favoriser le dialogue, et ainsi reflétera la diversité culturelle de tout le monde et sera témoin de l'humanité la créativité.

R.3 Des mesures de sauvegarde sont élaborées pour promouvoir la protection et la mise en valeur de l'élément.

¹⁰³ Voyez Annexe V p. 103

R.4 L'élément a été proposé avec la participation la plus large possible de la communauté, du groupe ou, le cas échéant, des personnes intéressées, et avec leur consentement libre, préalable et éclairé.

R.5 L'élément est inscrit à un inventaire du Patrimoine Culturel Immatériel du ou des territoire(s) de la ou des partie(s) soumettant la demande, tel que défini aux articles 11 et 12 de la Convention

¹⁰⁴.

¹⁰⁴ Voyez Annexe V p. 103

6.3.Candidature à la liste représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité

Faire partie de la Liste représentative du Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité n'est pas facile, il faut suivre différentes procédures pour être inscrit sur la liste. Pour l'achever, l'accord et l'engagement du monde de la sardane sont nécessaires, car la candidature implique un processus complexe et long. Une fois cet accord est mis en place, les étapes suivantes doivent être suivies:

1. Soumettre un dossier de candidature au Département de la Culture de la Generalitat de Catalunya, conformément aux dispositions du *Protocole pour l'Organisation des Critères d'Identification*¹⁰⁵ et de préparation des candidatures pour le Patrimoine Mondial et le Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité en Catalogne.
2. En tenant compte du rapport publié par le Conseil consultatif du Patrimoine Culturel, le Département de culture décide d'accepter ou non la candidature.
3. Si le ministère de la Culture approuve la candidature, il doit présenter la proposition au Conseil du patrimoine historique espagnol¹⁰⁶. La proposition doit alors suivre un autre parcours spécifique.
4. Dans le Conseil, un groupe de travail vérifie que la proposition soumise remplit les conditions requises. Et puis l'assemblée plénière du Conseil¹⁰⁷ décide de présenter ou non la candidature et quand le faire. Cette décision peut dépendre de plusieurs facteurs.
 - a) Si l'Espagne dirige ou non la candidature, puisque l'UNESCO n'étudiera qu'une candidature portée par un pays tous les deux ans. Bien sûr, chaque État dirige seul toutes les candidatures qu'il soumet, mais dans le cas des candidatures multinationales¹⁰⁸, elles ne sont dirigées que par l'un d'entre eux.
 - b) La décision dépend également des candidatures présentées à ce moment-là et des décisions précédentes qui ont été prises. Actuellement, de nombreuses

¹⁰⁵ Voyez Annexe V p. 103

¹⁰⁶Un organe où toutes les communautés autonomes d'Espagne sont représentées.

¹⁰⁷ Ils se réunissent généralement deux fois par an.

¹⁰⁸ Candidatures soumises par plus d'un pays.

candidatures sont en préparation et le Conseil peut tenir compte plusieurs aspects : la qualité de la candidature, l'équilibre territorial, l'équilibre entre les différents types de patrimoine culturel immatériel, lequel des trois listes de la Convention la candidature est traitée.

- c) En plus de la Liste représentative, il existe la Liste du patrimoine culturel immatériel qui requiert des mesures de sauvegarde urgentes et le Registre des bonnes pratiques), etc.
5. Si le Conseil du Patrimoine Historique décide de soumettre la candidature, qu'elle soit dirigée par l'Espagne ou par un autre pays, il doit la présenter - en utilisant le formulaire établi - à l'UNESCO, notamment au Secrétariat de la Convention pour Sauvegarde du Patrimoine Culturel Immatériel. Le Secrétariat vérifie que le dossier remplit toutes les conditions de forme et demande, si nécessaire, que les éventuels défauts identifiés soient rectifiés.
 6. Lorsque la candidature est complète, l'organe d'évaluation du Comité Intergouvernemental examine le dossier et vérifie si, selon les informations qu'il contient, les conditions pour que l'élément soit inscrit sur la Liste Représentative sont remplies. L'organisme d'évaluation doit faire une proposition spécifique au Comité: l'enregistrement, le non-enregistrement ou le retour du dossier, lorsqu'il est considéré qu'il manque certaines informations essentielles pour que l'organisme puisse se positionner plus clairement.
 7. Sur la base de la recommandation de l'organe d'évaluation, le Comité prend la décision finale.

Environ 20 mois s'écoulent, entre le moment où la candidature est soumise à l'UNESCO et la décision du Comité. Les États peuvent soumettre leurs demandes toutes les années jusqu'au 31 mars. Le Comité les évalue fin novembre ou début décembre de l'année suivante.

6.4. Patum de Berga

Afin de démontrer que la sardane pourrait être Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, on a pris l'exemple de la *Patum de Berga* pour voir si la sardane a les mêmes caractéristiques que la *Patum* et alors si elle a les possibilités de devenir Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

La *Patum de Berga* est une fête traditionnelle et populaire qui se déroule dans la ville de Berga, capitale de la région du Berguedà, pendant la fête du *Corpus Christi*¹⁰⁹. Il se compose de différentes représentations dans la rue et avec la participation citoyenne, qui se caractérisent par la présence de feu, de pièces pyrotechniques et d'éléments d'origine religieuse.

En novembre 2005, la *Patum* a été déclarée chef-d'œuvre du Patrimoine Oral et Immatériel de l'Humanité par l'Unesco, ce qui a favorisé sa reconnaissance internationale.

Fiesta de la Patum de Berga en Barcelona

Source/ auteur: El Mundo¹¹⁰

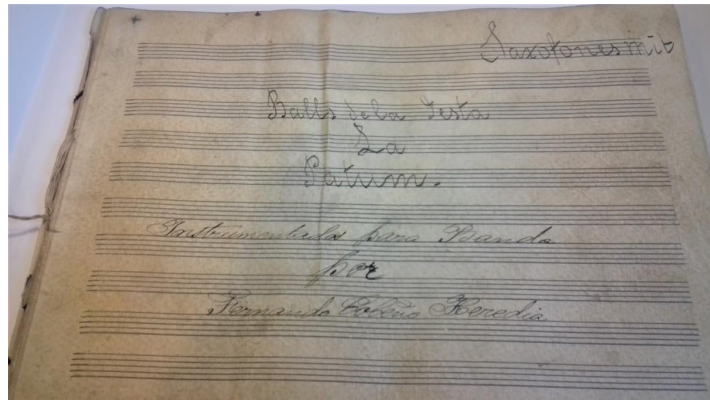
¹⁰⁹ Fête qui est généralement célébrée début juin.

¹¹⁰ Link: <https://afly.co/p9n6>

6.4.1. Histoire

La Patum trouve ses origines dans les célébrations préchrétiennes du solstice d'été, qui ont été recyclées et dotées d'un nouveau symbolisme par l'Église catholique dans le cadre de ses célébrations du *Corpus Christi*. À Berga, la plus ancienne référence à une procession du Corpus Christi est le 20 mai 1454. Le festival a évolué et a incorporé plus d'éléments de théâtre populaire et religieux au Moyen Âge, résultant en une combinaison unique de géants, diables, anges, Maures et autres personnages étranges.

Malgré la signification religieuse du *Corpus Christi* et la descente de la *Patum* des « représentations eucharistiques », dans sa forme actuelle, il s'agit plutôt d'un spectacle de théâtre populaire. C'est unique en Catalogne.

Titre: Les partitions les plus anciennes jamais trouvées de la *Patum* récupérées par Jordi Sabata¹¹¹

¹¹¹ Extrait du site:

<https://www.naciodigital.cat/bergueda/noticia/12693/jordi-sabata-recupera-partitures-mes-antiques-trobad-es-mai-fins-ara-patum>

6.4.2. *Personages*

Tabal (Grand tambour)¹¹²

Turcs i Cavallets (Turcs et Chevalets)¹¹³

Maces (Pilons)¹¹⁴

Guites (Mules rueuses)¹¹⁵
(vieux)¹¹⁷

Àliga (Aigle)¹¹⁶

Nans Vells (Nains à grosse tête)

Gegants (Géants)¹¹⁸

Nans nous (Nains à grosse tête (nouveaux))¹¹⁹

Plens (Diables de feu)¹²⁰

Le Tirabol¹²¹

¹¹² Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/es/comparsas>

¹¹³ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/es/comparses/los-turcs-i-cavallets>

¹¹⁴ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/m/en/protagonistes/les-maces>

¹¹⁵ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/ca/comparses/les-guites>

¹¹⁶ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/ca/comparses/l-aliga>

¹¹⁷ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/ca/comparses/els-nans-vells>

¹¹⁸ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/ca/comparses/els-gegant>

¹¹⁹ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/ca/comparses/els-nans-nous>

¹²⁰ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/ca/comparses/els-plens>

¹²¹ Extrait du site: <http://www.lapatum.cat/ca/comparses/el-tirabol>

6.4.3. La Patum comme Patrimoine

Le ministère de la Culture a eu l'idée de proposer le patum comme Patrimoine, car elle est très importante par les *berguedans*, et alors la généralité pensa que la patum était une bonne candidature parce que c'est une fête unique au monde; profondément enraciné dans la communauté; avec des éléments uniques et singuliers.. Ensuite, l'idée a été présentée au Conseil Municipal et au Conseil d'Administration et il a été décidé d'aller de l'avant avec la candidature.

Le processus pour que la *Patum* devienne un Patrimoine Culturel Immatériel a été très long car la *Generalitat de Catalunya* ne pouvait soumettre une candidature qu'au Conseil National du Patrimoine Historique et elle ne pouvait soumettre qu'une seule - parmi les 17 propositions des Communautés autonomes - à l'UNESCO. L'année 2003, la *Festa de Sant Joan de Ciutadella* a été choisie, qui n'a pas été reconnue en raison de défauts de fond et de forme. Mais en 2005, face à des candidatures comme le *Flamenco*, le choix s'est porté sur *Patum* et il a fini par être reconnu. L'année 2008 a été celle où *Patum* est entré dans la Liste Représentative.

“Guanyem trofeus, però sense el reconeixement dels polítics. La Sardana ja no és símbol de resistència i s’ha convertit en una gran desconeguda per als catalans. Ara els polítics aposten per les tradicions que venen d’altres països i s’obliden dels nostres.”

-Antoni Samper

7. CONCLUSIONS

Si le but de ce travail était de savoir si la sardane pouvait être Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité, avec ces conclusions nous allons l'éclairer :

L'inquiétude pour l'avenir de la sardane est une conversation récurrente dans le monde de la sardane. Cette préoccupation n'est pas actuelle, elle vient de loin malgré les efforts et les actions entreprises.

Joan Maragall a dit: *“La sardana és la dansa més bella de totes les danses que és fan i es desfan.”* Mais tout le monde ne le voit pas ainsi ; par exemple Pau Donés a dit : *“La sardana es la danza más aburrida del mundo mundial.”* Par exemple, les jeunes ne sont plus aussi impliqués dans la sardane qu'il y a 50 ans, car il y a plus d'activités à faire au lieu de danser les sardanes. Et que ce soit dans la compétition de sardane comme la traditionnelle qu'on ne voit pas beaucoup de jeunes danser, on voit des quadragénaires et plus.

Aussi la sardane est vulnérable aux phénomènes de mondialisation, de transformation sociale et d'intolérance. C'est pourquoi l'UNESCO encourage les communautés à identifier, documenter, protéger, promouvoir et revitaliser le patrimoine. Alors si la sardane obtenait la reconnaissance de Patrimoine Culturel Immatériel, elle serait connue internationalement et traverserait les frontières : *“El canvi mental que significa iniciar aquest procés és important, atès que l'assoliment de la inscripció implica el compromís internacional que allò que s'hi pretén inscriure aporta una suma cultural a la humanitat i, per tant, es desenvoluparan accions i mesures per a salvaguardar-la. És a dir, els sardanistes, conscients de l'alt valor patrimonial que té i que és la sardana pretenem engrandir el pòsit cultural de la humanitat amb els seus valors socials a la vegada que ens responsabilitzem de la seva difusió i durabilitat en el temps. El fet d'estar a la Llista Representativa vol dir que no solament tindrem un reconeixement per a la sardana, sinó que, amb ella, contribuirem al progrés cultural de la humanitat. Quan aconseguim aquest reconeixement, que es farà pregar però que tinc clar que s'assolirà, veurem*

com la sardana no solament rebrà la consideració que li pertoca dins la nostra societat sinó que també es projectarà internacionalment més enllà de les nostres fronteres¹²². ”

La demande pour que la sardane soit un Patrimoine a déjà été faite par la Catalogne, où la *Confederació Sardanista de Catalunya* travaille depuis un certain temps et pour collecter des fonds a sorti l'album "La sardane, camí de la UNESCO". Il a également été demandé en France, où dans le nord de la Catalogne, la tradition de la sardane est encore très vivante car la sardane a une valeur exceptionnelle puisqu'elle conforme une richesse qui traverse les frontières. En dehors de cela, Andorre a été invitée à présenter la candidature de la sardane, mais cette demande n'a pas été approuvée par le gouvernement exécutif : *“La reunió és un pas més per fer avançar la candidatura transnacional en què s’han de posar d’acord Espanya, Andorra i França perquè la sardana es reconegui com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Aquest tipus de reunió ja es va celebrar amb Andorra i el seu govern ja té la proposta, de manera que ara ja estan tots els processos en marxa perquè en el futur hi hagi una comissió interministerial dels tres estats per concretar i presentar la candidatura¹²³. ”*

Mais le problème est que le gouvernement de l'Espagne, outre le fait qu'il existe une rivalité avec la Catalogne, elle doit choisir l'une de toutes les propositions envoyées par chaque communauté autonome pour devenir un Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité.

Mais à part les conditions extérieures, la sardane pourrait-elle devenir Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité?

Oui, la sardane pourrait être Patrimoine Culturel Immatériel parce que c'est une activité qui, dans une large mesure, reste fidèle à l'esprit et à la pratique qu'elle présentait il y a 200 ans, car sa conception se perd à la nuit des temps.

¹²² Voyez Annexe V p. 129

¹²³ Voyez Annexe V p. 125

D'autre part, la sardana fait partie de nombreuses célébrations populaires qui se déroulent actuellement dans toute la Catalogne (*aplecs*, festivals, concours, auditions, *ballades*, cours, activités dans les écoles, exhibitions). C'est pour cela qu'elle est un modèle un modèle de participation sociale, ce qui est l'un des points forts qui est bien valorisé dans l'UNESCO.

Ainsi, la sardane transmet de génération en génération des éléments qui font prendre conscience aux individus qu'ils utilisent la culture traditionnelle et populaire comme moyen de se relier au passé pour rendre l'avenir possible.

Les éléments transmis de génération en génération sont: l'identité, la tradition, la continuité, la cohésion sociale, l'appartenance, l'implication et le respect de la culture.

De plus, elle est l'élément identitaire d'une communauté culturelle, les catalans, et le fait qu'elle soit la Danse Nationale de Catalogne, démontre l'importance qu'elle a pour les catalans et sa grande racine dans la communauté.

Elle est une danse traditionnelle, comme beaucoup d'autres à travers le monde, mais ce qui la rend différente des autres et unique, c'est qu'elle a été portée à un autre niveau : la sardane est à la fois danse traditionnelle et sport de compétition. Aussi la sardane est une tradition qui vit encore aujourd'hui, mais si elle devient Patrimoine Culturel Immatériel, sa conservation et sa créativité permanente seront garanties.

Ainsi, la conclusion tirée de ce travail de recherche est que la sardane peut être Patrimoine Culturel Immatériel de l'Humanité car elle fait partie de la tradition d'une communauté culturelle, qui s'est maintenue au fil des années et qui reflète l'identité culturelle et sociale de cette communauté. De plus, c'est une tradition vivante, intergénérationnelle et transfrontalière qu'elle faut protéger car elle souffre d'intolérance et est vulnérable aux phénomènes induits par la mondialisation. Enfin, la sardane est un événement culturel très apprécié par sa communauté qui souhaite sa préservation et sa projection dans le futur.

“La sardana per a mi és la vida, és l’emoció”

-Núria Feliu

8. BIBLIOGRAPHIE

ARZA, Júlia; SOLANES-OLIUS, Lluïsa; COTS, Sol; CAMPS, Roser. (2006). La cobla i la sardana. Cordill

BOIG PER LA SARDANA [en línia]: informació sardanista per diferents criteris [Consulta: agost-octubre de 2021] <https://boig.sardanista.cat/>

CASELLAS, Marcel. (2015). La nostra estimada sardana. Ònix Editor

CABANES, Jossianne; CARRERA, Hyacinthe; FOURCADE, Eric; GUISSET, Frédéric; JORDÀ-MANAUT, Pierre; LLUIS-GUAL, Oriol; MANZANARES, Pere; MARQUES, Olivier; MARTY, A. Joseph; MASET, J. Playà; PÉREZ, Jean-Louis; PERNELLE, Michelle; STAHL-PARNAUD, Martine; TIGNÈRES, Michel; TOSI, Daniel; VALAISON Marie-Claude; VIDALOU, Vicent. (2019). Sardane, danse et musique d'un pays. Éditions Trabucaire

COBLA [en línia]: La cobla i la sardana [Consulta: juliol de 2021] <http://www.xtec.cat/~rsellart/cobla/cobla.html>

DIARI DE GIRNONA [en línia]: El grup juvenil Macedònia presenta a Barcelona "Ballen", una cançó sardanista [Consulta: setembre de 2021] <https://afly.co/p3y6>

ENCICLOPÈDIA [en línia]: La sardana [Consulta: maig-juny de 2021] <https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0141205.xml>

ENCICLOPÈDIA [en línia]: Unió de Colles Sardanistes [Consulta: juliol-setembre de 2021] <https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0068379.xml>

GALLARDO, Cati; SOBREVIAS, Rosa; SOLÀ, Mercè. (2009). Balenyà Camí Ral

FUNDACIÓ SARDANA [en línia]: Eina de recerca de finançament per projectes sardanistes [Consulta: juliol-setembre de 2021] <https://fundaciosardana.cat/>

LA PATUM [en línia]: La festa dels sentits i dels sentiments [Consulta: setembre-octubre de 2021] <http://www.lapatum.cat/ca/home/comparses>

LA SARDANA [en línia]: Vestuari i calçat [Consulta: octubre de 2021] <https://sesgurbsardanes.wordpress.com/vestuari-i-calcat/>

LA SARDANA, CAMÍ A L'UNESCO [en línia]: Candidatura a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat [Consulta: maig-octubre de 2021] <https://sardanaunesco.wordpress.com/>

L'INDEPENDENT [en línia]: Sardane et fraternité [Consulta: juliol 2021] <https://www.lindependant.fr/2013/05/15/sardane-et-fraternite.1754709.php>

MAINAR, J. (1970). La sardana I, el fet històric. Editorial Bruguera S.A

MAINAR, J. (1970). La sardana II, el fet musical. Editorial Bruguera S.A

MAINAR, J. (1970). La sardana III, el fet literari, artístic i social. Editorial Bruguera S.A

MAINAR, J. (1986). La sardana, dansa nacional, dansa viva. Rafael Dalmau, editor Barcelona

MAS I SOLENCH, Josep M. (1990). La sardana música i dansa. Editorial Fundació la Caixa

MASSA I PUJOL, Pompili. (2018). Dansa tradicional catalana. Cossetània Edicions

MONUMENTS COMMEMORATIUS DE CATALUNYA [en línia]: Monuments a la sardana [Consulta: abril- novembre de 2021] <https://afly.co/pb46>

MUSIC CERET [en línia]: La cobla Roussillonnaise, les instruments [Consulta: juliol de 2021] https://music-ceret.com/dossiers/cobles/cobla_instruments.php

PORTAL SARDANISTA [en línia]: Servei de la Confederació Sardanista de Catalunya [Consulta: juny-octubre de 2021] <https://portalsardanista.cat/>

NO GIRIS CUA [en línia]: Tallers de sardanes [Consulta: setembre-octubre de 2021] <https://sites.google.com/site/nogiriscua/project-definition>

PATRIMOINE CULTUREL IMMATÉRIEL [en línia]: La Patum de Berga [Consulta: setembre-octubre de 2021] <https://ich.unesco.org/fr/RL/la-patum-de-berga-00156>

PUIGFERRAT I OLIVA, Carles. (1998). Grup Sardanista Riallera (1948-1998), Cinquanta anys d'una escola de sardanisme

REBULL, Nolasc. (1976). Als orígens de la sardana. Rafael Dalmau, editor Barcelona

SAGUER, Neus; SAGUER, Elisabet; FORCADA, Montserrat; NOGUÉ, Pere. (2001). Un tres i fora! CCG Edicions

WIKIPEDIA [en línia]: Grup Sardanista Riallera [Consulta: juny-setembre 2021] https://ca.wikipedia.org/wiki/Grup_Sardanista_Riallera

WIKIPEDIA [en línia]: Sardane [Consulta: juliol- agost 2021] <https://fr.wikipedia.org/wiki/Sardane>

SARDANES SANT SADURNÍ [en línia]: Comptar i repartir les sardanes [Consulta: agost 2021]
<https://www.sardanesasantsadurni.org/comptar-i-repartir-les-sardanes>

SOLÀ I SALA, Josep M. (1996). La sardana a Vic.

SUBIRANA, Lluís. (1995). Ciutats pubilles de la sardana, 1960-1995. Edicions El Mèdol

UNESCO [en línia]: Patrimoine Culturel Immatériel [Consulta: maig-octubre 2021]
<https://ich.unesco.org/fr/accueil>

VERKAMI [en línia]: Impulsem la candidatura de la sardana a la Llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, de la UNESCO [Consulta: agost-octubre 2021]
<https://www.verkami.com/projects/18100-fem-que-la-sardana-sigui-patrimoni-cultural-immateria-l-de-la-humanitat-de-la-unesco>

VIDALOU, Josep. (2017). País de Sardana. Horsori editorial

ANNEXES

ANNEXE I

SOMMAIRE:

1. Entretien Toni Mas i Bigas	p. 3
2. Entretien M. Mercè Mauri i Puig	p. 7
3. Entretien Pere Puigdomènech Mas	p. 9
4. Entretien Manela González Robles	p. 11
5. Entretien Pep Puigdomènech	p. 14
6. Entretien Carles Puigferrat Oliva	p. 16
7. Entretien Queralt Riera	p. 20
8. Entretien Jordi Jiménez Nuño	p. 22
9. Entretien Aina Amat i Castell	p. 24
10. Entretien Xavier López Codina	p. 26
11. Entretien Joan Druguet i Sallent	p. 28
12. Entretien sardane 5 d'agost	p. 32
13. Entretien Dolors Tona et la sardane 5 d'agost	p. 36
14. Entretien Nuri Escudé i Guil	p. 38
15. Entretien Albert Rumbo	p. 41

1. ENTRETIEN TONI MAS I BIGAS

Biographie:

Toni Mas i Bigas, militant culturel, a été pendant de nombreuses années conseiller de culture au village d' Hostalets de Balenyà (Osona). Aujourd'hui, il est membre des Sardanistes d'Hostalets et est chargé de préparer les événements des sardanes qui se déroulent dans le village.

Com vas iniciar-te en el món de les sardanes?

De molt jove. Quan estàvem aquí a Hostalets amb el Cor Alba vam organitzar un curs de ballar sardanes. Jo no feia de monitor, però jo ballava sardanes cada cap de setmana amb la colla que hi havia aquí a Hostalets. Anàvem a tots els pobles que feien sardanes i fins i tot apuntàvem les sardanes que ballàvem i al final de l'any, n'havíem ballat més de cinc-centes. Però no pensis que ballàvem sardanes de dues o set tirades, eren de deu tirades! Normalment ens posàvem dintre la rotllana en la segona tirada de llargs que ja sabíem com anaven.

I ja sabíeu repartir?

Jo no sabia repartir, però ells en sabien molt. Hi havia en Ramon que en sabia, en Josep Maria Puigdomenech que tenia un sistema nou per repartir: quan sentia el mitjà i el salt es guardava aquell moment i comptava a partir d'aquí i depèn de com tenia el peu, feia dos dosos o un tres.

I ell us avisava?

Sí, tothom xerrava mentre ballàvem i de cop i volta ell cridava i deia: 'Eiiii un tres i fora'. I és molt bo, perquè aquest és el sistema que m'agradaria aprendre a mi, però jo només ho sé fer tradicionalment. He après a repartir i comptar per obligació, perquè a mi no m'agrada, jo prefereixo ballar i també xerrar. En aquella època m'agradava lligar i ballant sardanes, era la manera que ho podia fer com que era seminarista (estudiava al seminari) i només ens podíem tocar les manetes.

Entre els meus 16-17 anys vaig ballar moltes sardanes.

I ballàveu amb els braços estirats?

Primer els estiràvem, però de mica en mica els anàvem arronsant. Però tot depenia de la gent amb qui ballàvem. Per exemple si anàvem a Sant Julià i hi havia gent de la Riallera que assajava allà, jo m'hi posava si podia i amb els braços ben estirats.

Però normalment acabàvem amb els braços arronsats.

Quant eres més jove, fèieu alguna activitat de sardanes a Hostalets?

Aquí es feien cursets de sardanes cada any per a la canalla. El 1973-1974 els solia fer en Ramon Matavera i en Josep Maria Puigdomènech.

Al poble sempre s'han fet sardanes, encara que no gaires, però cada any hi havia sardanes per la festa major d'hivern, sardanes pel Dilluns de Pasqua, sardanes pel mes de Maria (maig), per l'aplec a l'Ajuda pel maig i pel setembre. Les sardanes eren barates.

I tot això, s'ha anat perdent oi?

Es va perdre tant, que va arribar un moment que vaig pensar que m'havia d'inventar alguna història. I ho vaig fer, m'ho vaig inventar a "lo grande" i vaig fer venir dues cobles, dues orquestres i així he anat agafant relleu per tal que l'any que ve, puguem fer l'Aplec Comarcal aquí a Hostalets.

En què consistirà aquest Aplec Comarcal?

Ja farà cinc anys que es fa. El dissabte abans es fa un concert de sardanes que l'organitza el poble. L'endemà al matí, es fa una matinal on hi han esbarts, grallers i després es fa un esmorzar participatiu i també es fan sis sardanes al matí. A la tarda es fa l'aplec amb tres cobles que hi toquen sols i conjunts. Això s'ha fet a Osona en dotze pobles diferents, perquè hi ha pobles que han repetit.

Et feia il·lusió fer-ho aquí a Hostalets?

Sí, quan vaig tenir poder, m'hi vaig posar. Vaig anar a l'Aplec de Seva, a informar-me molt bé i vaig participar en tots els actes i em van ficar a l'organització de l'Aplec Comarcal.

Què suposa fer aquest aplec?

Fer aquest aplec serà una culminació per tancar les sardanes aquí a Hostalets. He intentat mantenir el caliu amb la gent que balla -la teva iaia- per esperar l'Aplec Comarcal.

La gent que en sap o en vol saber una mica més, actualment se'n van a Vic, amb la Riallera, o a Centelles.

Hi havia una colla sardanista aquí al poble?

Sí, es deien Ocells Primarencs; ells organitzaven l'Aplec de Balenyà. Els Amics de Balenyà tenien un grup que es deia Balenyà Sardanista, i aquests van fer néixer Ocells Primarencs.

Recordes algun dels noms dels integrants d'Ocells Primarencs?

Home clar! Hi havia en Carles Capdevila, en Jordi Vila, en Santi Molet, la Nela, la Pilar Puigdomènech, la Jordà, la Núria Vinyes. Vam fer una colla maca, anaven a concursos i tot.

Aquest grup va desaparèixer. Però al cap d'uns anys, va aparèixer una colla que portava en Pep Puigdomènech Mas que ensenyava també a ballar sardanes; parlem de l'època d'en Xavier Ginesta, de la Gemma Molet.

Té algun paper més en Josep Maria Puigdomènech en el món de les sardanes a Hostalets?

Ell ha fet molta cosa per les sardanes sempre. També va aconseguir fer una sardana per l'Aplec de Balenyà que la va encarregar ell a en Pagès de Centelles. És un element importantíssim per les sardanes aquí al poble.

Que et transmet ballar sardanes?

Em dona una sensació de joventut.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so al cap?

Noto l'escalfor de quan agafava la mà a alguna noia, sentia un acoblament i quedava connectat amb ella.

Creus que els joves actualment s'impliquen a ballar més sardanes ara o abans?

És que no teníem res més a fer, no teníem mòbil, ni trenta canals de televisió.

O feies això que era el que es preparava al poble o no feies res.

Si volem que la gent s'impliqui i sobretot els joves, hi han de trobar un interès de lligar també.

Aquí al poble acostumen per festes a ballar sardanes, les persones amb una certa edat avançada, creus que estaria bé tornar a iniciar el projecte de ballar sardanes i ensenyar-n'hi als joves com es feia fa uns anys a l'antiga escola Joan XXIII?

Clar, ja saps que és una de les idees que va fracassar quan jo formava part de l'Ajuntament.

No va funcionar perquè no ho vaig saber vendre bé o simplement perquè les famílies preferien que els seus fills no perdessin una hora setmanal de jugar a futbol a l'assignatura d'educació física.

Ha evolucionat la sardana?

Sí, ha evolucionat i seguirà fent-ho. És molt avorrit sempre fer el mateix: primer petit, segon canvi i fora, tercer aire fort. Tota aquesta història que és molt maca quan ho fas perfectament, però no és popular, és elitisme implacable.

M'agrada molt aquest canvi que hi ha de fer passos lliures (punts lliures), fer sardanes de cançons populars com fan la Sardanova...

Penses que la sardana imposa valors?

Quins

Sobretot germanor. De seguida si ets senzill i humil, els sardanistes t'acullen a ballar amb ells. En general pots entrar a qualsevol rotllana, excepte de la gent que competeix perquè a vegades pots fer nosa.

A la gent se li fa pesat veure / ballar sardanes?

Saps què és el que passa, que tot l'estona és la mateixa melodia; les sardanes ja es van escurçar, jo abans les ballava de 10 tirades, ara es ballen de set, però potser s'hauria de ballar de quatre o cinc tirades, a la gent no se li faria tan pesat. I potser encara hi hauria més gent ballant-hi.

Vulguis o no, amb set tirades quedés amb els braços destrossats.

També s'hauria d'escriure més sardanes.

Per què creus que la sardana no s'ha internacionalitzat?

Perquè no hem set capaços de transmetre-la arreu del món. Potser hem enviat a ballar sardanes a la gent que en saben molt, hem enviat l'elit, els que ballen més bé, però no s'integren perquè ho veuen molt complicat ballar tan bé; aquest disseny de plenitud.

La sardana hauria de ser més divulgativa, més popular, menys exigent i més fàcil. S'ha de popularitzar.

Així doncs, estàs dient que les sardanes de competició són elitistes?

Sí, són molt selectives i l'única finalitat que tenen, és fer-ho a la perfecció i clar, això és avorrit.

És bo que es modernitzi la indumentària de la sardana? Com per exemple la roba?

Sí, i tant! Crec que el jovent heu d'anar com aneu sempre, còmodes. Estèticament, queda millor anar amb els vestits que es porten a competició, però si volem que la sardana arribi a tothom, s'ha d'anar casual.

Penso que s'han d'actualitzar els vestits, anar pràctic és el primer.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport?

És un ball popular, però alhora es fa esport.

Com ho feu per organitzar els aplecs?

Primer, la persona que ho organitzi, ha d'estar posada al poder. Després has de tenir un grup de gent que ho preparin tot, que busquin les cobles...

A part d'aquesta comissió, al darrere sempre hi haurà l'ajuntament (que moltes vegades paga les cobles). Per això al final, els diners que es guanyen durant els aplecs, van a parar a l'ajuntament, ningú se'n queda cap; però fa dos anys els Sardanistes d'Hostalets de Balenyà es van quedar la recaptació del bar.

Teniu demanda de cobles que vulguin venir aquí a Hostalets?

Uí, si sabessis! Totes les cobles volen venir.

Quants diners destineu a les cobles?

Més o menys 2.000 euros; sempre depèn de les cobles.

Heu començat a organitzar des de la gent que balla sardanes aquí Hostalets alguna activitat per la temporada que vé? Com per exemple aplecs, concerts...

Sí, farem Aplec Comarcal que es farà a principis de juliol de 2022.

Creus que la sardana hauria de ser Patrimoni de la Humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Home clar, he comprat vint discs per fer que la UNESCO l'anomeni Patrimoni Cultural Immaterial. Es farà, i s'aconseguirà, però falta molta més divulgació.

2. ENTRETIEN M. MERCÈ MAURI I PUIG

Biographie:

Mercè Mauri est membre du conseil municipal des Hostalets de Balenyà et pendant son temps libre, elle danse des sardanes avec les Sardanistes d'Hostalets et elle en est la présidente.

Com vas iniciar-te en el món de les sardanes?

A mi sempre m'ha agradat ballar sardanes, però llavors vam començar amb una colla d'aquí al poble, ens van dir si volíem fer sardanes i ens vam posar en contacte amb la Riallera de Vic i ells ens en van venir a ensenyar.

De quant temps enrere estem parlant?

Més o menys fa uns vuit anys i encara dura fins a l'actualitat.

Us ha ensenyat sempre en Marc Pratdesaba?

No, va començar un seu germà i llavors van venir també un part de noietes que ballaven a la Riallera; recordo que una es diu Núria Puig i l'altra em sona que es diu Mariona.

Al començament d'aquesta iniciativa éreu moltes persones?

Sí, se'n van inscriure moltes, ara quedem quatre gats.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport?

Un ball popular per descomptat. Però l'han feta esport perquè requereix cames i força als braços.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so a la ment?

Em ve a la ment la Santa Espina.

Què et transmet ballar sardanes?

Quan ballo sardanes, tot el que tinc al cap desapareix, sembla que estigui en un núvol. Em sento bé ballant sardanes.

Creus que els joves actualment s'impliquen a ballar més sardanes ara o abans?

Ara no. He seguit bastants aplecs i jovent no n'hi ha gaire, la majoria són gent de la tercera edat.

Per què creus que això passa?

Moltes vegades m'ho pregunto, és la nostra dansa!

Si fan country tothom a ballar country, però si es fan sardanes només hi va gent d'una certa edat; les sardanes no fan moure a ningú, no ho entenc.

Creus que és important que els joves aprenguin a ballar sardanes i aprenguin almenys un tastet d'aquestes com es feia fa uns anys a l'antiga escola Joan XXIII?

Jo diria que sí. No s'ha d'obligar a fer-ho, però si proposar-ho. És el ball de Catalunya. Potser ho hauríem de fer com a extraescolar, com si anessin a la piscina.

Ha evolucionat la sardana?

Sí, perquè ara hi ha sardanes de punts lliures. L'altre dia vaig veure uns que ballàvem sense agafar-se de les mans però fent passos típics de la sardana i la seva música.

Per què creus que la sardana no s'ha internacionalitzat?

Ja que no s'impliquen massa els que tenen poder. Falta implicació. Ningú ens empeny, i això es va deixant i deixant i al final morirà.

Quin creus que és el futur de les sardanes aquí a Hostalets?

Jo no el veig gaire prometedor. Som una colla de gent d'una certa edat, ara tenim un noi jove, si ell volgués convèncer altre jovent, hi hauria més futur.

Has ballat mai en algun concurs de sardanes? T'agradaria?

Pròpiament en concurs no. Jo en els concursos m'he posat en les sardanes de germanor.

Ara potser ja no tinc edat per competir, però si fos més jove sí, perquè quan ho veig m'encanta.

Penses que la sardana imposa valors?

Quins?

Sí: amistat, companyerisme... Quan vas als aplecs fas amics i coneixes gent d'arreu de Catalunya.

Creus que els concursos de sardanes són elitistes?

A vegades sí, sobretot si la finalitat de la colla és guanyar i no participar. Tu balles sardanes per passar-t'ho bé. Als concursos hi ha les dues facetes.

És bo que es modernitzi la indumentària de la sardana? (roba, punts lliures)

Una mica sí, és molt maco que ballin amb el vestit català i també és bonic veure aquelles noies amb les faldilles grosses i curtes, però potser hi hauria d'haver un entremig.

Heu començat a organitzar des de la gent que balla sardanes aquí a Hostalets alguna activitat per la temporada que vé? Com per exemple aplecs, concerts...

De moment si és pugués arribar fer són les sardanes de la Festa Major, fer una ballada i un concert. També pel gener es farà un aplec i un ball amb dues orquestres.

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Sí, la sardana és un ball nostre i també de la Catalunya del Nord perquè allà també es balla.

No ho és pel tema que hem dit abans dels que manen, falta empena.

3. ENTRETIEN PERE PUIGDOMÈNECH MAS

Biographie:

Pere Puigdomènech est un thérapeute qui dans sa jeunesse, faisait partie de la *colla* Ocells primerencs dels Hostalets de Balenyà, il en était l'entraîneur. Il continue à danser des sardanes et à participer à des *aplecs*.

T'explico quatre coses: L'any 1977 (fa quaranta-quatre anys), naixia Balenyà Sardanista, jo tenia 15 o 16 anys. A la Colla hi havia en Josep, en Ramon i la M. Angels Matavera, el meu cosí Joan i... uff! No recordo qui més. Vam començar a fer cursets de sardanes.

Més o menys, entre la temporada 1978-1979 vam tenir molt èxit, ho fèiem als diumenges al Gra d'Or. Més tard ens van cedir l'edifici de la pista, va ser el nostre local social. Jo ballava sardanes amb la colla dels grans a Centelles amb el meu cosí Joan. Tots dos vam començar l'aventura, que va durar uns 7 o 8 anys ben bons, de ser els entrenadors de la colla Els ocells primerencs.

Com vas iniciar-te en el món de les sardanes?

La Sardana és molt maca, per sort vaig poder anar a Centelles i vaig anar seguint totes les sardanes i aplecs, formes part de la colla, és impressionant, és a l'aire lliure. Mira ja hi havia discoteques i jo pensava... però com es poden anar a tancar allà dins podent ballar al carrer? A Tona, cada diumenge a les 9 del vespre feien sardanes a la Plaça Major. Hi havia tanta gent que fins i tot ens feien nosa els bars, i la majoria de balladors eren joves.

Que et transmet ballar sardanes?

És una dansa que es balla en cercle, tothom hi és benvingut, és oberta, pots trencar i ficar-t'hi, la música és molt de vent, és molt bonic, és una cosa de carrer. Ara no està ben valorada, costa de seguir, no hi ha gent jove, no hi ha gent al davant. En la meua època els músics feien el que podien i ara hi ha unes cobles boníssimes que fan coses genials, la cultura musical ha pujat de nivell, però no hi ha gent jove al capdavant. El problema, crec, és la globalització. Tot el que ve de fora és ben vist.

Parlem dels Ocells primerencs, què me'n pots explicar?

El nom es va fer per votació. Es van presentar molts noms i aquest és el que va agradar més. Eren un grup de jovenets, de fet jo tenia 4 o 5 anys més que ells. Assajàvem al Gra d'Or, i després a l'edifici de la Pista, on hi havia un teatre preciós, immens.

Érem molt democràtics, la colla triava a quants concursos volia participar. El que no fallava mai era Calella, hi havia mar. ens desplaçàvem amb autocar, no veia cap pare ni mare, teníem una gran llibertat. A Torelló un dia vam treure una “revessa”, guau va ser impressionant!

En Carles Capdevila també era un d'aquells noiets, com va dir algú de la colla en el seu comiat, a l'edifici de la Pista, que l'havia vist créixer, que havia estat el punt de reunió de tots els adolescents de la seva generació: “El Carles no era gaire bon ballador, però com que no hi havia gaires nois, ballaven tots”. I això era el que significava la colla. Un lloc de trobada, uns aprenentatges per la vida, ens ho passàvem molt bé, va ser una gran revolució. Érem una colla d'amics, no vam aspirar a gaire, perquè prioritzàvem anar a passar-ho bé, a gaudir tots junts. Encara ens estimem molt.

A vegades anàvem assajar als aplecs, per allò de fer “fondo”. I ens passava una cosa curiosa, hi havia com una mica de “pique”, ja que la colla sardanista no deixa que entri ningú a la seva rotllana, i en canvi la sardana de carrer és més generalista. També, en el món de la sardana hi ha molt purisme, és a dir gent que pensa que la sardana no pot variar, no s'hi poden fer canvis. Per mi, hi hauria d'haver més canvis.

Mira “Tossudament Llach”. És fantàstic, el que fa la Cobla Contemporània amb el seu Sardaxou. I al cap de 7 o 8 anys aquesta aventura va acabar, els nois i noies es van fer grans, van anar a estudiar a la Universitat i ja no tenien temps. I nosaltres... vam començar nous projectes.

Què va passar després que pleguéssiu?

Mira, l'any 1981 vam plegar i ho vam passar tot a l'agrupació que van començar a fer l'Aplec de Balenyà al maig, però sempre feia mal temps i l'any 1986 juntament amb el meu amic Isi i en Carles Capdevila vam decidir proposar i implicar-nos amb l'aplec. El vam canviar perquè fos al setembre i fer-lo coincidir amb 11 de setembre. Vam deixar les sardanes per fer el Cau de Bruixes... Ja ho veus!

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Osti Sí!

La sardana és... els catalans ho fem tot complicat, compondre una sardana, ballar-la,... la sardana parla molt d'un estil de fer, de la nostra cultura. La seva música és impressionant. No ens estimem prou el que tenim a casa, és curiós. No ens estimem prou.

Tot passa per la globalització, ara està més de moda el Swing, té un seguiment brutal.

Actualment balles sardanes o participes en alguna activitat sardanista?

Ara fa un temps he tornat a implicar-me més amb la sardana, el grup de Centelles dels CDR em va demanar si podia fer un curs de sardanes i jo vaig estar encantat, però escolta tot i que hi havia gent molt diversa no hi havia jovent. Girona era fantàstic, bestial... ara quan hi vaig jo soc el jove! És una llàstima perquè m'ho havia passat molt bé.

4. ENTRETIEN MANELA GONZÁLEZ ROBLES

Biographie:

Nela travaille comme administratrice à la mairie des Hostalets de Balenyà. Elle danse occasionnellement des sardanes, car elle avait fait partie de la Colla Ocells Primerencs dels Hostalets de Balenyà.

Com vas iniciar-te en el món de les sardanes?

Vaig començar cursets de Sardanes pels volts dels anys vuitanta, quan tenia dotze o tretze anys per curiositat, m'agradava la música, ballar... Ara els nens i nenes, nois i noies del poble teniu molts estímuls, moltes activitats per fer,... però els anys vuitanta no hi havia gaire res, almenys que fos econòmic. Nosaltres no sortíem gaire del poble.

Després de fer el curset ens van proposar si volíem formar una colla de sardanes per poder entrenar amb una mica més d'intensitat, per aprendre més i sobretot per anar a concursos. Vam començar sent infantils o juvenils (fèiem 7è/8è d'EGB) no ho recordo. Els nostres entrenadors ballaven a la colla de grans de Centelles i per anar als concursos o aplecs llogàvem tots junts un autocar. En tinc un molt bon record.

Que et transmet ballar sardanes?

Em dona una sensació, la música, el moviment i la dansa. M'agrada molt la música de sardanes, la música amb general. Era com una comunitat de poder expressar amb el meu cos, tot i uns passos pautats, l'harmonia, poder interpretar amb el cos i el gest, sobretot amb els aires, amb el salt i congeniar-ho amb la música. Era com una unió i després amb l'equip, amb els companys que danses.

I quan anava als aplecs, a les ballades... compartir amb la persona que tens al costat, transmet una energia... hi ha alguna cosa que enganxa. Et dona com llibertat i fas activitat física, però alhora no ets lliure i estàs centrat en tu, és com una meditació, hi ha una part interna individual i una de transmissió col·lectiva, de grup.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so a la ment?

El so de la tenora.

Creus que les sardanes de competició són elitistes?

Bé, podria ser, fa temps que no ho segueixo. Clar, tot el que és competició és elitista, busques l'excel·lència, ser el millor... per això hi ha selecció. A l'hora de competir intentes arribar a fer el millor possible, rendeixes al màxim, arribes a la perfecció i s'exclou molta gent pel camí, sobretot aquells que els agrada ballar perquè vol participar d'un aplec, d'un acte social...

Qui eren els Ocells Primerencs?

Érem un grup d'amics que ens ho passàvem molt bé ballant sardanes.

Saps el perquè del nom?

Entre tots vam decidir posar aquest nom, encara ho recordo... vam fer una pluja d'idees, vam votar i va ser molt democràtic.

On assajàveu?

Assajàvem a la pista, era com el nostre local social.

Qui eren els vostres entrenadors?

Els nostres entrenadors eren en Pere i en Joan Puigdomènech.

Per què va desaparèixer la colla?

No hi va haver continuïtat, la segona generació ja tenia més opcions. Es van posar de moda els ballets, eren danses, potser, més variades. Nosaltres ens vam anar fent grans, vam marxar a estudiar a fora i no hi havia cantera que ens seguis. Tampoc es van fer més cursos, no hi havia escola de sardanes i per tant no va pujar cap base per seguir.

Com és que vas plegar?

Ho vaig deixar en un moment en què que ja no es competia tant. De fet, em va costar deixar-ho, però vaig començar estudiar a Vic, havia de compaginar estudis i feina i per tant no tenia temps i a poc a poc em vaig anar deslligant.

Ep! Però conservem una bonica amistat amb tota la colla. El dia que es va morir en Carles Capdevila, ho vam lamentar molt, al comiat li vam voler dedicar unes paraules, havia estat un ocell primerenc.

Formar part de la colla, a l'inici em va servir, almenys a mi i crec que a molts d'altres, perquè no se sortia tant del poble, els meus pares eren gent molt treballadora, no eren de moure's molt, ni tampoc podien permetre-s'ho. I per això ballar per mi era una part més social, cultural i una

manera de conèixer Catalunya, vèiem coses diferents, coneixíem gent de tot arreu. Va ser una experiència interessant.

Creus que la sardana hauria de ser Patrimoni de la Humanitat?

No ho sé, per què no? Si representa que amb això es pot donar suport i donar visibilitat fora d'aquí, doncs bé, Sí.

Per què creus que encara no ho és?

És una dansa molt localitzada, només afecta Catalunya, fora se la coneix com més regional. Totes les cultures tenen la seva dansa. Fer-la universal crec que no seria just de cara a les altres. N'hi ha moltes de danses pel món, totes són genials, Al meu entendre són una manifestació del lloc d'on és, serveix per treure l'energia, per mostrar uns sentiments, unes emocions. Ara bé, tot és positiu. Quan es van fer els jocs olímpics de Barcelona el 1992, va ser molt i molt bonic que fessin una sardana. Les imatges van fer la volta al món, la gent la va conèixer, li van donar visibilitat. De fet quan sento una sardana m'emociono. Vaig viure una temporada a Madrid i en una festa en van tocar i vaig ballar com una *loca*!

5. ENTRETIEN PEP PUIGDOMÈNECH

Biographie:

Pep est un plombier à la retraite et son passe-temps est la musique et la photographie. Il a dansé dans plusieurs “colles sardanistes” et a été l'entraîneur de la Colla La Fressa dels Hostalets de Balenyà.

Com vas iniciar-te en el món de les sardanes?

El 1968, quan tenia dotze anys, vaig aprendre a ballar sardanes en un curset. El feien en Josep M. Puigdomènech i en Jordi Mas¹ al Centre vell (C/ Serrat on hi ha l'edifici de la parròquia) i a partir d'aquí em vaig anar espavilant. L'any 1974, quan tenia divuit anys, vaig entrar a formar part d'una colla sardanista “l'Esclat d'amistat” de Torelló i al cap de dos anys, el 1976 amb en Jordi Mas vàrem formar una colla sardanista a Tona “La flama Ardent” i a través d'aquesta colla vam poder participar, l'any 1978, en “Tona ciutat Pubilla”.

Quin paper vas tenir en les sardanes aquí a Balenyà?

Vaig ser un dels fundadors de “Balenyà Sardanista” juntament amb en Ramon Matavera, la M. Angels Matavera...

Hi havia alguna colla sardanista aquí al poble?

Sí, els Ocells Primerencs (1983) i la Fressa (1995).

Quina edat tenies els balladors de la colla La Fressa? I qui va ser el seu entrenador?

Entre dotze i tretze anys, eren categoria infantil. Pensa que només van durar un parell de temporades.

Amb aquesta colla de joves, quan acabàvem d'assajar agafava la furgoneta i amb una cançó de Lax'n'busto anàvem donant voltes pel poble cridant i traient les mans per la finestra, era molt divertit.

I qui va ser el seu entrenador?

Jo mateix.

Quins records tens de l'Aplec de Balenyà?

Es feien dos aplecs amb una audició de sardanes la tercera setmana de maig i la segona setmana de setembre. I després es va unir amb un sol Aplec de Balenyà pel setembre (dues cobles, dues audicions). Aproximadament a partir del 1995 les sardanes van quedar en mans d'en Toni Mas i companyia.

¹ Germà petit d'en Toni Mas

Vas encarregar una sardana per l'Aplec de Balenyà?

Si hi ha una sardana que es diu l'Aplec de Balenyà² feta per l'Antoni Pagès i m'he la va dedicar.

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat? Per què creus que encara no ho és?

No estaria malament. No ho és per una raó molt fàcil, no tenim estat a Catalunya

² Annex IV p.

6. ENTRETIEN CARLES PUIGFERRAT OLIVA

Biographie :

Carles Puigferrat Oliva est un historien et éditeur. Diplômé en Géographie et Histoire de l'UB et Certificat d'aptitude. Il est chercheur de la même université, spécialisé en histoire médiévale, mais aussi intéressé par d'autres périodes historiques, y compris le XXe siècle. Il a obtenu le Prix Plana de Vic en 2001 par la meilleure recherche dans le domaine des lettres. Il a été rédacteur de la collection Catalogne Romane et rédacteur en chef de l'œuvre L'art gothique en Catalogne (*Enciclopèdia Catalana 2000-2009*). Il se consacre à la recherche et à l'histoire. Il a publié de nombreux livres et articles dans des revues locales et spécialisées.

Actuellement, il est président du groupe de sardane Riallera et danse dans le groupe Entre boires à Vic.

Carles, per què vas decidir ballar sardanes?

No t'ho sabria dir ben bé; em van portar a un curset i a partir d'aquest em van agradar.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport? Per què?

La sardana és un ball popular, el que passa és que la sardana esportiva ha tendit a agafar característiques d'un esport. Llavors penso que la sardana és una dansa popular.

Així doncs, separaries la sardana popular de la sardana esportiva?

Penso que és la mateixa sardana tot i que l'esportiva és portada al màxim nivell tècnic.

Quan sents la paraula sardana, et ve alguna imatge a la ment?

El so de la sardana, la tenora per exemple.

Que et transmet ballar sardanes?

No és que em transmeti res, és una cosa íntima, t'ho passes bé íntimament seguint el ritme de la música, com amb qualsevol ball. Penso que hi trobes una satisfacció; més que ballar per als altres, balles per tu.

Els joves s'impliquen més a ballar ara o fa cinquanta anys?

Fa cinquanta anys.

A la colla éreu més jovent abans que ara?

Totalment, abans no existien els veterans, com veus, ara hi ha més veterans que joves.

Creus que la sardana ha evolucionat?

Evidentment no es balla ara com es ballava fa 50 i com fa cent anys. S'ha estilitzat més, es balla més acadèmicament. El que passa és que els passos són els mateixos: els curts, els llargs. Abans ballaven deu tirades, ara en ballen set. El que és l'estructura de la sardana com a tal no ha canviat. En canvi el que sí que ha canviat és el tipus de música, continua sent la sardana, però hi ha melodies totalment diferents, arranjaments diferents...

Llavors la cobla també ha canviat?

Si, totalment. Hi ha molt més nivell, però no hi ha més instruments que abans, el que passa és que la instrumentació i la manera de compondre han canviat totalment. En la sardana tradicional es marquen molt més els cops en canvi actualment la influència del jazz i altres músiques nord-americanes perquè els autors actuals joves componen molt diferent i sota aquestes influències. A la colla ens agraden els autors actuals, els antics no tant.

Per què creus que la sardana no s'ha internacionalitzat?

Precisament perquè si nosaltres fóssim Nord-americans i la sardana fos típica dels Estats Units es ballaria a tot el món. Clar, realment és una qüestió de pes demogràfic i influència cultural en el món, no hi ha més.

Quan entreneu, prepareu les sardanes que sonaran durant el concurs?

A vegades si i a vegades no, ja que algunes no les sabem, tot depèn de la categoria de concurs.

Tu que ets historiador, quin creus que és l'origen de la sardana?

L'origen és un ball que també es deia sardana, però que era la sardana curta que es ballava en el segle XVIII. També hi ha el contrapàs que seria l'anterior a la sardana curta, el ballaven en filera i només homes.

Quin criteri utilitzeu la colla per interpretar una sardana?

Escoltem la sardana, després ho entrenem i sabem si és petit, si és amunt, si hi ha aire...

Llavors els interpretadors ja han escoltat la sardana abans de venir a entrenar?

No, però tenen l'oïda molt educada i a la primera oïda ja saben qui tipus de molla han d'aplicar. Si t'hi fixes, en els primers trenta minuts d'entrenament tothom interpreta la sardana i fan més o menys molles segons la música que sona i el to. Tota la colla sap interpretar, el que passa és que n'hi ha un que ho diu perquè ningú s'equivoqui, passa el mateix amb comptar, tothom ho sap, però sempre hi ha algú que porta la iniciativa i diu el repartiment.

Quins valors creus que transmet la sardana?

La sardana transmet valors socials perquè és una dansa que es balla en grups nombrosos, tot i això pots ballar sol, però al cap i a la fi t'has de posar d'acord amb els altres balladors. La sardana és una dansa d'integració.

Un valor cultural perquè té aquest valor de no només la dansa, sinó també la música, és

una música que només trobaràs aquí amb una formació musical que només trobaràs a Catalunya: la cobla, un invent català, un èxit.

Creus que els concursos de sardanes són elitistes?

Si, perquè la sardana de concurs és molt estètica, es fomenta la competició i la perfecció. La gent va als concursos a guanyar.

Com lligaries la perfecció dels concursos amb la popularitat del ball? O sigui en un entrenament s'exigeix més que no pas quan es balla en un aplec; així perquè es pot lligar o ho separem?

Ho separem, has de saber a on estàs. El que passa és que en un aplec també pots ballar bé però no tindràs aquella exigència d'un concurs. Per exemple nosaltres fem servir els aplecs per entrenar.

Jo quan vaig a un aplec i ballo, ho intento de fer el màxim de bé que puc sense arriscar res i intentar gaudir.

Quan vas a una competició arrisques i vas al 200%, perquè precisament vols ballar millor que un altre i això en un aplec no passa, tu balles amb un grup de gent que estigui al mateix nivell que tu.

És bo que es modernitzi indumentària original?

Sí, tot ha d'estar en evolució sempre.

Creus que els vestits avui en dia són més femenins, sobretot en les noies, elles sempre van amb faldilla?

Ja es discuteix, potser finalment anirà cap a una integració dels dos vestits. Hi ha un moment que hi ha aquesta diferència de sexes, la dansa és una dansa d'homes, el que passa és que en el segle XIX es va integrar la dona i després es va fer una dansa mixta; però poder a la llarga no es diferenciaran vestits perquè es pensarà que tant és. Aquesta diferència de gènere és una mentalitat que ja ens ve d'abans: la dona se suposava que havia d'anar en faldilla.

És compatible la sardana amb els estereotips actuals? Un vestit queda millor a una noia prima que a una de grassoneta? Jo en general, si no és una noia molt obesa, els vestits sempre els hi cauen bé. Pot haver-hi una noia més rabassuda o una noia molt més alta, però en general, queden bé.

Per què creus que avui en dia hi ha més gent veterana ballant sardanes que no pas joves?

D'una banda, la música cada cop està més allunyada del que escolten els joves avui en dia, no s'escolten sardanes en els mitjans de comunicació.

D'altra banda, hi ha quaranta mil coses a fer, fa trenta o quaranta anys, les extraescolars no existien.

Heu canviat la manera d'entrenar després del confinament?

Ara fem molt més escalfament i molt més físic i no tant contacte.

Llavors, com ho fèieu durant el confinament?

Ho fèiem per zoom, però com podíem perquè es tallava. Però vam aconseguir gairebé fer-ho seguit excepte els primers dos mesos.

Després quan va acabar-se el confinament van entrenar presencialment fins que van posar noves restriccions.

Quan va venir la tercera onada vam tornar a fer-ho en línia i llavors l'abril del 2021 ja vam tornar a començar els assajos presencials.

Heu assistit a algun concurs en aquest període de temps?

Sí, amb els veterans van anar a Artés el 31 de maig del 2021.

I en els concursos es balla amb mascareta?

Es balla sense mascareta.

Així doncs us fan un test?

No, si tens símptomes de covid no vas al concurs i demanes hora al metge perquè et facin una PCR, però no es fa cap test. Tampoc hi ha vestidors i no pots tenir contacte amb gent d'altres colles; a part hi ha moltes colles que no han pogut assajar i s'ha trobat que no han pogut assajar en un any i mig, no estan en forma i també n'hi ha moltes que han perdut gent perquè hi ha gent que s'ha desapatat o s'han mort.

De quina franja d'edat s'ha desapatat més gent?

Sobretot nens i joves, però també algun adult de la Riallera.

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni cultural immaterial?

Ja ho és.

Podríem dir que no ho és oficialment, està en camí, per què creus que encara no ho és?

Perquè quan tu proposes una candidatura necessites diners, empenta i també suport, i no hi ha estat, s'ha fet tard i és un treball de molts anys i al final fins fa set o vuit anys, no s'ha treballat de debò i per això no s'ha aconseguit. Segur que es podrà aconseguir, trigarà, però li anirà molt bé per trencar estereotips fins i tot amb els mateixos catalans.

7. ENTRETIEN QUERALT RIERA RIERA

Biographie:

Queralt Riera Riera étudie un diplôme intermédiaire de Technicien de Soins aux Personnes Dépendantes à l'école Vedruna Escorial de Vic. Elle est actuellement danseuse à la Colla Sardanistra Riallera de Vic.

Per què vas decidir ballar sardanes?

Perquè vaig assistir a un curset i em va agradar.

En part també perquè tenia influència dels meus pares perquè també en ballaven.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport? Per què?

Les dues coses, és popular perquè és el que es ballava antigament a Catalunya; però a la vegada és un esport si formes part del món de la competició, perquè et canses en cada assaig.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so a la ment?

Em ve la imatge d'una plaça plena de colles amb vestits de diferents colors ballant mentre salten.

Que et transmet ballar sardanes?

Llibertat, força, però sento que estic conservant la cultura catalana.

Penses que la sardana imposa valors?

Quins

Sí, per exemple cohesió, perquè tots els membres d'una colla volen aconseguir el mateix objectiu, guanyar.

Així doncs, creus que els concursos de sardanes són elitistes?

Abans no ho creia tot i que últimament hi ha molta gent que busca guanyar i no passar-s'ho bé.

És bo que es modernitzi la indumentària de la sardana?

Jo crec que està bé perquè així ajuda a conservar més la tradició.

És compatible la sardana amb els estereotips actuals? (per exemple hi ha qui diu que visualment li queda millor un vestit a una noia prima que no pas a una noia grassoneta)

Penso que molta gent et diria que li queda millor el vestit a la noia prima, però últimament s'ha lluitat molt per combatre els estereotips, tot i això, s'ha de seguir lluitant perquè no hi siguin.

Per què creus que la sardana no s'ha internacionalitzat?

Perquè no s'han fet prou coses per difondre-la.

Per què creus que avui en dia hi ha més gent veterana ballant sardanes que no pas joves?

Perquè és un ball antic i s'està perdent la cultura.

Heu canviat la manera d'entrenar després del confinament? Com ho fèieu durant el confinament?

Si, no tenim gaire contacte, cosa que no facilita el treball en equip.

Durant el confinament ens connectàvem via en línia i posàvem sardanes les ballàvem i l'entrenador ens corregia.

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Si, perquè és cultura i crec que es mereix això tant com els castells.

Crec que encara no ho és perquè no s'ha donat visibilitat i ha anat a menys.

8. ENTRETIEN JORDI JIMÉNEZ NUÑO

Biographie:

Jordi Jiménez Nuño est spécialisé en médecine générale à Vic.

Il est actuellement danseur et coach à la Colla Sardanista Riallera de Vic.

Per què vas decidir ballar sardanes?

Quan vaig començar, fa molts anys, va ser una forma de sortir amb els amics i conèixer el territori. Actualment, és una passió.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport? Per què?

La sardana és un ball popular, pels anys que té i per la part social que porta afegida. Però des de fa uns anys i específicament per a les colles sardanistes és un esport per la preparació física que comporta.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so a la ment?

Més d'una imatge, dels moments viscuts. Melodies de sardanes que m'han emocionat. I el so de la cobla, per descomptat.

Que et transmet ballar sardanes?

És una sensació de plenitud, de satisfacció, per la compenetració amb la música i amb els companys de ball, la comunió que s'estableix entre tots. És com flotar en l'espai.

Penses que la sardana imposa valors?

Quins

Més que imposar, transmet valors. Amistat, companyerisme, treball en equip, respecte pels altres, igualtat entre les persones i sexe. Ensenya el valor de l'esforç personal i col·lectiu.

Creus que els concursos de sardanes són elitistes?

No el trobo aplicable. El sardanisme de competició és un esport, que requereix una preparació i assajos tot el qual culmina amb els concursos com a expressió i mostra del treball de cada grup. Igual que en qualsevol altre esport.

És bo que es modernitzi la indumentària de la sardana?

La indumentària s'ha d'adequar a cada moment, igual i com es faria en qualsevol esport.

És compatible la sardana amb els estereotips actuals? (per exemple hi ha qui diu que visualment li queda millor un vestit a una noia prima que no pas a una noia grassoneta)

Els estereotips existeixen sempre, i les persones hem d'estar per combatre'ls i desfer-nos-en.

Per què creus que la sardana no s'ha internacionalitzat?

Perquè els polítics catalans no han volgut i a la societat catalana li ha fet vergonya la seva pròpia dansa.

Quin criteri utilitzeu la colla per interpretar una sardana?

Cada sardana és diferent, amb la seva melodia pròpia. Aquesta té diferents intensitats i inflexions. Això ens dona la pauta per interpretar cada sardana i fer-ne una peça individual i única.

Per què creus que avui en dia hi ha més gent veterana ballant sardanes que no pas joves?

S'ha perdut la transmissió de pares a fills. Els pares s'oposen a què els fills s'impliquin en una colla. I bona part de la societat sent vergonya de la seva pròpia cultura.

Heu canviat la manera d'entrenar després del confinament? Com ho fèieu durant el confinament?

Durant el confinament hem desenvolupat assajos a través de les plataformes d'Internet, fent assajos individualitzats.

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Estaria bé que ho fos pels valors que entranya.

No ho és per falta de suport institucional però també social.

9. ENTRETIEN AINA AMAT I CASTELL

Biographie:

Aina Amat i Castells est historienne, archéologue, éducatrice et sardaniste. Elle a un Master de Formation d'enseignants UNED.

Dans le monde de la sardane, elle est danseuse, formatrice et membre du conseil d'administration du Grup Sardanista Riallera de Vic.

Per què vas decidir ballar sardanes?

Tenia ganes de fer una activitat diferent i conèixer gent nova.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport? Per què?

Depèn del moment. La sardana és una dansa amb un origen popular i tradicional, i es pot ballar a les places i carrers amb aquesta intenció. En el moment en què aquesta dansa es professionalitza i se'n fan competicions, la intenció és treure'n el màxim rendiment i passa de dansa popular a convertir-se en un esport. Avui en dia hi ha persones que la ballen al carrer com una dansa popular i d'altres que practiquen la sardana esportiva.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so a la ment?

Me'n venen moltes. Ja és una part essencial de la meua vida.

Que et transmet ballar sardanes?

Jo practico la sardana esportiva i, quan la ballo, em sento molt forta, com si fos capaç de qualsevol cosa.

Penses que la sardana imposa valors?

Quins

Sí, molts. Els mateixos que qualsevol esport (treball en equip, companyerisme...) però també té una part artística, creativa i patriòtica (és la dansa de Catalunya). A més, la ballen nois i noies i això fomenta la igualtat de gènere.

Creus que els concursos de sardanes són elitistes?

La sardana esportiva funciona igual que qualsevol altre esport. Cal entrenar per competir, no pot fer-ho tothom. Això no vol dir que s'exclouï a ningú, qui tingui ganes de ballar pot esforçar-se i fer-ho, però cal un treball previ molt important.

És bo que es modernitzi la indumentària de la sardana?

Si volem que sigui una dansa popular, sí que és bo. El món canvia i, per tant, la sardana s'ha d'adaptar als nous temps. Si no ho fem, es convertirà en un ball tradicional, que vol recuperar el passat, però ja no serà una dansa de present ni de futur.

És compatible la sardana amb els estereotips actuals? (per exemple hi ha qui diu que visualment li queda millor un vestit a una noia prima que no pas a una noia grassoneta)

La sardana la pot ballar tothom qui en tingui ganes, no té res a veure amb l'aspecte físic de la persona. A més, els vestits es poden adaptar a la complexió de cadascú.

Per què creus que la sardana no s'ha internacionalitzat?

Perquè els catalans actuals la tenen associada a un concepte antiquat de què és ser català. Hi ha com una espècie d'autoodi cap a la sardana, molt sovint per desconeixement. Això fa que hi hagi poques iniciatives fora de Catalunya. Però n'hi ha! Com per exemple l'Aplec Internacional.

Quin criteri utilitzeu la colla per interpretar una sardana?

S'escolta la música i es té en compte si els dansaires estan bé físicament i mentalment per seguir les pautes correctament.

Per què creus que avui en dia hi ha més gent veterana ballant sardanes que no pas joves?

Perquè hi ha molta més oferta d'oci per a joves i que se sap vendre millor que no pas el món sardanista.

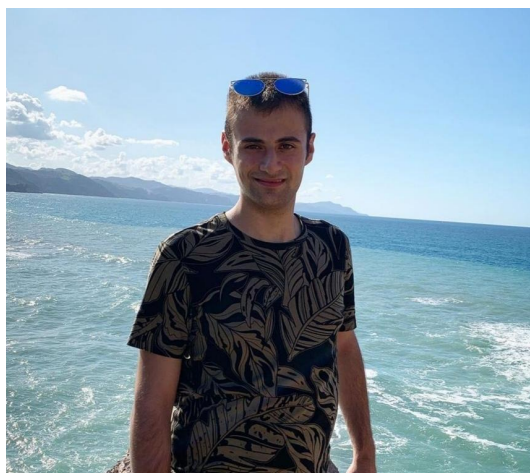
Heu canviat la manera d'entrenar després del confinament? Com ho fèieu durant el confinament?

Hem canviat el fet que ara no entrenem més d'una colla al mateix espai i intentem al màxim possible ballar a fora. Durant el confinament treballàvem resistència sols des de casa, via zoom.

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Seria molt interessant que ho fos per donar-li més visibilitat, però falta més feina (com el què s'ha comentat a la pregunta d'internacionalització).

INTERVIEW XAVIER LÓPEZ CODINA

Biographie:

Xavier López Codina est un chef qui travaille au restaurant Mas Marroch. Il est un ancien danseur du groupe Montseny de Vic.

Per què vas decidir ballar sardanes?

Pels meus amics. Tots hi estaven posats i vaig decidir provar-ho i em va agradar molt. Ballant sardanes he fet moltes amistats i també afinitats.

A què et refereixes com a afinitats?

Quan t'agafes de la mà amb una persona, pots notar fred o calor; quan sents l'escalfor és l'afinitat a què em referia.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so a la ment?

Em ve al cap el refiló del flabiol.

Creus que les sardanes són per gent gran?

No només per la gent gran, sinó per qui estimi aquest esport i aquesta manera de viure.

Llavors consideres que les sardanes són un esport?

Sí, considero que requereix molta tècnica, esforç, entrenament i la logística d'un bon equip humà. Definitivament un esport es basa en tot això.

Creus que ballar sardanes de competició és simplement això o hi ha un rerefons?

Sempre hi ha un rerefons. És una tradició i una manera de viure, aquí no disposes de tu sol, sinó d'un equip humà!

Quin nivell d'exigència hi havia a la colla?

El nivell d'exigència és molt alt, molt comparable a altres disciplines com el ballet o el patinatge artístic.

Com a exballador, quin record tens de ballar amb la Colla Montseny?

Recordo sempre l'entrenadora exigint el màxim de nosaltres i perfilant a cada un de nosaltres al seu màxim nivell.

Què et transmet ballar sardanes?

Disciplina, esforç, competició, amor per la terra...

Tens pensat a tornar a la colla? O a continuar ballant la sardana esportiva?

En aquests moments tinc molts projectes de cuina a la ment i no tinc temps per a tot.

Per últim, creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Sí, forma part d'una cultura i un sentiment que s'ha mantingut en el temps. Forma part d'una expressió tradicional i s'hauria de mantenir preservant-ho com a Patrimoni de la Humanitat. Encara no ho és perquè no interessa en els que governen.

INTERVIEW JOAN DRUGUET

Biographie:

La tradition familiale de son grand-père l'a initié à l'apprentissage de la musique. Ses débuts instrumentaux se font au piano et au saxophone, mais une proposition de la cobla Lluïsos de Taradell l'initie à l'étude et à l'interprétation de la contrebasse. Son séjour à Lluïsos a duré 10 ans, plus tard il a joué à La Marinada, Jovenívola de Sabadell, La Principal del Llobregat et actuellement à La Cobla Sant Jordi. Il a également été membre de groupes de musique classique comme JONC, de groupes de musique traditionnelle comme Bitayna et de groupes de musique "heavy" comme le Black metal.

Qui et va introduir en el món de la música?

El meu avi patern, es deia Ramon Sallent i va ser el meu primer mestre. Em donava lliçons de piano i solfeig a casa.

Quan vas començar a tocar el contrabaix?

El contrabaix va ser molt més tard, perquè després vaig demanar a casa que m'apuntessin a l'Escola de Música d'aquí Centelles. Vaig fer un any de piano, però acostumat com m'ho havia ensenyat el meu avi vaig trobar un canvi i l'any següent vaig canviar d'instrument. Vaig començar a tocar el Saxo amb l'Albert Bartolomé. Quan feia tres anys que el tocava, paral·lelament feia anys que tocava l'orgue de l'església tal com havia fet el meu avi, uns músics d'aquí Centelles que tocaven a la cobla Lluïsos de Taradell van venir a casa i em van demanar si volia tocar amb ells. A mi em fa fer molta il·lusió i em van posar en contacte amb el Senyor Lluís Rossinyol, de Sant Hipòlit de Voltregà. Ara ja està jubilat, però abans tocava a l'orquestra del Liceu i vaig fer classes de Contrabaix a casa seva, vaig aprendre molt. Tot això passava l'any 1993 i el 1994 amb disset anys vaig debutar com a contrabaixista amb la Cobla els Lluïsos per tal de substituir Josep Casanovas, d'avançada edat.

Un any després vaig decidir iniciar els estudis acadèmics de contrabaix amb Enric Rigau al conservatori de Badalona. I vaig completar els estudis acadèmics de contrabaix amb Toni Garcia i Jonathan Camps a l'ESMUC (Escola Superior de Música de Catalunya), dedicant el projecte final al paper del contrabaix a la cobla.

Quan va començar la teva carrera com a contrabaixista?

Com pots veure la meva carrera com a Contrabaixista de Cobla va començar a la Cobla Lluïsos on hi vaig estar nou temporades, després un any amb la Cobla Marinada, tres anys amb la Cobla Jovenívola de Sabadell, dos anys amb la Principal del Llobregat i des del 2009 estic a la Cobla Sant Jordi- Ciutat de Barcelona.

Quan vas començar a estudiar música, tenies pensat formar part d'una cobla?

La Cobla em va venir donada pel fet explicat anteriorment, els meus pares eren sardanistes i per mi el món de la cobla no era desconegut. Quan em van dir de tocar a la cobla no em van parlar d'instrument, però jo per mi pensava... tant de bo fos el contrabaix i mira ho va ser.

Quins són els passos per compondre una sardana?

Els passos per compondre una sardana per mi són:

1. Tenir-ne moltes ganes perquè és molt difícil.
2. La melodia i l'harmonia .
3. Necessites molts coneixements d'harmonia.
4. És molt important analitzar partitures de sardanes que saps que estan molt bé!
5. El tractat d'instrumentació per cobla (1957) del Joaquim Serra és un referent de la música per cobla per començar a escriure sardanes. És com el Bach de la música per cobla com Bach ho va ser per la música clàssica. És un tractat imprescindible per conèixer els instruments, combinacions...
6. Se n'aprèn escrivint!

Després de compondre-la, l'has d'enviar a algun lloc perquè te la validin?

No, Un compositor pot escriure per ell mateix, si té la sort, com jo, de tocar en una cobla la pot portar a l'assaig, tocar-la, gravar-la, escoltar-la i si convé retocar coses. La pots escriure perquè te l'ha encarregat algú. El mateix procés i al final l'entregues a la persona i fas l'estrena. I un concurs, on hi ha un jurat, ho valora i com qualsevol altre disciplina dona els premis a qui ho creu oportú.

Tens alguna sardana premiada? O algunes?

Sí:

1. Dansa i plany dels condemnats - 2n premi Concurs Joves Compositors de Blanes, 1998
2. Plorant amb un somriure - Finalista Concurs Joves compositors de Blanes, 1999
3. Germans de Sang - Finalista Concurs Joves Compositors de Blanes, 2001
4. Fraternitat - 2n Premi Concurs Joves Compositors de Blanes, 2002
5. Bombolles d'amistat - Finalista Sardana de l'any, 2005
6. Un Mar de Verdor - Accèssit Sardana de l'any, 2019

Creus que hi ha diferència en tocar a un aplec i a un concurs?

Les colles tenen una manera de ballar professional, les cobles hem de tocar una mica més lent perquè puguin desenvolupar el seu treball.

En un aplec o trobada la gent s'agrupa per afinitats...

Des d'un punt de vista més extern, creus que els concursos de sardanes són elitistes?

Elitistes!? No ho crec, és un punt de vista extern, les colles estan obertes i tenen diferents categories. Suposo que l'ideal és començar des de petit.

Trobo més elitista una rotllana de sardanes de carrer i una persona i vol entrar i no li deixen, que no pas una colla que vol promocionar com un equip de futbol... assolir el màxim nivell.

A la cobla també volem aconseguir el màxim nivell amb el qual tenim i si algú plega buscarem o intentarem que el que vingui si tant o més bo que el que hi havia.

Del número u al deu, com d'important penses que és l'instrument que toques dins la cobla?

Un deu! És molt important, intenta anar a una ballada de sardanes sense contrabaix. Serà un desastre.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport?

D'entrada és una dansa, però si una colla l'utilitza per ballar com a esport, sardana esportiva, es fa molta activitat física, però la base és una dansa.

Què t'empeny a compondre sardanes?

Inquietuds personals, m'interessa el fet d'expressar-me sigui amb música, sigui amb text. Havia escrit poesia fa molt temps.

La Sardana és el terreny més proper per expressar-me, fa molts anys que toco amb la cobla i escriure sempre és difícil. És el meu món, em dedico això.

I quant temps trigues en compondre'n una?

Depèn, jo necessito molt de temps, les dates límit em posen nerviós. Hi ha vegades que en poca estona, en treus molt rendiment i altres que no. A vegades vas a dormir i després et venen les idees i les has d'escriure. És molt difícil preveure quant temps, ara perquè tingui cara i ulls mínim tres mesos, però prefereixo escriure-les d'un any per l'altre.

Quantes sardanes has escrit?

He escrit 12 sardanes:

1. Dansa i plany dels condemnats (1998)
2. Plorant amb un somriure (1999)
3. Germans de sang (2001)
4. Present d'aniversari (2001)
5. Fraternitat (2002)
6. Bombolles d'amistat (2005)
7. Entre núvols i clarianes (2007)
8. Lluïsos CLX (2016)
9. 5 d'agost (2017) 40 aniversari de casament.
10. El fill de Can Roset (2021)
11. Irene (2021)
12. Dos ralets (2021)

Com ho vas fer durant el confinament per assajar?

Durant el confinament vam deixar d'assajar, vam començar a fer actuacions en streaming. I vam poder demanar autoritzacions per desplaçar-nos. Vam fer gravacions al Casino aliança del Poblenou. Vam trobar-nos per assajar i gravar.

Consideres que la sardana hauria de ser Patrimoni de la Humanitat? Per què creus que encara no ho és?

Sardanes patrimoni humanitat jo crec que sí, però primer hauria de ser patrimoni nostre, mira un exemple: això que ha passat aquí Centelles era impensable fa deu anys. Hi havia agrupació sardanista i es va desfer. Les cobles les llogava l'adjuntament, però hi havia poc ambient. Es va crear el CDR i van tornar a engegar l'agrupació i ara inclou molta diversitat de gent. Dona molta vida al poble. Penso que això hauria de ser a cada poble i així seria més fàcil demanar que fos patrimoni.

Com passa amb els castellers, tothom els coneix, sap qui són, que són... I la Sardana no està normalitzada, no està integrada al dia a dia dels pobles.

ENTRETIEN SUR LA SARDANE “5 D’AGOST”³ À JOAN DRUGUET

Petite présentation:

Joan Druguet est le compositeur de la Sardane 5 d'Agost.

Com va sorgir la composició?

Aquesta sardana me la van encarregar en Josep Forcada, d'Artés i l'Isaac Pérez, de Vic, en nom d'una colla d'amics sardanistes d'en Ramon Nuri i la Dolors Tona, ja que aquests celebraven el seu 40è aniversari de noces i, sabent que ho volien celebrar amb una festa a casa seva amb la participació de la Cobla Sant Jordi, tenien la intenció de regalar-los una sardana.

A qui està dedicada?

A en Ramon Nuri i la Dolors Tona.

Segueix alguna estructura, com ara la de la sardana modèlica?

A grans trets, sí que segueix, d'alguna manera l'estructura d'una sardana de plaça, amb la intenció de ser interpretada en aquest context i, per tant, que resulti festiva i balladora.

A continuació et detallo la seva estructura formal:

CURTS

Compassos 1- 8: Exposició del tema principal (Tema A) a l'uníson (tible 1 i tenora 1) en Fa Major. És un tema festiu i rítmic, que vol representar el caràcter de la festa.

C 9 – 16: Resposta del Tema A per part de tots els instruments de la fila del davant (tots els de la canya + el flabiol) amb acompanyament dels instruments de metall i el contrabaix amb un ritme marcat.

Compassos 17 – 27 Petit desenvolupament del Tema A:

- Compassos 17-20 trompetes en Re menor amb un acompanyament contrapuntístic dels fiscorns i contrabaix que trenquen l'hegemonia binària de l'estructura.
- Compassos 21-24 Petit cànon entre trompetes i fiscorns. Els Fiscorns exposen el començament del Tema A altra vegada en Fa Major mentre les trompetes responen una 5a per sobre, donant la sensació de dues tonalitats que lluiten entre sí, a mode de joc, mentre trombó i contrabaix mantenen un pedal sincopat que reforça el moviment rítmic a les parts dèbils (contratemp).

Compassos 24-26: Els instruments de canya es sumen al final del joc entre trompetes i fiscorns per iniciar una modulació (canvi de tonalitat).

Compassos – 27-35: Culminació del Tema A en la tonalitat de Re Major, re-exposat pels instruments de la fila del davant i amb un acompanyament marcat per part de les trompetes i a contratemp per part dels instruments de clau de fa (trombó, fiscorns i contrabaix).

³ Les partitions de cette sardane sont en l'annexe trois.

LLARGS

Compassos 1-8: S'inicien els llargs mantenint la tonalitat de Re Major, a la qual s'havia arribat en acabar els curts. El motiu musical que feien els fiscorns als compassos 17-20, mentre acompanyaven les trompetes, apareix ara com a motiu principal, però, en aquesta ocasió son els instruments de la fila del davant menys la Tenora 1, els que exposen aquest motiu, mentre els instruments de la clau de fa l'acompanyen amb un ritme ternari, generant un efecte d'hemiòlia (Un compàs de 3x4 escrit en 2x4). (Compàs 1-5). Del 6 al 8, els instruments que participaven s'intercanvien els papers: la clau de fa exposa el motiu mentre flabiol, tibles i tenora 2 els acompanyen amb el ritme ternari.

Compassos-9-22: Les tenores inicien un impuls que portarà els tibles a exposar el Tema B, un tema que acabarà servint de preparació per al Tema principal, que serà el cant de tenora.

Aquest Tema B és d'un caràcter legato i amb un rerefons més emotiu, sense ser trist, però que vol manifestar l'emotivat i la joia d'una vida compartida (bé, seria molt pretensions pretendre representar 40 anys de vida compartida en 8 compassos de música, però volia deixar de banda la festivitat i el joc per un moment i obrir el ventall d'emocions cap a un moment una mica més sentimental, tot i que ple de joia).

Mentre els tibles s'encarreguen de la melodia d'aquest Tema B, la clau de fa els fan de coixí, també amb un acompanyament legato, mentre les trompetes hi afegeixen un contrapunt rítmic amb corxeres picades i el contrabaix realitza una accentuació molt comú a les sardanes des que els compositors Jordi Molina, Jordi Paulí i Enric Ortí el van introduir a la sardana: es tracta de crear una altra hemiòlia, però en aquest cas de compàs de 8x8 (dos grups de 3 corxeres i un grup de dues, accentuant la primera de cada grup) *

*Proposta: prova de cantar aquestes síl·labes, a una velocitat constant i respectant aquests accents i aconseguiràs reproduir aquest efecte: xà-ca-ta xà-ca-ta xà-ca. Intenta encadenar unes quantes seqüències, sense variar gens la velocitat de cada síl·laba. A continuació, pica de mans cada vegada que pronuncies la síl·laba "Xà". Ja ho tens! Estàs cantant un acompanyament de 8x8!

Del compàs 24 al 26, el trompeta 1 trenca la màgia del Tema B. Sobre aquesta petita cèl·lula rítmica de la trompeta, que va desapareixent, la tenora 1 exposarà el tema principal de la sardana. En direm Tema C.

Tema C: Del c26 al 38. La primera tenora exposa el Tema, que està construït amb material del Tema A, donant així, una relació entre els curts i els llargs. És, per tant, altra vegada un tema festiu. Acompanyen el tema els instruments de clau de fa: el contrabaix executa un pizzicato a l'inici de cada compàs, mentre els 3 instruments de vent metall responen completant el ritme de sardana, que apareix de forma trencada i de forma completa alternativament cada 2 compassos. Compassos 37 i 38: els fiscorns abandonen l'acompanyament per fer una nova proposta musical, un nou motiu que l'agafaran els tibles per iniciar la següent secció.

Tema D: Del c. 40 al 47 Salt de tibles. (Tot i que comencen la seva intervenció al c. 39 de llargs, ho fan justament després del primer temps i el primer temps fort des de la seva intervenció, és al compàs 40, per tant, agafem aquest compàs com a referència).

El Tema D segueix amb el caràcter festiu sense renunciar a certa emotivitat, reforçada per les notes llargues de les trompetes, mentre el contrabaix marca el ritme de sardana per tal d'aconseguir que a partir d'aquest moment es balli a plaer.

Transició: (C. 47-56)

El salt de tibles s'interromp amb la intervenció de les tenores, amb un motiu musical extret del Tema A, mentre les trompetes responen amb un motiu que segueix l'estela del tema D. Entre aquests instruments s'inicia un crescendo, impulsat des de l'acompanyament amb un ritme que recorda al de la sardana, però desplaçat i que genera moviment a la vegada que s'inicia un altre moviment de modulació que ens portarà de nou a la tonalitat inicial Fa Major.

Tutti o fort final (Salt amunt): 57 – 75

S'arriba al compàs 57 en dinàmica fortíssimo i on es re-exposa a tutti el Tema C (tema de la tenora) en Fa Major, la tonalitat inicial per part dels instruments de canya (tibles i tenores). No es re-exposa el tema tal qual havia aparegut, sinó que assoleix el seu punt culminant al compàs 63 per, a continuació, resoldre. Les trompetes i el fiscorn 1 acompanyen a contrapunt amb motius del Tema C.

Després del punt culminant, la frase del Tema A, comença a tancar, però en el moment que hauria d'aparèixer l'última nota de la frase, al compàs 70, torna a aparèixer el motiu inicial del Tema A (dels curts) als instruments de la fila del davant, amb resposta a canon (només dels 2 primers compassos) per part de les trompetes, que acaben responent amb el motiu del Tema C per arribar al final.

Té alguna característica? Em podries dir quina?

Com a característiques podríem destacar-ne els diferents caràcters de cadascun dels temes, que volen representar aquest caràcter festiu i alegre, pensant en el dia de la celebració més que no pas volent resumir tota una vida en convivència. El Tema A, el de l'inici de la sardana, és molt característic i fàcil de recordar, és el que li dona el toc distintiu, la “carta de presentació”.

Recull altres gèneres musicals o cites d'altres sardanes?

No hi ha cap cita directa a cap altra música, però sí que agafa elements que ja s'han utilitzat en altres sardanes, com ara la seqüència de 8x8. També inclou alguns elements que, sense ser ni pretendre ser avantguardistes, sí que son propis de l'estètica musical actual. El Tema B dels llargs seria més proper a la música moderna que a la música clàssica, per exemple, mentre que el Tema A i els Temes C i D ja són més “sardanístics”.

Què fa especial la sardana 5 d'agost? Què la fa diferent de les altres?

Crec que una sardana és especial per algú. Aquesta, sens dubte, és molt especial per la Dolors, així com ho va ser també per en Ramon. Des que ell falta, segur que per a la Dolors ha agafat un

significat diferent de la del dia que es va estrenar, però sempre serà la seva sardana, la de tots dos, i també la de tots els que van compartir aquell dia amb ells dos. Per ells, n'estic convençut, aquesta sardana també és especial. El 5 d'agost de 2019 quedarà gravat a la memòria per sempre de les persones que vam poder participar a la celebració del 40è aniversari d'en Ramon i la Dolors. Aquesta sardana és un dels elements que tindran la capacitat de transportar a qui l'escolti, a la vivència d'aquell dia tan especial.

Per les persones que no coneixien en Ramon i no coneixen la Dolors, no tindrà aquest significat, però d'alguna manera, la música els pot fer partícips d'aquest sentiment de joia, quan l'escoltin o la ballin.

La vas escriure en algun lloc especial?

La vaig escriure a casa, a Berga.

Vas haver de saber informació d'en Ramon i la Dolors per escriure la sardana? Quina? En quina part de la sardana es veu reflectida aquesta informació?

Sempre demano coses de les persones a les quals van destinades les meves sardanes. En aquest cas, em van explicar el motiu d'aquest regal i la circumstància en la qual es faria. També sabia que el matrimoni volia celebrar d'una manera especial el 40è aniversari, que no és cap data de noces "oficial" (Noces d'argent, noces d'or, etc.), perquè es trobaven en un bon moment de salut, després que en Ramon ja hagués patit episodis de salut delicada i tenien moltes ganes de celebrar aquesta data envoltats de la seva gent i amb la participació de la Cobla Sant Jordi. Tots aquests elements em van donar pistes de sobres per motivar-me a escriure una sardana festiva i emotiva (o, almenys, aquesta va ser la meva intenció).

Quant de temps vas trigar a escriure-la?

Uns tres mesos.

INTERVIEW DOLORS TONA ET LA SARDANE “5 D’AGOST”

Biographie:

Dolors Tona et Ramon Nuri étaient danseurs de la Colla Entre Boires, mais malheureusement, Dolors est devenue veuve en octobre 2020. Ils étaient mariés depuis 45 ans.

Au 9ème Concours des Colles Sardanites de Vic, à la sardane de fraternité, la cobla a joué *5 d’Agost*; elle a touché le cœur de tous, les musiciens l'ont touché à la mémoire de Ramon Nuri (1945-2020) et Carles Sánchez (1962-2021), deux danseurs de la Colla Entre Boires.

Histoire sardane 5 d’agost:

Un 5 d’agost vaig conèixer en Ramon, no l’havia vist mai, però aquell dia era festa major a Tona i feien els castells de focs, el ball del confeti i jo vaig anar-hi i el vaig conèixer allà, dos anys més tard, em vaig casar amb ell un 5 d’agost. Cada any pel 5 d’agost fèiem la nostra celebració: un dinar amb els fills, una sortida ell i jo...

Ell es va posar malalt, tenia una malaltia al sistema immunològic i quan es van acostar els quaranta anys de casats em va començar a dir: *Hauríem de fer una celebració perquè no arribaré als cinquanta*. I jo li deia: *És que una celebració amb un dinar i una missa, no m’acaba d’agradar*. I ho anàvem deixant, però de tant en tant, sortia el tema de la celebració.

Un dissabte a la tarda, vam anar a Barcelona a la plaça de la Catedral a ballar sardanes (hi anàvem moltes vegades) i tocava la Sant Jordi; normalment jo ballava i el sestava allà xerrant amb gent coneguda que trobàvem. Però aquell dia vam estar els dos molt junts escoltant i deia: *Sí que toquen bé i com afinen*. Ell estava entusiasmada amb la música i jo també. De tornada cap a Seva em va dir: *He tingut una idea, no sé si t’agradarà*. Li vaig dir que prosseguís: *Per què no celebrem els quaranta anys i fem una audició de sardanes? I diem a la Sant Jordi si pot venir*. I clar jo em vaig quedar immòbil, vaig tardar a respondre uns trenta segons i em va dir que se li havíem fet eterns. Tot plegat li vaig dir: *vale, estaria bé*. I va estar content.

El dia següent, diumenge, la Sant Jordi era a Taradell amb un aplec; ell els hi va anar a preguntar, ens coneixíem de vista, poquet, i el representat va dir: *Ah crec que els 5 d’agost ho tinc bé, ja us apunto*. I a partir d’allà, ho vam començar a dir, els amics que hi havia allà, als altres els hi vam passar un whatsapp: *Celebrarem quaranta anys, esteu convidats i vindrà la Sant Jordi*. I clar, ells es van moure i ens vam preparar una sardana dedicada com a regal. Però clar, nosaltres no vam saber res, no vam sospitar.

Vam enviar a la Sant Jordi el programa que volíem que ens toquessin de sardanes, el dissabte 5 d'agost. I quan va arribar el dia, teníem cent cinquanta persones aquí a casa, família, amics... Estàvem ballant sardanes quan de sobte, si no recordo malament, abans que la cobla toques la setena sardana, una meva amiga que feia de presentadora ens va cridar a l'escenari: *Ai Dolors i Ramon, hauríeu de venir perquè tenim un petit problema, la partitura de la sardana que heu demanat, se l'han descuidada*. Nosaltres vam dir que no passava res que en toquessin una altra que es sabessin; vam estar allà amb ells buscant una altra sardana i van trobar la sardana 5 d'agost. Ens van dir: *No tenim aquesta que voleu, però en tenim una que no l'heu sentida mai i que és per vosaltres*. I clar, va ser molt bonic saps, i allà es va estrenar la sardana 5 d'agost que els amics ens van dedicar a nosaltres. L'hem gaudida molt i els amics també perquè el que es van muntar entre ells, fer una sardana amb un temps rècord d'un mes i mig, tela, pobre Joan Druguet. A més a més, quan compons una sardana sempre poses elements de les persones a qui van dedicades, i tot el que sabia de nosaltres, era tot el que li van explicar els amics: un matrimoni divertit, amics dels nostres amics, obrim a casa nostra a tothom: Gràcies a aquestes referències, va fer la sardana. Avui en dia en Joan Druguet i tota la cobla Sant Jordi són dels millors amics que tenim perquè va ser un dia fantàstic.

INTERVIEW NURI ESCUDÉ I GUIL

Biographie:

Depuis 40 ans, Nuri Escudé dirige le club Terrassa et fait partie de tous les groupes *Amunt i Crits*, en plus d'être danseuse. Elle est également présidente de l'Union des Colles Sardanistes de Catalunya et participe également à la Junta de les Comarques Barcelonines ; ceci en termes de section compétition, car elle est également vice-présidente de la Confédération Sardaniste de Catalogne.

Com vas iniciar-te en el món de les sardanes?

La meva mare ja ballava a l'Amunt i Crits de Terrassa, però quan es va casar amb el meu pare i ens va tenir a nosaltres, va deixar-ho. Quan van fer el 25è aniversari de l'entitat, van reunir tots els exdansaires, i en anar-hi nosaltres perquè em vaig interessar. Vaig començar a ballar sardanes amb setze anys i vaig entrar a la colla Amunt i Crits i des de llavors, no ho he deixat.

Consideres que la sardana és un ball popular o un esport?

Les dues coses: considero que per molta gent pot ser un ball popular, i ho és, és la nostra dansa i l'hem de defensar a capa i espasa. I per la banda de competició, és un esport; s'ha de fer un esforç per ballar en la competició com Déu mana.

Quan sents la paraula sardana et ve alguna imatge, melodia o so a la ment?

Em ve una emoció al meu cor, que per mi, el millor de tota la meva vida ha sigut la sardana. Si sento una sardana, se'm posen els pèls de punta!

Que et transmet ballar sardanes?

Emocions, alegria... La sardana és una part tan important de la vida, que si no hi fos, hi hauria un buit dintre meu.

Creus que els joves actualment s'impliquen a ballar més sardanes ara o abans?

S'impliquen menys. Abans els joves s'implicaven per defensar la sardana. Ara els costa molt més; per exemple si estan en una colla de competició, són moltes hores i molta implicació.

A més a més abans no hi havia tantes coses per fer com ara.

Avui en dia, el compromís es fa diferent de com era abans.

Ha evolucionat la sardana?

Si, la sardana ha evolucionat molt; es balla molt diferent de com es ballava abans. Per exemple abans es ballava molt més de costat, amb els braços es movien molt més, ara aquests estan més estàtics... També han canviat les tirades, composició de la cobla... I tant.

Per què creus que la sardana no s'ha internacionalitzat?

No ho sé, perquè és una cosa que fa molts anys que s'intenta. Com ja saps, ara estem fent la campanya perquè sigui patrimoni immaterial.

Tots els sardanistes ho volen, però a l'hora de ficar-s'hi, aquest és el problema; a part val diners i els sardanistes no se'n volen gastar.

Penses que la sardana imposa valors?

Quins

Oi tant, valors de totes classes: ètics, morals, d'educació, de companyarisme, familiar...

Creus que els concursos de sardanes són elitistes?

No, en els concursos de sardanes ho poden fer millor o pitjor, la qüestió és participar. Només has de considerar ballar diferent que en una plaça, té unes altres complicacions, però no són elitistes.

És bo que es modernitzi la indumentària de la sardana?

Jo crec que sí, però a vegades es modernitza massa. Si veus una colla amb faldilla o vestit, la cosa canvia. Hi ha algunes que avui en dia van més còmodes amb el vestuari que porten; abans potser era tot molt més complicat, a part que els vestits costaven molts diners.

Unes noies de qualsevol colla amb faldilla, estèticament i visualment és molt més maco de mirar. Però la gent ha d'anar còmode per ballar-hi i ja.

És compatible la sardana amb els estereotips actuals?

Si, la sardana sempre ha estat oberta a tots els estils; no tanquem la porta a ningú. Potser ha sigut una entitat que ha tingut més obert pel tema del gènere.

Pensa que abans la sardana només era d'homes.

Actualment, des de Federació Unió de Colles Sardanistes de Catalunya, feu algun taller o curset a les escoles per ensenyar a ballar sardanes als més petits?

Els tallers es fan dintre de cada federació i són per monitors, jurats... fem més curssets generals.

El millor és que s'impliqui l'entitat que hi ha la ciutat/poble perquè sempre funciona més.

Quin criteri utilitzeu per triar la capital de la sardana?

En principi hi ha d'haver entitat sardanista a la ciutat, i si n'hi ha dues o tres, aquestes s'han d'unir per demanar-ho. Després han d'enviar les propostes, i la Confederació Sardanista i la comissió, veu la ciutat que té més coses o que organitza més actes sardanistes.

Creus que la sardana hauria de ser patrimoni de la humanitat?

Pensa que la sardana la ballen a tot Catalunya, és la nostra dansa i ha sigut així des de molts anys enrere. Tenim moltes coses que són patrimoni com els castellers que són més joves que les sardanes, per què ells sí i nosaltres no?

Les sardanes són de la nostra terra i ha de ser-ho, és imprescindible que ho sigui i hem d'anar a aconseguir-ho. Sí, costa molt, no és molt fàcil.

Per què creus que no és molt fàcil?

Primer totes les entitats s'han de posar d'acord i ja ho han fet; s'han fet també uns projectes. I ara no depèn de nosaltres, la Generalitat ens ho ha aprovat i ara ho tenim a Madrid. Aquest ho ha d'aprovar i enviar a l'estament de la UNESCO, però amb la pandèmia s'ha aturat tot.

Nosaltres hem parlat amb França i Andorra que demanessin la candidatura de la sardana perquè Espanya tenim la tira de coses que han demanat que formi part de la UNESCO.

15. INTERVIEW ALBERT RUMBO SOLER

Biographie:

Albert Rumbo est membre du conseil d'administration de La Patum de Berga. Il a rédigé le projet afin que La Patum soit reconnue comme *Obre Mestra* du Patrimoine Oral et Immatériel de l'Humanité par l'Unesco.

Qui va tenir la idea de proposar la Patum com a Patrimoni? I com va sorgir?

La Conselleria de Cultura. Acabaven de proclamar El Misteri d'Elx i la Generalitat va considerar que La Patum era un cavall guanyador per obtenir el reconeixement. Ho va proposar a l'Ajuntament i aquest al Patronat i es va decidir tirar endavant la candidatura.

Per què es va creure que la patum podria ser Patrimoni? Té perill d'extinció o és una tradició molt viva?

Perquè és una celebració única al món; molt arrelada a la comunitat; amb uns elements únics i singulars. D'altra banda, més que perill d'extinció té un perill d'aculturació i de patir determinades alteracions que en variarien l'essència

Quin any es va inscriure com a Patrimoni?

El 2005 com a Obra Mestra; el 2008 a la llista representativa.

I quin any va ser reconeguda per UNESCO?

El mateix 2005 (25-11-2005).

Com d'important és la Patum pels berguedans?

Pels berguedans, La Patum és més que una festa; és un punt de trobada i de comunió. És el que marca l'estructura del nostre any; a Berga es compten els anys de Patum a Patum, i no de gener a desembre. És el nostre símbol d'identitat.

Em podries explicar com va anar el procés perquè la Patum fos Patrimoni Cultural Immaterial de la 'UNESCO?

El procés va ser llarguíssim perquè hi va haver molts elements tangencials, però en resum va ser que la Generalitat només podia presentar una candidatura davant el Consejo Nacional del Patrimonio Histórico i aquest només en podien presentar un -entre les 17 propostes de les comunitats autònomes- davant la Unesco. L'any 2003 es va escollir la Festa de Sant Joan de Ciutadella, que no va ser reconeguda per defectes de fons i forma. El 2005, davant de candidatures com la del Flamenc, els escollits vam ser nosaltres i vam acabar essent reconeguts.

Veient experiència de la Patum? Com podria ser el reconeixement de la sardana com a Patrimoni Cultural Immaterial?

Jo crec que aquest reconeixement seria del tot necessari i just, però ben segur que el camí serà llarg i complex. Potser una possibilitat per escurçar el camí seria presentar-la com un candidatura internacional, juntament amb França (com a mínim) tenint en compte la gran tradició sardanista de la Catalunya Nord.

ANNEXE II

SOMMAIRE:

1. Parties de la danse	p. 45
2. Structure d'une sardane de <i>deu tirades</i>	p. 45
3. Structure d'une sardane de <i>set tirades</i>	p. 46
4. Structure d'une sardane de <i>quatre tirades</i>	p. 46
5. Villes Pubilles de la sardane	p. 47
6. Capitales de la sardane	p. 52

1. PARTIES DE LA SARDANE

Dans ce tableau se voir les cinq éléments de la sardane avec leur code et le thème correspondant :

<i>Codi</i>	<i>Part</i>	<i>Tema</i>
IN	Introit	
C	Curts	A
L	Llarg	B
CP	Contrapunt	
AF	Acord final	

2. STRUCTURE D'UNE SARDANE DE DEU TIRADES

<i>Secció</i>	<i>Codi</i>	<i>Part</i>	<i>Instruments</i>	<i>Ballable</i>	<i>Braços</i>	<i>Tema</i>
1	IN	Introducció / introit	Flabiol i tamborí	no	abaixats	invariable
2	C1	1a tirada curts	cobla	sí	abaixats	A variable
3	C2	2a tirada curts	cobla	sí	abaixats	A repetit
4	L1	1a tirada de llarg	cobla	sí	enlairats	B variable
5	L2	2a tirada de llarg	cobla	sí	enlairats	B repetit
6	C3	3a tirada de curts	cobla	sí	abaixats	A repetit
7	C4	4a tirada de curts	cobla	sí	abaixats	A repetit
8	L3	3a tirada de llarg	cobla	sí	enlairats	B repetit
9	L4	4a tirada de llarg	cobla	sí	enlairats	B repetit
10	CP	contrapunt	Flabiol i tamborí	no	abaixats	invariable
11	L5	5a tirada de llarg	cobla	sí	enlairats	B repetit
12	CP	contrapunt	Flabiol i tamborí	no	abaixats	invariable
13	L6	6a tirada de llarg	cobla	sí	enlairats	B repetit
14	AF	Acord final	cobla	no	Encaixada al mig	variable

3. STRUCTURE D'UNE SARDANE DE *SET TIRADES*

<i>Secció</i>	<i>Codi</i>	<i>Part</i>	<i>Instruments</i>	<i>Ballable</i>	<i>Braços</i>	<i>Tema</i>
1	IN	Introducció / introit	Flabiol i tamborí	no	abaixats	invariable
2	C1	1a tirada curts	cobla	sí	abaixats	A variable
3	C2	2a tirada curts	cobla	sí	abaixats	A repetit
4	L1	1a tirada de llargs	cobla	sí	enlairats	B variable
5	L2	2a tirada de llargs	cobla	sí	enlairats	B repetit
6	C3	3a tirada de curts	cobla	sí	abaixats	A repetit
7	L3	3a tirada de llargs	cobla	sí	enlairats	A repetit
8	CP	contrapunt	Flabiol i tamborí	no	abaixats	invariable
9	L4	4a tirada de llargs	cobla	sí	enlairats	B repetit
10	AF	Acord final	cobla	no	Encaixada al mig	variable

4. STRUCTURE D'UNE SARDANE DE *QUATRE TIRADES*

<i>Secció</i>	<i>Codi</i>	<i>Part</i>	<i>Instruments</i>	<i>Ballable</i>	<i>Braços</i>	<i>Tema</i>
1	IN	Introducció / introit	Flabiol i tamborí	no	abaixats	invariable
2	C1	1a tirada curts	cobla	sí	abaixats	A variable
3	C2	2a tirada curts	cobla	sí	abaixats	A repetit
4	L1	1a tirada de llargs	cobla	sí	enlairats	B variable
5	L2	2a tirada de llargs	cobla	sí	enlairats	B repetit
6	AF	Acord final	cobla	no	Encaixada al mig	variable

5. VILLES PUBILLES DE LA SARDANE

<i>Année</i>	<i>Commune</i>	<i>Canton</i>	<i>Message</i>	<i>Sardane du "pubillatge"</i>	<i>Médaille du mérite</i>	<i>Monument</i>
1960	Girona	Gironès	Josep Mainar	Manuel Saderra	Josep Gahit	Pau Baya, Ivet Bazaco i Marta Lluís (fait plus tard, en 2003)
1961	Lleida	Segrià	Josep Mainar	Ricard Viladesau	Josep Miracle	Julià Riu
1962	Ceret	Vallespir	Albert Schweitzer	Il n'y en avait pas	Amics dels Concerts de l'ACF Barcelona	Il n'y en avait pas
1963	Manresa	Bages	Francesc de Borja Moll	Francesc Juanola	Bernat Figueras	Jaume Soldevila
1964	Reus	Baix Camp	Josep Carner	Francesc Juanola	Josep Coll	Il n'y en avait pas
1965	Banyoles	Pla de l'Estany	Caterina Albert	Enric Gratacòs	Josep Mainar	Joan de Palau
1966	L'Hospitalet de Llobregat	Barcelonès	Josep Miracle	Antoni Albors	Josep Gibert	Ramon Sabi
1967	La Pobla de Segur	Pallars Jussà	Ramon Aramon	Montserrat i Assumpció Rocafort	Llorenç Torrent	Il n'y en avait pas
1968	Olot	Garrotxa	Pau Casals	Joan Hernández	Sebastià Gràcia	Xavier Carbonell
1969	L'Espluga de Francolí	Conca de Barberà	Joan Miró i Güell	Josep Maria Bernat	Josep Baró	Josep Miret
1970	Berga	Berguedà	Josep Trueta	Francesc Mas	Josep Maria	Josep Maria Brull

			i Raspall	Ros	Forés	
1971	Lloret de Mar	La Selva	Lluís Moreno i Pallí	Domènec Moner	Francesc Soler i Mas	Domènec Fita
1972	Bellpuig	Urgell	Raimon	Conrad Saló	Salvador Casanova	Josep Castellana
1973	Tarragona	Tarragonès	Salvador Espriu	Tomàs Gil i Membrado	Agr. Cultural Folklorica Barcelona	Josep Maria Brull
1974	Igualada	Anoia	Cassià Maria Just i Riba	Joan Lloansí	Lluís Moreno i Pallí	Josep Maria Codina
1975	Torroella de Montgrí	Baix Empordà	Joan Oliver <i>Pere Quart</i>	Josep Font i Font	Joaquim Alqueza	Josep Mundet
1976	Granollers	Vallès Oriental	Lluís Maria Xirinacs	Conrad Saló	Juli Sanclimens	Josep Ricard
1977	Banyuls	Rosselló	Josep Tarradellas	Max Havart	Josep Vidalou	Patricia Rowland
1978	Tona	Osona	Joan Alavedra	Valentí Miserachs	Josep Gelis	Josep Ricard
1980	Les Borges Blanques	Garrigues	Joan Oró	Lluís Lloansí	Salvador Daroca	Victor Pallarés
1981	Santa Coloma de Farners	La Selva	Maria Aurèlia Capmany i Farnés	Josep Carbó	Joan Bertran	Josep Martí Sabé
1982	Prats de Molló	Vallespir	Josep Deloncle	Max Havart	Roger Raynalt	Emanuel Pérez Valiente

1983	Solsona	Solsonès	Pere Casaldàliga	Joan Roure	Pere Puig	Cuadrench, Davins, Freixes
1984	Sant Sadurní d'Anoia	Alt Penedès	Oriol Martorell	Lluís Buscarons	Antoni Casanova	Ramon Ruiz
1985	Sant Llorenç de Cerdans	Vallespir	Josep Benet ¹	Max Havart	Francina Boris	Bruno Bieth
1986	Premià de Mar	Maresme	Tilbert Didac Stegmann	Carles Santiago	Josep Gendrau	Col·lectiu
1987	Santpedor	Bages	Josep Maria Ainaud	Joan Làzaro	Pere Guardiola	Xavier Barcons
1988	Badalona	Barcelonès	Narcís-Jordi Aragó	Tomàs Gil i Membrado	Fay D. Jacoby	Ester Albardane
1989	Flix	Ribera d'Ebre	Federico Mayor Zaragoza	Joan Bta. Sabaté	Sardanista: Pau Urrea Musical: Manuel Saderra	Germà March
1990	Salou	Tarragonès	Joaquim Xicoy	Ricard Viladesau	Sardanista: Sebastià Alba Musical: Ricard Viladesau	Artur Aldomà
1991	Llançà	Alt Empordà	Pere Calders	Manuel Saderra	Sardanista: Josep Ventura Musical: Fèlix Martínez	Bonaventura Anson
1992	Mollet del Vallès	Vallès Oriental	Antoni Deig	Josep Solà	Sardanista: Rafael	Lluís Gueilburt

					Angelats Music al: Lluís Albert	
1993	Martorell	Baix Llobregat	Núria Feliu	Daniel Gasulla	Sardanista: Maria Aguila i Francesc Salas Musical: Domènec Moner	Francesc Querol
1994	Cervera	Segarra	Avel·lí Artís-Gener	Carles Santiago	Montserrat Creus i Cortadellas	Ramon Caus i Rius ^[3]
1995	Encamp	Andorra	Eliseu Climent	Fèlix Martínez i Comín	Joan Trius i Panadès	Josep Maria Xart
1996	Calella	Maresme	Antoni Mir	Jordi Molina	Antoni Anguela i Dotres	Albert Rosa i Manel Traité
1997	Sant Joan de les Abadesses	Ripollès	Joan Pau Alduy	Josep Navarro	Paulí Corominas	Francesc Fajula
1998	Terrassa	Vallès Occidental	Esther, Montserrat, Elena, Rut i Laura (pubilles)	Joan Lluís Moraleda	Francesc Pantebre i Pere Poblador	Escola Municipal d'arts i oficis
1999	Manlleu	Osona	Sebastià M. Bardolet	Miquel Subirats	Joan Parnau i Bosch	Pep Domènech
2000	Cassà de la Selva	Gironès	Antoni Baldino	Francesc Camps	Robert Roqué	David Serra
2001	Malgrat de Mar	Maresme	Joan Rigol	Josep Busquets Fuentes	Lluís Almoynér	Jordi Coll

2002	El Vendrell	Baix Penedès	Jordi Pujol i Soley	Josep Maria Guitart	Frederic Soler	Roser Oter
2003	Ripoll	Ripollès	Eudald Carbonell Roure	Montserrat Pujolar	Ricard Jové	Genaro Ballesteros
2004	Palamós	Baix Empordà	Antoni Ros-Marbà	Ricard Viladesau	Joan Roig	Nyak Xarnach
2005	Molins de Rei	Baix Llobregat	Gerard Claret i Serra	Victor Cordero Charles	Miquel Serrat	Roser Garriga
2006	Esparreguera	Baix Llobregat	Vicenç Villatoro i Lamolla	Carles Sagarra	Josep Capdevila Capdevila i Josep Maria Alba Barri	Lluís Llongueras
2007	Santa Coloma de Gramenet	Barcelonès	Joan Vidal i Gayolà	Jordi Paulí	Lluís Subirana	Marta Solsona
2008	Sant Climent de Llobregat	Baix Llobregat	Ernest Benach	Josep Farràs Casòliva	Jordi Puerto	Salvador Juanpere i Albert Valera
2009	Mataró	Maresme	Joan Pera	Marc Timon i Barceló	Joan Vidal i Gayolà	Iago Vilamanyà
2010	L'Escala	Alt Empordà	Carme Callol i Josep Tero	Lluís Albert	Antoni Anguela	Josep Maria Simon
2011	Organyà	Alt Urgell	Xesco Espar	Jaume Riu	Pilar Rahola	Josep Cervilla

6. CAPITALES DE LA SARDANE

<i>Année</i>	<i>Commune</i>	<i>Canton</i>	<i>Date de proclamation</i>	<i>Discours</i>	<i>Sardane</i>	<i>Compositeur</i>
2013	Arenys de Munt	Maresme	16 mars 2013	Carne Sansa	Il n'y en avait pas	Il n'y en avait pas
2014	Barcelona	Barcelonès	8 mars 2014	Màrius Serra	Il n'y en avait pas	Il n'y en avait pas
2015	Calella	Maresme	14 mars 2015	Carles Cordón	Calella, Capital de la Sardana	Jordi Feliu i Horta
2016	Mollerusa	Pla d'Urgell	12 mars 2016	pare Jordi Agustí Piqué	Mollerussa, Capital de la Sardana	Òscar Barqué i Farrús
2017	Figueres	Alt Empordà	11 mars 2017	Victòria Palma	Figueres, Capital de la Sardana	Martí Fontclara i Palomeras
2018	Montblanc	Conca de Barberà	17 mars 2018	Josep Poblet	Montblanc, Capital de la Sardana	Alfred Abad i Gascon
2019	Perpinyà	Rosselló	16 mars 2019	Pere Becque	2019 a l'ombra del Castellet Capvespre al Palau dels Reis de Mallorca	David Pigassou René Picamal i Coma
2020-2021	Sant Feliu de Guíxols	Baix Empordà	21 mars 2020			

ANNEXE III

SOMMAIRE :

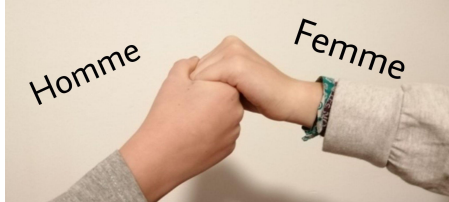
1.	Photo de comment se tiennent la main	p. 55
2.	Pair et contre-pair	p. 55
3.	Pep Ventura	p. 55
4.	Pas courts avec les bras baissés	p. 56
5.	Pas logs avec les bras levés	p. 56
6.	Gens dansent sardanes, sur la place de l'église, aux les Hostalets de Balenyà	p. 57
7.	Edifici de la Pista	p. 57
8.	Santuari de la Mare de Déu de l'Ajuda	p. 58
9.	Nit de Bruixes	p. 58
10.	Logo " <i>Nit de Bruixes</i> "	p. 58
11.	<i>Aplec d'Hivern</i> aux Hostalets de Balenyà (20 août 2021)	p. 59
12.	Filles avec un pantalon long	p. 60
13.	Hommes avec une ceinture	p. 60
14.	Femmes avec un <i>can can</i>	p. 60
15.	Fanion <i>colla</i> Riallera	p. 61
16.	Faire l' <i>autobús</i>	p. 61
17.	Entrainement virtuel via Zoom, <i>colla</i> Riallera	p. 62
18.	Entrainement virtuel via Zoom, <i>colla</i> Entre Boires	p. 62
19.	<i>Cobla</i> Sant Jordi	p. 62
20.	Célébration des 40 ans de mariage de Ramon Nuri et Dolors Tona, photo avec la <i>cobla</i> Sant Jordi	p. 63
21.	Célébration des 40 ans de mariage de Ramon Nuri et Dolors Tona	p. 63
22.	Photos Concours de Vic	p. 64
23.	Proposition de la motion pour que la sardana devienne patrimoine dans lla mairie des Hostalets de Balenyà	p.65

1. PHOTO DE COMMENT SE TIENNENT LA MAIN

Auteur/ provenance: Propre source

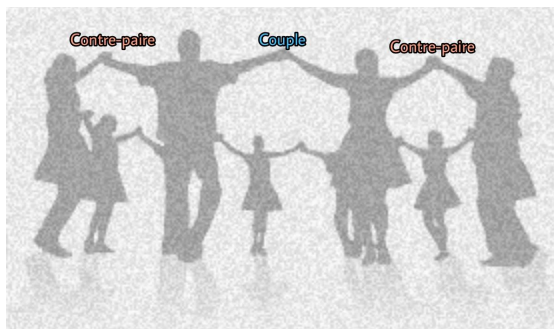
Date: 20-09-2021

Auteur/ provenance: Propre source

Date: 20-09-2021

2. PAIR ET CONTRE-PAIR

Auteur/ provenance: Maire de l'Esquirol

Link: <https://www.lesquirol.cat/ca/file/sardanes>

Edité: Propre source

3. PEP VENTURA

Auteur/ provenance: Wikipedia

Link: https://es.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9_Ventura

4. PAS COURTS

Auteur/ provenance: Propre source

Date: 07.07.18

5. PAS LONGS

Auteur/ provenance: Prope source

Date: 07.07.18

6. GENS DANSENT SARDANES, SUR LA PLACE DE L'ÉGLISE, AUX HOSTALETS DE BALENYÀ

Auteur/ provenance:
Montserrat Sayós, Fotografies de Balenyà des de 1900, apartat “Festes, tradicions i esports”, p. 68

7. EDIFICI DE LA PISTA

Auteur/ provenance:
Familia Giol Amich,
Fotografies de Balenyà des de 1900, apartat “Indrets de Balenyà”, p. 25

8. SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE L'AJUDA

Auteur/ provenance:
Coneixement del medi, Balenyà Camí
Ral, apartat "Festes", p. 97

9. NIT DE BRUIXES

Auteur/ provenance:
Coneixement del medi, Balenyà
Camí Ral, apartat "Festes", p. 97

10. LOGO "NIT DE BRUIXES"

Auteur/ provenance:
Coneixement del medi, Balenyà
Camí Ral, apartat "Festes", p.97

11. APLEC D'HIVERN AUX HOSTALETS DE BALENYÀ (20 août 2021)

Auteur/ provenance: Propre source

Date: 20.08.21

12. FILLES AVEC UN PANTALON LONG

Auteur/ provenance: Propre source

Date: 10.07.21

13. HOMMES AVEC UNE CEINTURE

Auteur/ provenance: Propre source

Date: 10.07.21

14. FEMMES AVEC UN CAN CAN

Auteur/ provenance: Propre source

Date: 07.07.18

15. FANION *COLLA RIALLERA*

Auteur/ provenance: Colla Sardanista Riallera (1948-1998),
Cinquanta anys d'una escola de sardanisme,
Carles Puigferrat i Oliva

Date: 11.07.1998

Edité: Prope source

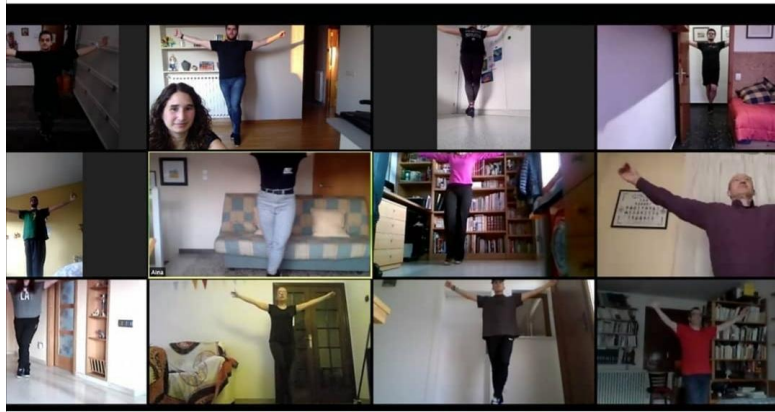
16. FAIRE L'AUTOBÚS

Auteur/ provenance: Propre
source

Date: 11.06.21

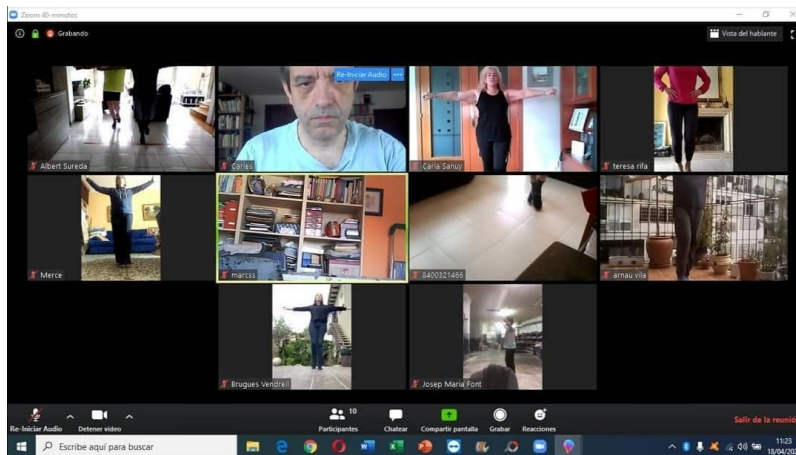
17. ENTRAINEMENT VIRTUEL VIA ZOOM, *COLLA* RIALLERA

Auteur/ provenance:
Instagram
grupsardanistariallera

Date: 03.04.20

18. ENTRAINEMENT VIRTUEL VIA ZOOM, *COLLA* ENTRE BOIRES

Auteur/ provenance:
Instagram
grupsardanistariallera

Date: 03.04.20:

19. COBLA SANT JORDI

Auteur/ provenance:
Palau de la Música, Orfeó
Català

Link: <https://afly.co/p3m6>

20. CÉLÉBRATION DES 40 ANS DE MARIAGES DE RAMON NURI ET DOLORS TONA, PHOTO AVEC LA COBLA SANT JORDI

Auteur/ provenance: Instagram, grupsardanistariallera

Date: 05.08.18

21. CÉLÉBRATION DES 40 ANS DE MARIAGES DE RAMON NURI ET DOLORS TONA

Auteur/ provenance: Dolors Tona

Date: 05.08.18

22. PHOTOS CONCOURS DE VIC

Auteur/ provenance: Propre source

Date: 10.07.21

23. PROPOSITION DE LA MOTION POUR QUE LA SARDANA DEVIENNE PATRIMOINE DANS LA MAIRIE DE BALENYÀ

ajuntament de balenya

Xat en directe

El donem la benvinguda al xat en directe. Recordis protegir la teua privadesa i complir les directrius de la comunitat.

MES INFORMACIÓ

- Rosa Vilarió: Hola bon vespre,
- Rosa Vilarió: Soc la Núria Vargas Vilarió, estic fent el treball de recerca sobre la Sardana.
- Rosa Vilarió: Magradaria que com a poble ens adherisim a donar suport a la candidatura "La Sardana, Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat"
- Rosa Vilarió: Moltes gràcies
- Ramon Roig Solé: Gràcies Rosa. Ho traslladem al Ple i a la regidoria corresponent
- Rosa Vilarió: Moltes gràcies a vosaltres, si hem de fer cap altre gestió només cal que ens ho digueu.

Ple Ajuntament 2021-07-26 (2)

18 espectadors

COMPARTEIX DESA

Auteur/ provenance: Source propre

Date: 26.07.2

ANNEXE IV

SOMMAIRE

1. Sardana 5 *d'Agost*

p. 68

1. SARDANE 5 D'AGOST

5 D'AGOST

Sardana núm. #7 – Centelles, 2017

Al Ramon i la Dolors, en el seu 40è aniversari de Noces.

Joan Druguet Sallent

5 D'AGOST

Sardana núm. #7. Centelles, 2017

Joan Druguet Sallent
(n. 1977)

The musical score is written for a band and consists of ten staves. The instruments and their parts are as follows:

- Flabiol:** A single staff with a whole rest throughout the piece.
- Tible 1:** Treble clef, 3/4 time signature. Starts with a *soli* marking and a dynamic of *f*. The melody begins on the second measure.
- Tible 2:** Treble clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.
- Tenora 1:** Treble clef, 3/4 time signature. Starts with a *soli* marking and a dynamic of *f*. The melody begins on the second measure.
- Tenora 2:** Treble clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.
- Trompeta 1:** Treble clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.
- Trompeta 2:** Treble clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.
- Trombó:** Bass clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.
- Fiscorn 1:** Bass clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.
- Fiscorn 2:** Bass clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.
- Contrabaix:** Bass clef, 3/4 time signature. A whole rest throughout the piece.

Flb. *f*

Tib. 1 *f* *tutti*

Tib. 2 *f*

Ten. 1 *f* *tutti*

Ten. 2 *f*

Tpt. 1 *f*

Tpt. 2 *f*

Tmb. *f*

Fisc. 1 *f*

Fisc. 2 *f*

Cb. *f* *pizz*

5 D'AGOST

3

A

Flb. *f* *mp*

Tib. 1 *mp*

Tib. 2 *mp*

Ten. 1 *mp*

Ten. 2 *mp*

Tpt. 1 *f* *soli*

Tpt. 2 *f* *soli*

Tmb. *f*

Fisc. 1 *mf* *f* *mf*

Fisc. 2 *mf* *f* *mf*

Cb. *f* *mf*

Musical score for measures 26-35 of '5 D'AGOST'. The score includes parts for Flute (Flb), two Tenors (Ten. 1, Ten. 2), two Trumpets (Tpt. 1, Tpt. 2), Trombone (Tmb.), two Basses (Fisc. 1, Fisc. 2), and Cello (Cb.). The music is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). Dynamics range from *f* to *ff*. The Flute and Tenors play melodic lines with slurs and accents. The Trombone and Cello play rhythmic accompaniment with accents and slurs. The Basses play a steady accompaniment with accents.

Musical score for measures 36-45 of '5 D'AGOST'. The score includes parts for Flute (Flb), two Tenors (Ten. 1, Ten. 2), two Trumpets (Tpt. 1, Tpt. 2), Trombone (Tmb.), two Basses (Fisc. 1, Fisc. 2), and Cello (Cb.). The music is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). Dynamics range from *mp* to *mf*. The Flute and Tenors play melodic lines with slurs and accents. The Trombone and Cello play rhythmic accompaniment with accents and slurs. The Basses play a steady accompaniment with accents.

6 **B** 5 D'AGOST

Flb. *f* *trill*

Tib. 1 *f* *soli*

Tib. 2 *f* *soli*

Ten. 1

Ten. 2

Tpt. 1 *f*

Tpt. 2 *f*

Tmb. *f*

Fisc. 1 *f*

Fisc. 2 *f*

Cb. *f* *pizz.*

5 D'AGOST **C** 7

Flb. *mf* *solo* *trill*

Tib. 1

Tib. 2

Ten. 1 *mf* *solo*

Ten. 2

Tpt. 1 *pendant-se*

Tpt. 2 *pendant-se*

Tmb. *pendant-se*

Fisc. 1 *mf* *pendant-se*

Fisc. 2 *mf* *pendant-se*

Cb. *mf* *pizz.*

66 *tr* *mf* *tr*

Fib.

Tib. 1 *soli* *mf*

Tib. 2 *soli* *mf*

Ten. 1

Ten. 2 *soli* *mf*

Tpt. 1 *mp*

Tpt. 2 *mp*

Tmb. *mp* *crax*

Fisc. 1 *crax*

Fisc. 2

Cb. *arc* *pizz.* *mf*

77 *D* *tr* *tr* *tr* *tr* *tr*

Fib. *creix poc a poc* *f*

Tib. 1 *f*

Tib. 2 *f*

Ten. 1 *mf* *creix poc a poc* *f*

Ten. 2 *mf* *creix poc a poc* *f*

Tpt. 1 *mf* *creix poc a poc* *f*

Tpt. 2 *solo* *mf* *creix poc a poc* *f*

Tmb. *mf* *f*

Fisc. 1 *mf* *f*

Fisc. 2 *mf* *f*

Cb. *p* *arc* *creix poc a poc* *f*

10 5 D'AGOST

Flb. *tr* *tr* E *tr* *tr* *ff*

Tib. 1 *tr* *tr* *ff*

Tib. 2 *tr* *tr* *ff*

Ten. 1 *tr* *tr* *ff*

Ten. 2 *tr* *tr* *ff*

Tpt. 1 *ff*

Tpt. 2 *ff*

Tmb. *ff*

Fisc. 1 *ff*

Fisc. 2 *ff*

Cb. *ff* *pizz.*

5 D'AGOST

11

Flb.

Tib. 1

Tib. 2

Ten. 1

Ten. 2

Tpt. 1

Tpt. 2

Tmb.

Fisc. 1

Fisc. 2

Cb.

ANNEXE V

SOMMAIRE:

1.	Projecte No Giris Cua	p. 76
2.	Macedònia sardanista, Festa Festa	p. 84
3.	El grup juvenil Macedònia presenta a Barcelona "Ballen", una cançó sardanista, Diari de Girona	p. 85
4.	El texto de la convenció para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial	p. 86
5.	Protocol per a la ordenació dels criteris per a la identificació i preparació de les candidatures de Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat a Catalunya	p. 103
6.	Campionat de Catalunya de colles sardanistes {bases generals (revisió'10)}	p. 112
7.	Sessió per explicar la sardana com a Patrimoni de la Humanitat en el dia d'Europa	p. 124
8.	Reunió al Rosselló entre les comissions del projecte perquè la la sardana sigui Patrimoni de la Humanitat	p. 125
9.	La Sardana, a la trobada internacional per al Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO	p. 127
10.	La necessitat de ser a la llista	p. 129
11.	La comissió de cultura del Parlament, amb la sardana, Patrimoni de la Humanitat!	p.130
12.	La candidatura de la sardana com a Patrimoni de la Humanitat avança un pas més	p.131
13.	El finançament popular perquè la sardana sigui Patrimoni de la Humanitat ha recaptat gairebé 9.000 €	p.132
14.	Donació perquè la sardana sigui Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat	p.133

1. PROJECTE NO GIRIS CUA

TALLERS DE SARDANES a la Plaça Major de Vic (maig-juny de 2004)

ORGANITZACIÓ: GRUP SARDANISTA RIALLERA

AMB EL SUPORT DE L'AGRUPACIÓ SARDANISTA DE VIC I L'AJUNTAMENT DE VIC -IMAC

MANIFEST DEL PROJECTE

“NO GIRIS CUA”

En aquests últims anys, des del Grup Sardanista Riallera hem observat un desinterès cada cop més gran pel què fa al món del sardanisme. Cada dia hi ha menys gent que s'interessa per la sardana i el món que l'envolta. Malgrat l'elevat nombre d'audicions que s'organitzen, en són molt pocs els joves que s'hi acosten, i cada vegada és menys la gent que hi participa.

La imatge que molts tenen de la sardana és que és una dansa arcaica. La gent no la viu com a dansa identificativa del poble català. Moltes persones es mostren indiferents i el més preocupant és que en massa casos hi ha un rebuig.

El nostre grup està format per gent molt jove en edats compreses des dels 8 anys, a la colla alevina, fins a la vintena, en la colla gran. En tota aquesta franja d'edat és molt costós trobar nois i noies que es mostrin, com a mínim, interessats en conèixer la nostra dansa.

De tots els que estem en el Grup Sardanista Riallera ens és familiar la pregunta “Tu balles sardanes?” amb cara de sorpresa i d'estranyesa. Aquesta situació no és exclusiva de la nostra ciutat o comarca sinó que afecta àmpliament al territori català. Una clara constatació d'aquest fet és la continuada desaparició de colles que participen en el Campionat de Catalunya de Colles Sardanistes.

Aquest fet també queda clarament reflectit en el descens continuat durant aquests últims anys dels alumnes que participen en els cursets que organitza anualment el Grup Sardanista Riallera. Si fa uns anys hi havien més de 100 alumnes, en l'edició del 2003 n'hi van participar uns vint.

Estem segurs que les causes d'aquesta actitud envers a la sardana i el que l'envolta són múltiples, i mereixerien un estudi molt més profund.

És per això que hem buscat un eslògan clar i entenedor que actui com a referent per aquesta moguda, que provoqui la reflexió de qui el llegeixi i que sigui identificable amb els tallers de sardanes. Es tracta de l'esglògan "NO GIRIS CUA".

TALLER DE SARDANES A LA PLAÇA MAJOR DE VIC

Aquest any el curset de sardanes que organitza el Grup Sardanista Riallera de Vic canvia de lloc, dates i estructura. Darrerament estem assistint a un progressiu desinterès pel món del sardanisme. Són ben pocs els joves o els infants que s'acosten a les audicions i que s'interessen per aprendre a ballar sardanes o per formar part d'una colla sardanista. Molta gent ja no viu la sardana com a dansa identificativa de Catalunya i fins i tot, una part de les persones giren cua quan en senten parlar.

Amb aquest nou curset volem ajudar a canviar la imatge de les sardanes, apropar-les a la gent i fer més participatives les audicions. D'acord amb l'Agrupació Sardanista de Vic, el curset es farà durant les cinc audicions dels dissabtes 8, 15, 22 i 29 de maig i 5 de juny, a les 7 de la tarda. Totes les audicions seran a la Plaça Major. Seran tallers d'aproximadament una hora de durada aprofitant la segona part de l'audició, en què es ballaran sardanes de set tirades. Els cursets seran gratuïts i oberts a partir de 6 anys. Si vénis, aprendràs a ballar sardanes (tipus de passos, estructura de la sardana, seguiment del compàs, interpretació dels aires, etc.), estudiaràs els instruments de la cobla (cada audició estarà dedicada a un instrument) i coneixeràs molts altres aspectes de la sardana.

A banda de les audicions, també es faran en un recinte tancat algunes classes monogràfiques més específiques adreçades a les persones que vulguin perfeccionar els seus coneixements.

Fes córrer la veu. T'hi esperem, no giris cua!

Per a més informació: www.riallera.org

Grup Sardanista Riallera

PROGRAMA GENERAL DELS TALLERS DE SARDANES

OBJECTIUS GENERALS

Canviar la imatge de rebuig que genera l'expressió "ballar sardanes".

Apropar la sardana al gran públic, principalment a la gent jove.

Augmentar la participació del públic a les audicions.

Conèixer els conceptes bàsics d'una sardana.

Ampliar els coneixements de cultura popular.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Aprendre els passos bàsics que permeten ballar sardanes.

Conèixer els instruments de la cobla.

Interpretar els aires essencials d'una sardana.

Aconseguir els fonaments bàsics de repartiment.

Posar a la pràctica els aspectes ètics de la sardana.

Reconèixer l'estructura d'un concurs de sardanes.

CONTINGUTS

1. Els passos de la sardana

1.1. La tècnica: el punteig i el canvi; el ritme; les molles

1.2. Els curts

1.3. Els llargs

1.4. Passos de repartiment: dosos i tresos

2. El repartiment de la sardana

2.1. L'estructura d'una sardana

2.1.1. Les 7 tirades

2.1.2. Les 10 tirades

2.2. El mètode empordanès (mètode de 10)

2.2.1. L'aprenentatge del compàs musical

2.2.2. Repartiment d'un tiratge imparell

2.2.3. Repartiment d'un tiratge parell

3. Els instruments de la cobla

3.1. La disposició dels músics de la cobla

3.2. El so dels instruments de la cobla

3.3. Tipus d'instruments segons el material

3.3.1. Instruments de corda

3.3.2. Instruments de vent

3.3.3. Instruments de percussió

3.4. Tipus d'instruments segons la família

3.4.1. Instruments de metall

3.4.2. Instruments de fusta

4. La interpretació de la sardana

4.1. L'educació de la oïda musical

4.2. El reconeixement dels aires bàsics d'una sardana

4.3. La posada en pràctica dels aires

5. Les manifestacions sardanistes

5.1. Audició i aplecs de sardanes

5.1.1. Les sardanes per al públic

5.2. Concurs de sardanes

5.2.1. El galop

5.2.2. Les sardanes de lluïment

- 5.2.3. La sardana revessa
- 5.2.4. La sardana de germanor
- 5.2.5. Les sardanes per al públic
- 5.2.6. Les sardanes de punts lliures
- 5.3. Música per a cobla
- 6. Ètica de la sardana
 - 6.1. Com entrar a dins d'una anella
 - 6.2. La disposició de la parella i de la contraparella
- 6.3. La forma d'una anella sardanista completa i incompleta
- 7. La història de la sardana
 - 7.1. La sardana curta
 - 7.2. La cobla de Tres Quartans
 - 7.3. Pep Ventura: la sardana llarga i la cobla actual
 - 7.4. Altres músiques per a cobla
 - 7.5. El futur de la sardana

METODOLOGIA

L'adquisició d'aquests continguts es farà a partir de:

1. Classes teòriques i pràctiques a l'aire lliure d'una hora de durada.
2. La distribució dels alumnes segons el seu nivell.
3. Les explicacions fetes pel monitor durant els tallers.
4. El material complementari que es distribuirà als alumnes.
5. La posada en pràctica de la tècnica sardanística durant les audicions de sardanes.
6. L'observació de colles sardanistes que ballin durant les audicions de sardanes.
7. La realització d'un seguit d'exercicis tècnics.
8. L'observació i anàlisi en directe dels instruments de la cobla.

La participació en aquests tallers de sardanes és gratuïta. No és requisit indispensable seguir obligatòriament les cinc sessions.

Els monitors estaran especialitzats en una temàtica concreta. Seran els alumnes els que es mouran d'un grup a un altre. Per tant, els grups seran flexibles.

Durant els cursets hi haurà un espai d'entreteniment amb llibres i jocs pels assistents als tallers de sardanes. Els nens menors de 6 anys hauran d'anar acompanyats d'un adult.

Un cop finalitzades les cinc classes a l'aire lliure, es realitzaran tallers monogràfics en un espai tancat destinats a aprofundir els coneixements sardanístics.

CALENDARI DELS TALLERS DE SARDANES

Dissabte, 8 de maig

Lloc: Plaça Major de Vic

Durada: 1 hora

Horari: de 19 a 20h (2a part de l'audició)

Dissabte, 15 de maig

Lloc: Plaça Major de Vic

Durada: 1 hora

Horari: de 19 a 20h (2a part de l'audició)

Dissabte, 22 de maig

Lloc: Plaça Major de Vic

Durada: 1 hora

Horari: de 19 a 20h (2a part de l'audició)

Dissabte, 29 de maig

Lloc: Plaça Major de Vic

Durada: 1 hora

Horari: de 19 a 20h (2a part de l'audició)

Dissabte, 5 de juny

Lloc: Plaça Major de Vic

Durada: 1 hora

Horari: de 19.30 a 20.30h (2a part de l'audició)

INSCRIPCIÓ

Gratuïta.

Reserva de places a l'Institut Municipal d'Acció Cultural (IMAC).

Telèfon: 93 886 21 00.

EDAT

A partir de 6 anys.

PROGRAMACIÓ (COBLES I SARDANES)

8 de maig, 19 - 20h
COBLA GENISENCA
La sardana a l'escola (Miquel Tudela)
El Sereno (J. Coll)
Obligada de fiscorn: Roquetenca (Ricard Viladesau)
Cap de Creus (R. Cabrisés)
Galop: Toc de Festa
15 de maig, 19 - 20h
COBLA JOVENÍVOLA DE SABADELL

Sardana de carrer (Enric Casals)
Petrisardana (Carles Santiago)
Obligada de tenora: Feréstega (Carles Rovira)
Tarragona Ciutat Pubilla (Tomàs Gil Membrado)
Galop: L'estapera (Carles Rovira)

22 de maig, 19 - 20h

COBLA MARINADA

La reina del Guinardó (Jaume Tàpias)
El Tomàtic i els seus amics (Daniel Gasulla)
Obligada de tible
Riallera de Vic (Josep M. Boix)
Galop: Toc de Festa

29 de maig, 19 - 20h

COBLA MEDITERRÀNIA

Tots alhora (Miquel Tudela)
Col·legues (Jesús Ventura)
Obligada de flabiol: Vora el niu (Enric Sans) (negociable)
Baixant de la Font del Gat (Enric Morera)
Galop: A la festa

5 de juny, 19.30 – 20.30h COBLA SABADELL
Vigatana (Josep Saderra)
Faig i branca (Josep M. Bernat)
Obligada de trompeta
El barri de Sant Ponç (Agustí Borgunyó)
Galop: Toc de Festa

GRUPS TEMÀTICS

(màx. 15 alumnes per grup. En cas necessari, es pot duplicar un grup)

Grup 1 – Els passos de la sardana (nivell bàsic)

- 1A. Fins a 12 anys
- 1B. Fins a 40 anys
- 1C. Majors de 40 anys

Grup 2 – Els passos de la sardana (nivell avançat)

Requeriments: s'ha d'haver passat pel grup 1 o tenir coneixements per ballar curts i llargs.

- 2A. Fins a 12 anys
- 2B. Fins a 40 anys
- 2C. Majors de 40 anys

Grup 3 – Interpretació dels aires de la sardana

- 3A. De 13 a 40 anys
- 3B. Majors de 40 anys

Grup 4 – Repartiment de la sardana (nivell bàsic)

- 4A. De 13 a 40 anys
- 4B. Majors de 40 anys

Grup 5 – Repartiment de la sardana (nivell avançat)

Requeriments: s'ha d'haver passat pel grup 4 o tenir coneixements de repartiment.

- 5A. De 13 a 40 anys
- 5B. Majors de 40 anys

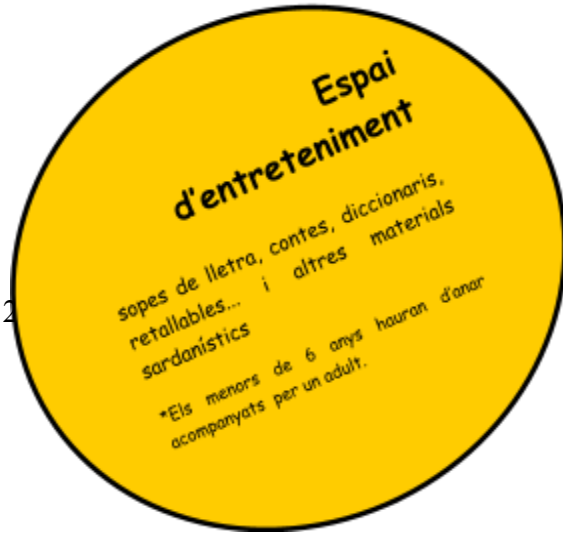
Grup 6 – Instruments de la cobla

- 6A. Fins a 12 anys
- 6B. Majors de 12 anys

Grup 7 - Punts lliures

Requeriments: s'ha d'haver passat pel grup 1 i/o 2

- 7A. De 13 a 40 anys
- 7B. Majors de 40 anys

2. MACEDÒNIA SARDANISTA, FESTA FESTA⁴

He de confessar que m'he emocionat. Ja sé que sóc de llagrimeta fàcil. Que hi ha coses que em toquen la fibra. I no solament una vegada. Recordeu aquella pel·lícula d'en Frank Capra que es deia "It's a wonderful life" i que hem conegut tota la vida com a "Que bello és vivir"? (es veu que aquí la imposició del català encara no ha arribat). Aquella que protagonitzava el llargarut d'en James Stewart amb la Donna Reed, amb un Henry Travers d'angelet volent guanyar-se les ales i un incommensurable Lionel Barrymore fent de dolent, però de dolent dolent, dels dolents d'abans, d'aquells que feien ràbia? Sí, aquella en que al final tot el poble ajuda al protagonista... Doncs bé, podeu creure que cada vegada que veig el final d'aquesta meravellosa pel·lícula se m'entelen els ulls? Que no puc evitar emocionar-me? I el mateix em pot passar sentint la versió original d'en Jacques Brel del "Ne me quitte pas" o rellegint la "Oda a Espanya", d'en Maragall. Sóc així, ho confesso. M'emocio fàcilment.

I el mateix m'ha passat, si bé en una intensitat diferent i només els primers cops que l'he escoltada, amb la cançó "Ballen", de les Macedònia. Es tracta del bonus-track del seu darrer treball "Desperta", que interpreten juntament amb la cobla Els Lluïsos. Va ser una avançada del projecte perquè de fet, a hores d'ara, totes les cançons d'aquest treball ja compten amb l'acompanyament de cobla, i a l'espera de la seva edició en placa discogràfica, en podreu fer un tast en l'actuació que faran aquest proper dissabte a la tarda al Pla de la Catedral, de Barcelona, en la festa d'inauguració de la Capitalitat de la Sardana de la Ciutat Comtal.

Però tornem a la cançó. Que què és el que m'ha emocionat? Doncs mireu: "Ballen" és una cançó romàntica que explica la història de dos nens, membres d'una colla sardanista, que s'estimen i que somnien en ser grans per a manifestar-ho obertament; que es distreuen amb les mirades i no fan cas del que els diu el cap de colla; que s'imaginaven fent punts lliures d'amagat per poder-se abraçar; que perden el compàs i no fan els aires amb la resta perquè no estan prou atents: que, en definitiva, viuen la seva història d'amor dins un col·lectiu com qualsevol altra.

I no penseu que la meua llagrimeta fàcil sigui perquè la cançó de les Macedònia doni una lliçó magistral de la tant cobejada normalització del fet sardanista, de la seva aposta per la presència de la sardana en la vida quotidiana, del seu rebuig intrínsec a tots aquells que pensen que els que ballen sardanes són una espècie estranya amb vies d'extinció... Que també. Això també m'ha emocionat.

Però la meua plena emoció ha estat perquè m'han fet recordar allò que hem deia a vegades el meu pare: que a les sardanes, quan començaven a festejar, era l'únic lloc on podia prendre la ma de la mare públicament sense que ningú els digués res. Eren altres temps. Ara els conceptes joventut i adolescència s'han avançat uns anys i envaeixen la innocent infantesa.

Mireu si han canviat les coses amb els anys. Encara que per aquests dos marrecs de la cançó, potser no tant...

⁴ <https://festafesta.cat/macedonia-sardanista/>

3. EL GRUP JUVENIL MACEDÒNIA PRESENTA A BARCELONA "BALLEN", UNA CANÇÓ SARDANISTA, DIARI DE GIRONA⁵

El grup musical de caire juvenil Macedònia va presentar aquest passat 23 de setembre, en el marc del concurs de la Catedral de Barcelona, la seva nova cançó centrada en el món sardanista.

La peça que van cantar les cinc joves integrants del grup a l'escenari principal de la Catedral es titula Ballen. Així, és fàcil imaginar que la lletra fa referència a una relació de parella sardanista i a assajos, a un cap de colla, a puntejar, a repartir i al compàs

A més a més, es preveu que el grup gravarà properament un videoclip d'aquesta cançó acompanyades de la colla sardanista juvenil de Torroella de Montgrí.

El conjunt Macedònia el formen la Carlota, la Paula, la Irene, la Maria i la Sara com a cantants, i en els darrers anys s'ha convertit en tota una sensació entre els més joves. En podeu obtenir més informació al seu web oficial www.grupmacedonia.net.

És precisament per aquest motiu que aquesta iniciativa musical pot ser un bon estímul perquè els nens i nenes s'acostin al món de la sardana i de la sardana de competició gràcies a un nou vessant: un grup de música en català que parla de la nostra dansa.

05·10·12

⁵ <https://afly.co/p3y6>

4. EL TEXTO DE LA CONVENCION PARA LA SALVAGUARDIA DEL PATRIMONIO CULTURAL INMATERIAL

La Conferencia General de la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura, denominada en adelante “la UNESCO”, en su 32ª reunión, celebrada en París del veintinueve de septiembre al diecisiete de octubre de 2003,

Refiriéndose a los instrumentos internacionales existentes en materia de derechos humanos, en particular a la Declaración Universal de Derechos Humanos de 1948, al Pacto Internacional de Derechos Económicos, Sociales y Culturales de 1966 y al Pacto Internacional de Derechos Civiles y Políticos de 1966,

Considerando la importancia que reviste el patrimonio cultural inmaterial, crisol de la diversidad cultural y garante del desarrollo sostenible, como se destaca en la Recomendación de la UNESCO sobre la salvaguardia de la cultura tradicional y popular de 1989, así como en la Declaración Universal de la UNESCO sobre la Diversidad Cultural de 2001 y en la Declaración de Estambul de 2002, aprobada por la Tercera Mesa Redonda de Ministros de Cultura,

Considerando la profunda interdependencia que existe entre el patrimonio cultural inmaterial y el patrimonio material cultural y natural,

Reconociendo que los procesos de mundialización y de transformación social por un lado crean las condiciones propicias para un diálogo renovado entre las comunidades pero por el otro también traen consigo, al igual que los fenómenos de intolerancia, graves riesgos de deterioro, desaparición y destrucción del patrimonio cultural inmaterial, debido en particular a la falta de recursos para salvaguardarlo,

Consciente de la voluntad universal y la preocupación común de salvaguardar el patrimonio cultural inmaterial de la humanidad,

Reconociendo que las comunidades, en especial las indígenas, los grupos y en algunos casos los individuos desempeñan un importante papel en la producción, la salvaguardia, el mantenimiento y la recreación del patrimonio cultural inmaterial, contribuyendo con ello a enriquecer la diversidad cultural y la creatividad humana,

Observando la labor trascendental que realiza la UNESCO en la elaboración de instrumentos normativos para la protección del patrimonio cultural, en particular la Convención para la Protección del Patrimonio Mundial, Cultural y Natural de 1972,

Observando además que todavía no se dispone de un instrumento multilateral de carácter vinculante destinado a salvaguardar el patrimonio cultural inmaterial,

Considerando que convendría mejorar y completar eficazmente los acuerdos, recomendaciones y resoluciones internacionales existentes en materia de patrimonio cultural y natural mediante nuevas disposiciones relativas al patrimonio cultural inmaterial,

Considerando la necesidad de suscitar un mayor nivel de conciencia, especialmente entre los jóvenes, de la importancia del patrimonio cultural inmaterial y de su salvaguardia,

Considerando que la comunidad internacional debería contribuir, junto con los Estados Partes en la presente Convención, a salvaguardar ese patrimonio, con voluntad de cooperación y ayuda mutua,

Recordando los programas de la UNESCO relativos al patrimonio cultural inmaterial, en particular la Proclamación de las obras maestras del patrimonio oral e inmaterial de la humanidad,

Considerando la inestimable función que cumple el patrimonio cultural inmaterial como factor de acercamiento, intercambio y entendimiento entre los seres humanos,

Aprueba en este día diecisiete de octubre de 2003 la presente Convención.

I. Disposiciones generales

Artículo 1: Finalidades de la Convención

La presente Convención tiene las siguientes finalidades:

- a) la salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial;
- b) el respeto del patrimonio cultural inmaterial de las comunidades, grupos e individuos de que se trate;
- c) la sensibilización en el plano local, nacional e internacional a la importancia del patrimonio cultural inmaterial y de su reconocimiento recíproco;
- d) la cooperación y asistencia internacionales.

Artículo 2: Definiciones

A los efectos de la presente Convención,

1. Se entiende por “patrimonio cultural inmaterial” los usos, representaciones, expresiones, conocimientos y técnicas -junto con los instrumentos, objetos, artefactos y espacios culturales que les son inherentes- que las comunidades, los grupos y en algunos casos los individuos reconozcan como parte integrante de su patrimonio cultural. Este patrimonio cultural inmaterial, que se transmite de generación en generación, es recreado constantemente por las comunidades y grupos en función de su entorno, su interacción con la naturaleza y su historia, infundiéndoles un sentimiento de identidad y continuidad y contribuyendo así a promover el respeto de la diversidad cultural y la creatividad humana. A los efectos de la presente Convención, se tendrá en cuenta únicamente el patrimonio cultural inmaterial que sea compatible con los instrumentos internacionales de derechos humanos existentes y con los imperativos de respeto mutuo entre comunidades, grupos e individuos y de desarrollo sostenible.

2. El “patrimonio cultural inmaterial”, según se define en el párrafo 1 supra, se manifiesta en particular en los ámbitos siguientes:

a) tradiciones y expresiones orales, incluido el idioma como vehículo del patrimonio cultural inmaterial;

b) artes del espectáculo;

c) usos sociales, rituales y actos festivos;

d) conocimientos y usos relacionados con la naturaleza y el universo;

e) técnicas artesanales tradicionales.

3. Se entiende por “salvaguardia” las medidas encaminadas a garantizar la viabilidad del patrimonio cultural inmaterial, comprendidas la identificación, documentación, investigación, preservación, protección, promoción, valorización, transmisión -básicamente a través de la enseñanza formal y no formal- y revitalización de este patrimonio en sus distintos aspectos.

4. La expresión “Estados Partes” designa a los Estados obligados por la presente Convención y entre los cuales ésta esté en vigor.

5. Esta Convención se aplicará mutatis mutandis a los territorios mencionados en el Artículo 33 que pasen a ser Partes en ella, con arreglo a las condiciones especificadas en dicho artículo. En esa medida la expresión “Estados Partes” se referirá igualmente a esos territorios.

Artículo 3: Relación con otros instrumentos internacionales

Ninguna disposición de la presente Convención podrá ser interpretada de tal manera que:

- a) modifique el estatuto o reduzca el nivel de protección de los bienes declarados patrimonio mundial en el marco de la Convención para la Protección del Patrimonio Mundial, Cultural y Natural de 1972 a los que esté directamente asociado un elemento del patrimonio cultural inmaterial; o
- b) afecte los derechos y obligaciones que tengan los Estados Partes en virtud de otros instrumentos internacionales relativos a los derechos de propiedad intelectual o a la utilización de los recursos biológicos y ecológicos de los que sean Partes.

II. Órganos de la Convención

Artículo 4: Asamblea General de los Estados Partes

1. Queda establecida una Asamblea General de los Estados Partes, denominada en adelante “la Asamblea General”, que será el órgano soberano de la presente Convención.
2. La Asamblea General celebrará una reunión ordinaria cada dos años. Podrá reunirse con carácter extraordinario cuando así lo decida, o cuando reciba una petición en tal sentido del Comité Intergubernamental para la Salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial o de por lo menos un tercio de los Estados Partes.
3. La Asamblea General aprobará su propio Reglamento.

Artículo 5: Comité Intergubernamental para la Salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial

1. Queda establecido en la UNESCO un Comité Intergubernamental para la Salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial, denominado en adelante “el Comité”. Estará integrado por representantes de 18 Estados Partes, que los Estados Partes constituidos en Asamblea General elegirán al entrar la presente Convención en vigor según lo dispuesto en el Artículo 34.
2. El número de Estados miembros del Comité pasará a 24 en cuanto el número de Estados Partes en la Convención llegue a 50.

Artículo 6: Elección y mandato de los Estados miembros del Comité

1. La elección de los Estados miembros del Comité deberá obedecer a los principios de una distribución geográfica y una rotación equitativas.

2. Los Estados Partes en la Convención, reunidos en Asamblea General, elegirán a los Estados miembros del Comité por un mandato de cuatro años.
3. Sin embargo, el mandato de la mitad de los Estados miembros del Comité elegidos en la primera elección será sólo de dos años. Dichos Estados serán designados por sorteo en el curso de la primera elección.
4. Cada dos años, la Asamblea General procederá a renovar la mitad de los Estados miembros del Comité.
5. La Asamblea General elegirá asimismo a cuantos Estados miembros del Comité sean necesarios para cubrir los escaños vacantes.
6. Un Estado miembro del Comité no podrá ser elegido por dos mandatos consecutivos.
7. Los Estados miembros del Comité designarán, para que los representen en él, a personas cualificadas en los diversos ámbitos del patrimonio cultural inmaterial.

Artículo 7: Funciones del Comité

Sin perjuicio de las demás atribuciones que se le asignan en la presente Convención, las funciones del Comité serán las siguientes:

- a) promover los objetivos de la Convención y fomentar y seguir su aplicación;
- b) brindar asesoramiento sobre prácticas ejemplares y formular recomendaciones sobre medidas encaminadas a salvaguardar el patrimonio cultural inmaterial;
- c) preparar y someter a la aprobación de la Asamblea General un proyecto de utilización de los recursos del Fondo, de conformidad con el Artículo 25;
- d) buscar las formas de incrementar sus recursos y adoptar las medidas necesarias a tal efecto, de conformidad con el Artículo 25;
- e) preparar y someter a la aprobación de la Asamblea General directrices operativas para la aplicación de la Convención;
- f) de conformidad con el Artículo 29, examinar los informes de los Estados Partes y elaborar un resumen de los mismos destinado a la Asamblea General;
- g) examinar las solicitudes que presenten los Estados Partes y decidir, con arreglo a los criterios objetivos de selección establecidos por el propio Comité y aprobados por la Asamblea General, acerca de:

- i) las inscripciones en las listas y las propuestas que se mencionan en los Artículos 16, 17 y 18;
- ii) la prestación de asistencia internacional de conformidad con el Artículo 22.

Artículo 8: Métodos de trabajo del Comité

1. El Comité será responsable ante la Asamblea General, a la que dará cuenta de todas sus actividades y decisiones.
2. El Comité aprobará su Reglamento por una mayoría de dos tercios de sus miembros.
3. El Comité podrá crear, con carácter transitorio, los órganos consultivos ad hoc que estime necesarios para el desempeño de sus funciones.
4. El Comité podrá invitar a sus reuniones a todo organismo público o privado, o a toda persona física de probada competencia en los diversos ámbitos del patrimonio cultural inmaterial, para consultarles sobre cuestiones determinadas.

Artículo 9: Acreditación de las organizaciones de carácter consultivo

1. El Comité propondrá a la Asamblea General la acreditación de organizaciones no gubernamentales de probada competencia en el terreno del patrimonio cultural inmaterial. Dichas organizaciones ejercerán funciones consultivas ante el Comité.
2. El Comité propondrá asimismo a la Asamblea General los criterios y modalidades por los que se regirá esa acreditación.

Artículo 10: Secretaría

1. El Comité estará secundado por la Secretaría de la UNESCO.
2. La Secretaría preparará la documentación de la Asamblea General y del Comité, así como el proyecto de orden del día de sus respectivas reuniones, y velará por el cumplimiento de las decisiones de ambos órganos.

III. Salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial en el plano nacional

Artículo 11: Funciones de los Estados Partes

Incumbe a cada Estado Parte:

- a) adoptar las medidas necesarias para garantizar la salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial presente en su territorio;

b) entre las medidas de salvaguardia mencionadas en el párrafo 3 del Artículo 2, identificar y definir los distintos elementos del patrimonio cultural inmaterial presentes en su territorio, con participación de las comunidades, los grupos y las organizaciones no gubernamentales pertinentes.

Artículo 12: Inventarios

1. Para asegurar la identificación con fines de salvaguardia, cada Estado Parte confeccionará con arreglo a su propia situación uno o varios inventarios del patrimonio cultural inmaterial presente en su territorio. Dichos inventarios se actualizarán regularmente.

2. Al presentar su informe periódico al Comité de conformidad con el Artículo 29 cada Estado Parte proporcionará información pertinente en relación con esos inventarios.

Artículo 13: Otras medidas de salvaguardia

Para asegurar la salvaguardia, el desarrollo y la valorización del patrimonio cultural inmaterial presente en su territorio, cada Estado Parte hará todo lo posible por:

a) adoptar una política general encaminada a realzar la función del patrimonio cultural inmaterial en la sociedad y a integrar su salvaguardia en programas de planificación;

b) designar o crear uno o varios organismos competentes para la salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial presente en su territorio;

c) fomentar estudios científicos, técnicos y artísticos, así como metodologías de investigación, para la salvaguardia eficaz del patrimonio cultural inmaterial, y en particular del patrimonio cultural inmaterial que se encuentre en peligro;

d) adoptar las medidas de orden jurídico, técnico, administrativo y financiero adecuadas para:

i) favorecer la creación o el fortalecimiento de instituciones de formación en gestión del patrimonio cultural inmaterial, así como la transmisión de este patrimonio en los foros y espacios destinados a su manifestación y expresión;

ii) garantizar el acceso al patrimonio cultural inmaterial, respetando al mismo tiempo los usos consuetudinarios por los que se rige el acceso a determinados aspectos de dicho patrimonio;

iii) crear instituciones de documentación sobre el patrimonio cultural inmaterial y facilitar el acceso a ellas.

Artículo 14: Educación, sensibilización y fortalecimiento de capacidades

Cada Estado Parte intentará por todos los medios oportunos:

- a) asegurar el reconocimiento, el respeto y la valorización del patrimonio cultural inmaterial en la sociedad, en particular mediante:
 - i) programas educativos, de sensibilización y de difusión de información dirigidos al público, y en especial a los jóvenes;
 - ii) programas educativos y de formación específicos en las comunidades y grupos interesados;
 - iii) actividades de fortalecimiento de capacidades en materia de salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial, y especialmente de gestión y de investigación científica; y
 - iv) medios no formales de transmisión del saber;
- b) mantener al público informado de las amenazas que pesan sobre ese patrimonio y de las actividades realizadas en cumplimiento de la presente Convención;
- c) promover la educación sobre la protección de espacios naturales y lugares importantes para la memoria colectiva, cuya existencia es indispensable para que el patrimonio cultural inmaterial pueda expresarse.

Artículo 15: Participación de las comunidades, grupos e individuos

En el marco de sus actividades de salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial, cada Estado Parte tratará de lograr una participación lo más amplia posible de las comunidades, los grupos y, si procede, los individuos que crean, mantienen y transmiten ese patrimonio y de asociarlos activamente a la gestión del mismo.

IV. Salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial en el plano internacional

Artículo 16: Lista representativa del patrimonio cultural inmaterial de la humanidad

1. Para dar a conocer mejor el patrimonio cultural inmaterial, lograr que se tome mayor conciencia de su importancia y propiciar formas de diálogo que respeten la diversidad cultural, el Comité, a propuesta de los Estados Partes interesados, creará, mantendrá al día y hará pública una Lista representativa del patrimonio cultural inmaterial de la humanidad.
2. El Comité elaborará y someterá a la aprobación de la Asamblea General los criterios por los que se registrarán la creación, actualización y publicación de dicha Lista representativa.

Artículo 17: Lista del patrimonio cultural inmaterial que requiere medidas urgentes de salvaguardia

1. Con objeto de adoptar las medidas oportunas de salvaguardia, el Comité creará, mantendrá al día y hará pública una Lista del patrimonio cultural inmaterial que requiera medidas urgentes de salvaguardia, e inscribirá ese patrimonio en la Lista a petición del Estado Parte interesado.
2. El Comité elaborará y someterá a la aprobación de la Asamblea General los criterios por los que se regirán la creación, actualización y publicación de esa Lista.
3. En casos de extrema urgencia, así considerados a tenor de los criterios objetivos que la Asamblea General haya aprobado a propuesta del Comité, este último, en consulta con el Estado Parte interesado, podrá inscribir un elemento del patrimonio en cuestión en la lista mencionada en el párrafo 1.

Artículo 18: Programas, proyectos y actividades de salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial

1. Basándose en las propuestas presentadas por los Estados Partes, y ateniéndose a los criterios por él definidos y aprobados por la Asamblea General, el Comité seleccionará periódicamente y promoverá los programas, proyectos y actividades de ámbito nacional, subregional o regional para la salvaguardia del patrimonio que a su entender reflejen del modo más adecuado los principios y objetivos de la presente Convención, teniendo en cuenta las necesidades particulares de los países en desarrollo.
2. A tal efecto, recibirá, examinará y aprobará las solicitudes de asistencia internacional formuladas por los Estados Partes para la elaboración de las mencionadas propuestas.
3. El Comité secundará la ejecución de los mencionados programas, proyectos y actividades mediante la difusión de prácticas ejemplares con arreglo a las modalidades que haya determinado.

V. Cooperación y asistencia internacionales

Artículo 19: Cooperación

1. A los efectos de la presente Convención, la cooperación internacional comprende en particular el intercambio de información y de experiencias, iniciativas comunes, y la creación de un mecanismo para ayudar a los Estados Partes en sus esfuerzos encaminados a salvaguardar el patrimonio cultural inmaterial.
2. Sin perjuicio de lo dispuesto en su legislación nacional ni de sus derechos y usos consuetudinarios, los Estados Partes reconocen que la salvaguardia del patrimonio cultural

inmaterial es una cuestión de interés general para la humanidad y se comprometen, con tal objetivo, a cooperar en el plano bilateral, subregional, regional e internacional.

Artículo 20: Objetivos de la asistencia internacional

Se podrá otorgar asistencia internacional con los objetivos siguientes:

- a) salvaguardar el patrimonio que figure en la lista de elementos del patrimonio cultural inmaterial que requieren medidas urgentes de salvaguardia;
- b) confeccionar inventarios en el sentido de los Artículos 11 y 12;
- c) prestar apoyo a programas, proyectos y actividades de ámbito nacional, subregional y regional destinados a salvaguardar el patrimonio cultural inmaterial;
- d) cualquier otro objetivo que el Comité juzgue oportuno.

Artículo 21: Formas de asistencia internacional

La asistencia que el Comité otorgue a un Estado Parte se regirá por las directrices operativas previstas en el Artículo 7 y por el acuerdo mencionado en el Artículo 24, y podrá revestir las siguientes formas:

- a) estudios relativos a los diferentes aspectos de la salvaguardia;
- b) servicios de expertos y otras personas con experiencia práctica en patrimonio cultural inmaterial;
- c) formación de todo el personal necesario;
- d) elaboración de medidas normativas o de otra índole;
- e) creación y utilización de infraestructuras;
- f) aporte de material y de conocimientos especializados;
- g) otras formas de ayuda financiera y técnica, lo que puede comprender, si procede, la concesión de préstamos a interés reducido y las donaciones.

Artículo 22: Requisitos para la prestación de asistencia internacional

1. El Comité definirá el procedimiento para examinar las solicitudes de asistencia internacional y determinará los elementos que deberán constar en ellas, tales como las medidas previstas, las intervenciones necesarias y la evaluación del costo.

2. En situaciones de urgencia, el Comité examinará con carácter prioritario la solicitud de asistencia.
3. Para tomar una decisión el Comité efectuará los estudios y las consultas que estime necesarios.

Artículo 23: Solicitudes de asistencia internacional

1. Cada Estado Parte podrá presentar al Comité una solicitud de asistencia internacional para la salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial presente en su territorio.
2. Dicha solicitud podrá también ser presentada conjuntamente por dos o más Estados Partes.
3. En la solicitud deberán constar los elementos de información mencionados en el párrafo 1 del Artículo 22, así como la documentación necesaria.

Artículo 24: Papel de los Estados Partes beneficiarios

1. De conformidad con las disposiciones de la presente Convención, la asistencia internacional que se conceda se regirá por un acuerdo entre el Estado Parte beneficiario y el Comité.
2. Por regla general, el Estado Parte beneficiario deberá contribuir, en la medida en que lo permitan sus medios, a sufragar las medidas de salvaguardia para las que se otorga la asistencia internacional.
3. El Estado Parte beneficiario presentará al Comité un informe sobre la utilización de la asistencia que se le haya concedido con fines de salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial.

VI. Fondo del patrimonio cultural inmaterial

Artículo 25: Índole y recursos del Fondo

1. Queda establecido un “Fondo para la salvaguardia del patrimonio cultural inmaterial”, denominado en adelante “el Fondo”.
2. El Fondo estará constituido como fondo fiduciario, de conformidad con las disposiciones del Reglamento Financiero de la UNESCO.
3. Los recursos del Fondo estarán constituidos por:
 - a) las contribuciones de los Estados Partes;
 - b) los recursos que la Conferencia General de la UNESCO destine a tal fin;
 - c) las aportaciones, donaciones o legados que puedan hacer:
 - i) otros Estados;

- ii) organismos y programas del sistema de las Naciones Unidas, en especial el Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo, u otras organizaciones internacionales;
- iii) organismos públicos o privados o personas físicas;
- d) todo interés devengado por los recursos del Fondo;
- e) el producto de las colectas y la recaudación de las manifestaciones organizadas en provecho del Fondo;
- f) todos los demás recursos autorizados por el Reglamento del Fondo, que el Comité elaborará.

4. La utilización de los recursos por parte del Comité se decidirá a tenor de las orientaciones que formule

al respecto la Asamblea General.

5. El Comité podrá aceptar contribuciones o asistencia de otra índole que se le ofrezca con fines generales o específicos, ligados a proyectos concretos, siempre y cuando esos proyectos cuenten con su aprobación.

6. Las contribuciones al Fondo no podrán estar supeditadas a condiciones políticas, económicas ni de otro tipo que sean incompatibles con los objetivos que persigue la presente Convención.

Artículo 26: Contribuciones de los Estados Partes al Fondo

1. Sin perjuicio de cualquier otra contribución complementaria de carácter voluntario, los Estados Partes en la presente Convención se obligan a ingresar en el Fondo, cada dos años por lo menos, una contribución cuya cuantía, calculada a partir de un porcentaje uniforme aplicable a todos los Estados,

será determinada por la Asamblea General. Para que ésta pueda adoptar tal decisión se requerirá una mayoría de los Estados Partes presentes y votantes que no hayan hecho la declaración mencionada en el párrafo 2 del presente artículo. El importe de esa contribución no podrá exceder en ningún caso del 1% de la contribución del Estado Parte al Presupuesto Ordinario de la UNESCO.

2. No obstante, cualquiera de los Estados a que se refieren el Artículo 32 o el Artículo 33 de la presente Convención podrá declarar, en el momento de depositar su instrumento de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión, que no se considera obligado por las disposiciones del párrafo 1 del presente artículo.

3. Todo Estado Parte en la presente Convención que haya formulado la declaración mencionada en el

párrafo 2 del presente artículo hará lo posible por retirarla mediante una notificación al Director General de la UNESCO. Sin embargo, el hecho de retirar la declaración sólo tendrá efecto sobre la contribución que adeude dicho Estado a partir de la fecha en que dé comienzo la siguiente reunión de la Asamblea General.

4. Para que el Comité pueda planificar con eficacia sus actividades, las contribuciones de los Estados Partes en esta Convención que hayan hecho la declaración mencionada en el párrafo 2 del presente artículo deberán ser abonadas periódicamente, cada dos años por lo menos, y deberían ser de un importe lo más cercano posible al de las contribuciones que esos Estados hubieran tenido que pagar si hubiesen estado obligados por las disposiciones del párrafo 1 del presente artículo.

5. Ningún Estado Parte en la presente Convención que esté atrasado en el pago de su contribución

obligatoria o voluntaria para el año en curso y el año civil inmediatamente anterior podrá ser elegido miembro del Comité, si bien esta disposición no será aplicable en la primera elección. El mandato de un Estado Parte que se encuentre en tal situación y que ya sea miembro del Comité finalizará en el momento en que tengan lugar las elecciones previstas en el Artículo 6 de la presente Convención.

Artículo 27: Contribuciones voluntarias complementarias al Fondo

Los Estados Partes que con carácter voluntario deseen efectuar otras contribuciones además de las previstas en el Artículo 26 informarán de ello lo antes posible al Comité, para que éste pueda planificar sus actividades en consecuencia.

Artículo 28: Contribuciones voluntarias complementarias al Fondo

En la medida de lo posible, los Estados Partes prestarán su concurso a las campañas internacionales de recaudación que se organicen en provecho del Fondo bajo los auspicios de la UNESCO.

VII. Informes

Artículo 29: Informes de los Estados Partes

Los Estados Partes presentarán al Comité, en la forma y con la periodicidad que éste prescriba, informes sobre las disposiciones legislativas, reglamentarias o de otra índole que hayan adoptado para aplicar la Convención.

Artículo 30: Informes del Comité

1. Basándose en sus actividades y en los informes de los Estados Partes mencionados en el Artículo 29, el Comité presentará un informe en cada reunión de la Asamblea General.
2. Dicho informe se pondrá en conocimiento de la Conferencia General de la UNESCO.

VIII. Cláusula transitoria

Artículo 31: Relación con la Proclamación de las obras maestras del patrimonio oral e inmaterial de la humanidad

1. El Comité incorporará a la Lista representativa del patrimonio cultural inmaterial de la humanidad los elementos que, con anterioridad a la entrada en vigor de esta Convención, hubieran sido proclamados “obras maestras del patrimonio oral e inmaterial de la humanidad”.
2. La inclusión de dichos elementos en la Lista representativa del patrimonio cultural inmaterial de la humanidad se efectuará sin perjuicio de los criterios por los que se regirán las subsiguientes inscripciones, establecidos según lo dispuesto en el párrafo 2 del Artículo 16.
3. Con posterioridad a la entrada en vigor de la presente Convención no se efectuará ninguna otra Proclamación.

IX. Disposiciones finales

Artículo 32: Ratificación, aceptación o aprobación

1. La presente Convención estará sujeta a la ratificación, aceptación o aprobación de los Estados Miembros de la UNESCO, de conformidad con sus respectivos procedimientos constitucionales.
2. Los instrumentos de ratificación, aceptación o aprobación se depositarán ante el Director General de la UNESCO.

Artículo 33: Adhesión

1. La presente Convención quedará abierta a la adhesión de todos los Estados que no sean miembros de la UNESCO y que la Conferencia General de la Organización haya invitado a adherirse a ella.

2. La presente Convención quedará abierta asimismo a la adhesión de los territorios que gocen de plena autonomía interna reconocida como tal por las Naciones Unidas pero que no hayan alcanzado la plena independencia de conformidad con la Resolución 1514 (XV) de la Asamblea General, y que tengan competencia sobre las materias regidas por esta Convención, incluida la de suscribir tratados en relación con ellas.

3. El instrumento de adhesión se depositará en poder del Director General de la UNESCO.

Artículo 34: Entrada en vigor

La presente Convención entrará en vigor tres meses después de la fecha de depósito del trigésimo instrumento de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión, pero sólo con respecto a los Estados que hayan depositado sus respectivos instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión en esa fecha o anteriormente. Para los demás Estados Partes, entrará en vigor tres meses después de efectuado el depósito de su instrumento de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión.

Artículo 35: Regímenes constitucionales federales o no unitarios

A los Estados Partes que tengan un régimen constitucional federal o no unitario les serán aplicables las disposiciones siguientes:

a) por lo que respecta a las disposiciones de esta Convención cuya aplicación compete al poder legislativo federal o central, las obligaciones del gobierno federal o central serán idénticas a las de los Estados Partes que no constituyan Estados federales;

b) por lo que respecta a las disposiciones de la presente Convención cuya aplicación compete a cada uno de los Estados, países, provincias o cantones constituyentes, que en virtud del régimen constitucional de la federación no estén facultados para tomar medidas legislativas, el gobierno federal comunicará esas disposiciones, con su dictamen favorable, a las autoridades competentes de los Estados, países, provincias o cantones, para que éstas las aprueben.

Artículo 36: Denuncia

1. Todos los Estados Partes tendrán la facultad de denunciar la presente Convención.

2. La denuncia se notificará por medio de un instrumento escrito, que se depositará en poder del Director General de la UNESCO.

3. La denuncia surtirá efecto doce meses después de la recepción del instrumento de denuncia. No modificará en nada las obligaciones financieras que haya de asumir el Estado denunciante hasta la fecha en que la retirada sea efectiva.

Artículo 37: Funciones del depositario

El Director General de la UNESCO, en su calidad de depositario de la presente Convención, informará a los Estados Miembros de la Organización y a los Estados que no sean miembros a los cuales se refiere el Artículo 33, así como a las Naciones Unidas, del depósito de todos los instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión mencionados en los Artículos 32 y 33 y de las denuncias previstas en el Artículo 36.

Artículo 38: Enmiendas

1. Todo Estado Parte podrá proponer enmiendas a esta Convención mediante comunicación dirigida por escrito al Director General. Éste transmitirá la comunicación a todos los Estados Partes. Si en los seis meses siguientes a la fecha de envío de la comunicación la mitad por lo menos de los Estados Partes responde favorablemente a esa petición, el Director General someterá dicha propuesta al examen y la eventual aprobación de la siguiente reunión de la Asamblea General.
2. Las enmiendas serán aprobadas por una mayoría de dos tercios de los Estados Partes presentes y votantes.
3. Una vez aprobadas, las enmiendas a esta Convención deberán ser objeto de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión por los Estados Partes.
4. Las enmiendas a la presente Convención, para los Estados Partes que las hayan ratificado, aceptado, aprobado o que se hayan adherido a ellas, entrarán en vigor tres meses después de que dos tercios de los Estados Partes hayan depositado los instrumentos mencionados en el párrafo 3 del presente artículo. A partir de ese momento la correspondiente enmienda entrará en vigor para cada Estado Parte o territorio que la ratifique, acepte, apruebe o se adhiera a ella tres meses después de la fecha en que el Estado Parte haya depositado su instrumento de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión.
5. El procedimiento previsto en los párrafos 3 y 4 no se aplicará a las enmiendas que modifiquen el Artículo 5, relativo al número de Estados miembros del Comité. Dichas enmiendas entrarán en vigor en el momento mismo de su aprobación.

6. Un Estado que pase a ser Parte en esta Convención después de la entrada en vigor de enmiendas con arreglo al párrafo 4 del presente artículo y que no manifieste una intención en sentido contrario será considerado:

a) Parte en la presente Convención así enmendada; y

b) Parte en la presente Convención no enmendada con respecto a todo Estado Parte que no esté obligado por las enmiendas en cuestión.

Artículo 39: Textos auténticos

La presente Convención está redactada en árabe, chino, español, francés, inglés y ruso, siendo los seis textos igualmente auténticos.

Artículo 40: Registro

De conformidad con lo dispuesto en el Artículo 102 de la Carta de las Naciones Unidas, la presente Convención se registrará en la Secretaría de las Naciones Unidas a petición del Director General de la UNESCO.

Hecho en París en este día tres de noviembre de 2003, en dos ejemplares auténticos que llevan la firma del Presidente de la 32ª reunión de la Conferencia General y del Director General de la UNESCO, ejemplares que quedarán depositados en los archivos de la UNESCO y de los cuales se remitirá copia certificada conforme a todos los Estados a que se refieren los Artículos 32 y 33, así como a las Naciones Unidas.

5. PROTOCOL PER A LA ORDENACIO DELS CRITERIS PER A LA IDENTIFICACIO I PREPARACIO DE LES CANDIDATURES DE PATRIMONI MUNDIAL I PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT A CATALUNYA

Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni Departament de Cultura

GENERALITAT DE CATALUNYA

26 febrer 2013

I. Presentació i objectius

Aquesta protocol té com a objectiu assessorar i facilitar la gestió, preparació i tramitació de les candidatures de projectes per a optar a ser inscrits a la llista de Patrimoni Mundial² i la de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat³ per UNESCO, així com esdevenir una eina per a millorar la qualitat de les propostes, intentant enfortir la posició de les candidatures catalanes en la seva selecció per a ser inscrites a la llista indicativa de béns culturals o naturals, o per a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial proposades per de l'Estat espanyol davant d'UNESCO. En aquest sentit, l'objectiu fonamental és assessorar la preparació de les candidatures amb arguments i punts forts clars, i facilitar la selecció de les millors propostes, tenint en compte, a més dels criteris establerts i recollits a les directrius

¹ El text d'aquest protocol és un encàrrec de la Direcció General del Patrimoni Cultural a dos experts, Antoni Navarro i Cossío i Jordi Pardo Rodríguez que en són els redactors del text base, en col·laboració amb l'equip tècnic de la pròpia DGABMP. També han estat contemplades les aportacions dels informes emesos per Lluís Garcia, de l'Associació Centre UNESCO de Catalunya i dels tècnics de la Direcció General de Cultura Popular i Tradicional. La versió actual, 1.1, incorporava retocs i aclariments de redacció general i també millores i precisions en el tractament del patrimoni immaterial, gràcies novament a la col·laboració de la DGCPAAC. La versió 1.2 actualitza la denominació de les dues direccions generals implicades. La versió 1.3 incorpora la participació d'experts externs en l'informe d'avaluació de la DGABMP.

² CONVENCIÓ PER AL PATRIMONI CULTURAL i NATURAL MUNDIAL. UNESCO, 1972. ARTICULO 1: "A efectos de la convención, se considera Patrimonio Cultural: los monumentos: las obras arquitectónicas, de escultura o de pintura monumentales, los elementos o las estructuras de carácter arqueológico, las inscripciones, las cavernas y los grupos de elementos que tengan un valor universal excepcional desde el punto de vista de la historia, el arte o la ciencia; los conjuntos: los grupos de construcciones, aisladas o reunidas, la arquitectura, la unidad y la integración en el paisaje de los

quals els atorgui un valor universal excepcional des del punt de vista de la història, l'art o la ciència; els indrets: les obres de l'home o les obres conjuntes de l'home i la naturalesa, així com les zones, inclosos els indrets arqueològics, que tinguin un valor universal excepcional des del punt de vista històric, estètic, etnològic o antropològic. ARTICLE 2: A efectes d'aquesta convenció, es considera Patrimoni Natural els monuments naturals constituïts per formacions físiques o biològiques o per grups d'aquestes formacions, que tinguin un valor universal excepcional des del punt de vista estètic o científic; les formacions geològiques i fisiogràfiques i les zones estrictament delimitades que constitueixin l'hàbitat d'espècies animals i vegetals amenaçades, que tinguin un valor universal excepcional des del punt de vista de la ciència o la conservació; els indrets naturals o les zones naturals estrictament delimitades que tinguin un valor universal excepcional des del punt de vista de la ciència, la conservació o la bellesa natural “. A més, es defineix el patrimoni mixt cultural i natural, així com els paisatges culturals: “Són considerats com a patrimoni mixt cultural i natural els béns que responen a una part o al conjunt de les definicions del patrimoni cultural i natural que figuren als articles 1 i 2 de la *Convenció*”. “Els paisatges culturals són els béns culturals que representen les “obres conjuntes de l'home i de la natura” esmentades a l'article 1 de la *Convenció*. Il·lustren l'evolució de la societat humana i el seu establiment al llarg del temps, sota la influència de les causes físiques i/o de les possibilitats presentades pel seu entorn natural i les forces socials, econòmiques i culturals successives, tan externes com internes”.
<http://unesdoc.UNESCO.org/images/0011/001140/114044s.pdf#page=139>

³ CONVENCIO PER A LA SALVAGUARDA DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL, UNESCO, 2003. ARTICLE 2: S'entén per “patrimoni cultural immaterial” els usos, les representacions, les expressions, els coneixements i les tècniques [...] que les comunitats, els grups i, en alguns casos, els individus reconeguin com a part integrant del seu patrimoni cultural. [...] Als efectes d'aquesta Convenció, es tindrà en compte únicament el patrimoni cultural immaterial que sigui compatible amb els instruments internacionals de drets humans existents i amb els imperatius de respecte mutu entre comunitats, grups i individus i de desenvolupament sostenible. Text en català a web UNESCO: operatives per UNESCO, altres consideracions i criteris per a la preparació de candidatures solvents i amb possibilitats de ser incloses a la llista indicativa i proposades a UNESCO. En aquest sentit, es consideren també altres aspectes que són fonamentals per a la gestió futura del bé o béns en les seves dimensions cultural, social i econòmica, i la seva relació amb els paràmetres de sostenibilitat, conservació i reversió dels beneficis directes i indirectes a un territori concret una vegada obtinguda la inscripció a la llista la declaració. En definitiva, es tracta de facilitar el procés de preparació de les propostes, però també de facilitar l'avaluació interna de les mateixes amb arguments que permetin defensar clarament aquelles candidatures que siguin veritablement solvents i coherents amb els criteris d'UNESCO.

Aquest protocol no pretén ser una guia per a la preparació de les candidatures. L'objectiu es facilitar la preparació de les candidatures tenint en compte altre criteris que poden ser claus per a desenvolupar propostes solvents. El portal web d'UNESCO <http://www.UNESCO.org/new/en/> ; facilita en línia les guies, recomanacions i altres documents que són bàsics per a l'elaboració de les propostes. <http://whc.UNESCO.org/en/documents/> ;

<http://www.UNESCO.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00001>

D'altra banda, l'Associació Centre UNESCO Catalunya ha realitzat una magnífica tasca de difusió i traducció de documents que poden ser emprats pe a la preparació de les candidatures, tant de patrimoni mundial com de patrimoni cultural immaterial de la humanitat.

Per tant, aquest protocol té l'objectiu d'establir els criteris aplicables i realitzar suggeriments més enllà dels procediments ja pautats, per tal de millorar la qualitat en el procés de preparació de candidatures tant de Patrimoni Mundial, com de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat en els seus procediments diferenciats.

Catalunya té i participa de sis conjunts o béns culturals que han merescut la declaració de Patrimoni Mundial

- Obres d'Antoni Gaudí (<http://whc.UNESCO.org/en/list/320>)
- Monestir de Poblet (<http://whc.UNESCO.org/en/list/518>)
- Palau de la Música i Hospital de Sant Pau (<http://whc.UNESCO.org/en/list/804>)
- Art Rupestre de l'Arc Mediterrani (<http://whc.UNESCO.org/en/list/874>)
- Conjunt Arqueològic de Tàrraco (<http://whc.UNESCO.org/en/list/875>)
- Esglésies romàniques de la Vall de Boí (<http://whc.UNESCO.org/en/list/988/>)

i de quatre elements inscrits a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

- La Patum de Berga (<http://www.UNESCO.org/culture/ich/index.php?lg=es&pg=00011&RL=00156>)
- Els castells (<http://www.UNESCO.org/culture/ich/index.php?lg=es&pg=00011&RL=00364>)
- La dieta mediterrània (<http://www.UNESCO.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00011&RL=00394>)
- La falconeria (<http://www.UNESCO.org/culture/ich/index.php?lg=es&pg=00011&RL=00732>)

En els darrers 30 anys s'ha desenvolupat una major consciència i sensibilitat de la població envers el patrimoni cultural que ha tingut com a conseqüència un gran augment en l'accés del nombre de catalans als monuments i espais de presentació de la cultura i de participació en les manifestacions culturals vives. En aquest sentit, ha millorat la consciència de que el patrimoni cultural és un motor de progrés i desenvolupament territorial fonamental, de la mà del turisme, de les indústries culturals, i de la capacitat del patrimoni i les manifestacions culturals per singularitzar i millorar el posicionament i l'atractiu dels territoris i la competitivitat.

En paral·lel, en els darrers anys s'ha incrementat l'interès envers la perspectiva de que béns culturals o naturals puguin merèixer ser reconeguts per UNESCO amb aquesta distinció de relleu internacional. Els efectes positius que poden comportar les inscripcions poden ser importants si es disposen de les condicions i els instruments de gestió adequats. Més enllà de

la satisfacció col·lectiva i de l'orgull dels territoris en els que es localitzen o es manifesten els béns inscrits, la perspectiva d'aconseguir la inscripció d'un bé cultural a la llista de Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat d'UNESCO ha despertat un interès creixent per part del teixit institucional del territori i de col·lectius i particulars.

No podem oblidar però que Espanya és, després d'Itàlia, el segon país amb més béns culturals registrats com a Patrimoni Mundial per. El que va començar tímidament ara fa 40 anys amb l'aprovació de la Convenció pel Patrimoni Mundial, i posteriorment amb la convenció del Patrimoni Cultural Immaterial de l'any 2003, s'ha consolidat com una distinció de prestigi que a més del reconeixement internacional, genera expectatives importants i també alguns potencials objectius que, si són ben gestionats, poden esdevenir magnífiques oportunitats relacionades tant amb la conservació i ús cultural d'aquests béns, com amb la seva gestió com a recursos fonamentals relacionats amb l'enfortiment del posicionament territorial, la projecció internacional i el desenvolupament de l'activitat turística, sens perjudici de l'acreixement de la identitat i projecció cultural de les comunitats. Per aquest motiu, el nombre i qualitat de projectes de candidatura ha augmentat significativament a Catalunya, Espanya i a tot el món. Per això, també, cada vegada és més difícil aconseguir entrar a la llista indicativa de l'Estat espanyol i ser proposat finalment davant d'UNESCO, i, finalment, competir amb les candidatures d'altres països.

Catalunya és la comunitat autònoma que té el major nombre d'inscripcions de patrimoni cultural d'Espanya, i la segona amb més elements inscrits a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

La posada en marxa d'una candidatura és un esforç important de temps, recursos i il·lusions que cal encarar des del realisme, el rigor, especialment tenint en compte els criteris formals i també aquelles recomanacions bàsiques que són fruit de l'experiència acumulada institucionalment. També cal tenir en compte que aquest reconeixement implica responsabilitats per als gestors, amb una tasca posterior de gestió i avaluació contínua i de presentació periòdica de resultats i estat dels béns davant d'UNESCO.

Objectius del protocol

L'objectiu general és triple: en primer lloc, garantir que les propostes que siguin presentades des de Catalunya tinguin prou rellevància per poder formar part de la llista indicativa de l'Estat espanyol i de les candidatures que competeixen per ingressar a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat (LRPCIH). En segon lloc, que quan aquestes candidatures siguin presentades per l'Estat espanyol davant d'UNESCO, tinguin tota la solvència requerida; i en tercer lloc preveure aspectes fonamentals per a l'aprofitament dels potencials científics, de gestió cultural i d'impacte positiu en els territoris i les comunitats, en el marc d'estratègies sostenibles i econòmicament viables que són fonamentals per gestionar tots els potencials que comporta el registre efectiu a la llista de Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat d'UNESCO.

Aquest protocol pot ser un instrument útil per facilitar la gestió, preparació i tramitació de les candidatures, així com una eina per a millorar la qualitat de les propostes, tenint en

compte aspectes que són fonamentals per a la gestió futura, i la seva relació amb els paràmetres de sostenibilitat, conservació i reversió dels beneficis directes i indirectes a un territori (tant físic com social) concret, una vegada obtinguda la inscripció a la llista de declaració. Per exemple, els models de gestió dels projectes relacionats amb les candidatures són una oportunitat per innovar en el desenvolupament de mecanismes de finançament, i aquesta és una oportunitat estratègica que cal aprofitar.

En definitiva, es tracta de millorar el procés, però també de suggerir i definir aspectes que poden ser fonamentals per a la preservació efectiva d'aquest patrimoni i la seva relació com a factor de riquesa cultural, social i econòmica del territori.

I. Antecedents

La preocupació de la humanitat per la pervivència del seu patrimoni cultural i natural ha anat augmentant en el decurs del temps. L'efecte traumàtic de les hostilitats bèl·liques sobre el patrimoni cultural dels pobles en conflicte ha estat devastador i ja des de principis del segle passat va generar fortes corrents d'opinió per intentar reduir els seus estralls, el que va forçar als governs a procurar posar remei.

Després de la primera guerra mundial (1914-1918), i davant de les destruccions que va provocar, es va fer evident i urgent que la humanitat i en concret els estats, havien d'actuar per garantir la pervivència del patrimoni cultural, víctima fàcil i indefensa front a les exigències de les guerres, cada vegada més mortíferes i devastadores.

La Societat de Nacions, nascuda al final del gran conflicte, va treballar en aquest sentit, si bé mai va aconseguir que els estats membres acordessin cap compromís ferm per garantir el respecte i protecció dels béns culturals.

No va ser fins el 1937 que a la Conferència d'Atenes (reunió organitzada per la Societat de Nacions) es va aconseguir una declaració, sols d'intencions, en relació amb la idea de protegir el "patrimoni cultural mundial".

Aquesta preocupació i l'evidència de que el patrimoni cultural estava indefens i sotmès a qualsevol agressió indiscriminada en cas de guerra, va seguir pressionant la consciència mundial i als governs dels estats.

Després de la tragèdia universal que va significar la segona guerra mundial (1939-1945), aquesta inquietud va començar a prendre forma real, malgrat que encara va trigar força temps en concretar-se en documents positius. Així, un bon nombre de nacions van signar el protocol de La Haia (1954) sobre la "Convenció per a la protecció dels béns culturals en cas de conflicte armat", que ben aviat van demostrar la seva insuficiència.

També, l'any 1958 els governs d'Egipte i el Sudan van donar a conèixer la seva voluntat de construir la presa gegantina d'Aswan sobre l'alt Nil que cobriria els temples de Abu Simbel i Philae, entre d'altres. Aquest fet va tenir una repercussió d'abast mundial que va

ajudar a la presa d'una major consciència i sensibilització internacional davant d'aquest repte. La UNESCO va coordinar la cooperació internacional que s'havia generat, en diners i projectes, per el desmuntatge i trasllat d'aquells temples. A remolc d'aquells fets l'agència va seguir treballant per la conscienciació universal de la necessitat i la urgència de salvaguardar el patrimoni cultural i natural del planeta.

A la Conferència General de la UNESCO del 16 de novembre de 1972 va ser aprovada per tots els estats membres la “Convenció referent a la protecció del Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial, cultural i natural”. En la llarga relació d'acords d'aquest document, un d'ells diu : “ *Cada un dels estats membres reconeix que l'incumbeix en primer lloc la obligació d'assegurar el coneixement, la protecció, la conservació, la posada en valor i la transmissió a les futures generacions el seu patrimoni cultural i natural...*”. En la mateixa convenció s'obria el pas a la confecció de la llista del Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat . La seva missió consisteix principalment en definir aquest patrimoni tant cultural com natural o elements de caràcter immaterial, es a dir, confeccionar la llista de monuments i llocs situats en aquests països, (els signants de la convenció), on el seu interès es considera excepcional i el seu valor universal, de manera que la seva protecció interessa a tota la humanitat. I la seva ambició es precisament “*organitzar la solidaritat de les nacions i dels homes per a contribuir eficaçment a aquesta protecció*”.

Poc després naixia pròpiament la llista del Patrimoni Mundial (WH), per la qual la UNESCO distingeix aquells monuments i llocs de valor universal.

Pel que fa al patrimoni immaterial, la UNESCO va iniciar l'any 2001 la inscripció a la llista d'Obres Mestres del Patrimoni Oral i Intangible de la Humanitat i a partir de la Convenció pel Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, l'any 2003, i del desenvolupament de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial, aquest àmbit de les expressions culturals ha permès iniciar una tasca que progressivament està equilibrant la protecció del patrimoni cultural immaterial. L'any 2006 es va aprovar i va entrar en vigor la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, i el 2008 es van inscriure els primers elements a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. En aquesta llista es van integrar els béns inscrits a la llista que s'havia iniciat l'any 2001.

I. Consideracions, recomanacions i altres criteris per a l'elaboració de propostes de candidatures per a la declaració de Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial

Al marge d'ambdós procediments diferenciats i pautats per UNESCO (els criteris per a l'elaboració de candidatures de Patrimoni Mundial i els de Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat), i per tal de facilitar l'assessorament i avaluació prèvia dels projectes de candidatura, es proposa l'aplicació de tres grups de criteris generals i operatius.

En primer lloc la revisió de la proposta de candidatura emprant els criteris establerts per UNESCO (A); en segon lloc l'anàlisi segons unes consideracions, recomanacions i criteris operatius que tenen a veure amb l'experiència institucional acumulada en la tramitació de candidatures per a la seva inclusió en la llista indicativa de l'Estat espanyol o a la seva incorporació com a candidatura estatal (B), i posteriorment a l'avaluació final d'UNESCO; i en tercer lloc, la revisió i l'anàlisi de la proposta de candidatura emprant uns criteris generals d'ordre quantitatiu i qualitatiu (C), que tenen com a objecte cercar la coherència i solvència de la proposta en relació, tant amb altres projectes de candidatura presentats anteriorment o simultània des de Catalunya, com pel que fa a la seva singularitat i excel·lència envers altres propostes o béns ja inscrits com a Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial d'Espanya, o d'altres països del món.

A. Anàlisi dels projectes de candidatura segons els criteris establerts a les directrius operatives de la llista de Patrimoni Mundial per UNESCO i Patrimoni Cultural Immaterial. (Criteris UNESCO)

Patrimoni Mundial

Un primer exercici imprescindible a l'hora de preparar o avaluar una proposta de candidatura és l'anàlisi de la proposta de candidatura segons els criteris UNESCO.

Aquests criteris són:

- Criteri (i) : Representar una obra mestra del geni creatiu humà.
- Criteri (ii) : Ser la manifestació d'un intercanvi considerable de valors humans durant un determinat període o en una àrea cultural específica, en el desenvolupament de l'arquitectura o de la tecnologia, les arts monumentals, la planificació urbana, el disseny paisatgístic.
- Criteri (iii) : Aportar un testimoni únic o almenys excepcional d'una tradició cultural o d'una civilització que continua viva o que va desaparèixer.
- Criteri (iv): Ser un exemple excel·lent d'un tipus de construcció, d'un conjunt arquitectònic o tecnològic, o d'un paisatge que il·lustri una o més etapes significatives de la història de la humanitat.
- Criteri (v): Constituir un exemple excel·lent d'hàbitat o establiment humà tradicional o de l'ús de la terra, que sigui representatiu d'una cultura o de cultures, especialment si s'ha tornat vulnerable per efectes de canvis irreversibles.
- Criteri (vi): Estar associats directament o tangiblement amb esdeveniments o tradicions vives, amb idees o creences, o amb obres artístiques o literàries de significat universal excepcional (el Comitè considera que aquest criteri

només justifica la inscripció a la llista en circumstàncies excepcionals i en aplicació conjunta amb altres criteris culturals o naturals).

- Criteri (vii): Representar fenòmens naturals o constituir àrees d'una bellesa natural i importància estètica excepcionals.
- Criteri (viii). Ser exemples excel·lents i representatius dels diferents períodes de la història de la Terra, inclòs el registre de l'evolució, dels processos geològics significatius en curs, del desenvolupament de les formes terrestres, o d'elements geomòrfics o fisiogràfics significatius.
- Criteri (ix): Ser exemples eminentment representatius de processos ecològics i biològics en curs en l'evolució i el desenvolupament dels ecosistemes i les comunitats de vegetals i animals terrestres, aquàtics, costaners i marins.
- Criteri (x): Contenir els hàbitats naturals més importants i més representatius per a la conservació *in situ* de la diversitat biològica, inclosos els que allotgin espècies amenaçades que tinguin un valor universal excepcional des del punt de vista de la ciència o la conservació.

Des de l'any 1992 el conjunt resultant de la interacció entre l'home i el medi ambient és reconegut com a paisatge cultural.

Patrimoni Cultural Immaterial

Pel que fa a la inscripció de béns a la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat es requereix que en els expedients que presentin els estats part, han de demostrar que l'element que es proposa inscriure en la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat reuneix tots els criteris enumerats a continuació:

- R.1 L'element és patrimoni cultural immaterial, en el sentit de l'article 2 de la Convenció⁴.
- R.2 La inscripció de l'element contribuirà a donar a conèixer el patrimoni cultural immaterial, a aconseguir que es prengui consciència de la seva importància en propiciar el diàleg, posant així de manifest la diversitat cultural a escala mundial i donant testimoni de la creativitat humana.
- R.3 S'elaboren mesures de salvaguarda que podrien protegir i promoure l'element.
- R.4 La proposta d'inscripció de l'element s'ha presentat amb la participació més àmplia possible de la comunitat, el grup o, si escau, els individus interessats i amb el seu consentiment lliure, previ i informat.
- R.5 L'element ha de figurar en un inventari de patrimoni cultural immaterial present en el territori de l'Estat que presenta la candidatura.

A banda de la inscripció a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la

Humanitat, el Comitè Intergovernamental (que és l'òrgan de gestionar els procediments) també s'encarrega de confeccionar i mantenir la llista representativa del patrimoni cultural immaterial que requereix mesures urgents de salvaguarda que s'emmarca en la mateixa convenció⁵ però té una gestió diferenciada.

B. Observacions, recomanacions i altres criteris formals de caràcter operatiu

A més dels criteris objectius que la UNESCO ha fixat per analitzar les propostes de les candidatures per assolir la inscripció final es considera de molta utilitat avaluar les propostes d'acord amb unes observacions, recomanacions i criteris formals de caràcter operatiu.

Com a complement de l'estricta observança dels criteris concordants amb la proposta presentada, l'experiència institucional assolida en aquests darrers anys aconsella no oblidar-se d'altres punts, més o menys rigorosos o objectivables però que d'alguna manera han influït i a ben segur segueixen i seguiran estant presents durant els propers anys. A aquesta relació caldrà afegir altres que malgrat ser evidents, són freqüentment oblidats.

Tot seguit es fa una relació de punts que, d'alguna manera, influeixen tant positivament o negativa en la valoració de les candidatures a Patrimoni Mundial i Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Aquestes recomanacions i criteris operatius, fins ara no escrits, en cap moment han entrat en contradicció amb els criteris oficials que estableix UNESCO.

6. CAMPIONAT DE CATALUNYA DE COLLES SARDANISTES {BASES GENERALS (revisió'10)}

El Campionat de Catalunya que convoca la Unió de Colles Sardanistes de Catalunya està reservat a les colles afiliades a l'entitat i que hagin fet la corresponent inscripció.

Els campionats existents, per àmbit, modalitats i categories, són:

1.-Àmbit Nacional

1.1.- Lluïment

1.1.1.- Infants

1.1.2.- Juvenils

1.1.3.- Grans

1.1.4.- Veterans 1.2.-

Reverses per colles

1.2.1.- Infants

1.2.2.- Juvenils

1.2.3.- Grans

1.2.4.- Veterans

1.3.- Individual de
Reverses

1.3.1.- Infants

1.3.2.- Juvenils

1.3.3.- Grans

1.3.4.- Veterans

1.4.- Copa de Catalunya (totes les categories)

1.5.- Punts Lliures (totes les categories)

1.6.- Colla Completa (infantils,juvenils,grans i veterans)

1.7.- Colles Lliures (totes les categories)

2.- Àmbit Territorial

2.1.-Totes les modalitats i categories

3.- Normativa de edats per a tots els àmbits, categories i modalitats

3.1.- Alevins (dansaires fins a 11 anys) Infantils (dansaires fins a 14 anys)

Juvenils (dansaires fins a 18 anys) Veterans (dansaires a partir de 40 anys)

3.2.- Es tindrà en compte per a tots els àmbits, categories i modalitats l'edat que tingui cada dansaire l'1 de gener

1.NORMES D'INSCRIPCIÓ I GENERALS DELS CONCURSOS

1.1 INSCRIPCIONS

- A) Els anuncis per efectuar les inscripcions als concursos es faran en divendres mitjançant la web de la UCS.
- B) Si això anterior no fos possible, l'anunci es farà el primer dia que la pàgina web torni a actualitzar-se.
- C) Les inscripcions s'hauran de fer, per e-mail, a les adreces indicades a l'anunci del concurs. Al text hi caldrà posar també el número de telèfon de la colla.
- D) Les colles filials (amb prioritat d'inscripció) tindran tot el dimarts de temps, fins les 24.00 hores, per trametre la seva inscripció.
- E) L'acceptació als concursos serà confirmada a les colles per mitjà de la web de la UCS. Les colles no acceptades se'ls comunicarà per telèfon al més aviat possible.
- F) La documentació de tots els e-mails serà lliurada el dia del concurs al delegat de la UCS, per comprovar la correcta inscripció de les colles.

1.2 NORMES GENERALS

- A) Les colles hauran d'estar formades per cinc o sis parelles mixtes. Si en cas de força major una colla ha de ballar en un concurs amb quatre parelles, quedarà classificada en

darrer lloc del concurs. Solament en el cas de les colles alevines i infantils, i tractant-se de concursos d'àmbit territorial i/o lliures, aquest punt es regirà per les normes de la territorial corresponent, prèvia comunicació al delegat del concurs.

- B) Un concurs consta de galop d'entrada, sardanes de lluïment, revessa, sardana de germanor i repartiment de premis (excepte els concursos de Punts Lliures que no tindran sardana revessa). Qualsevol acte d'incorrecció de les colles que sigui detectat al llarg del desenvolupament del concurs i recollit pel delegat de la UCS, serà estudiat per l'Àrea de Campionat, que indicarà a la Junta de la UCS la penalització que s'aplicarà.
- C) Les colles hauran d'estar uniformades i a disposició de l'organitzador 20 minuts abans de l'hora anunciada per a l'inici del galop de presentació. Hauran de mantenir l'uniforme fins el repartiment de premis.
- D) La colla que no pugui assistir a un concurs després d'haver estat admesa, té l'obligació de comunicar-ho als organitzadors amb temps suficient per tan d'avisar a una altra colla i a la UCS perquè informi al delegat.
- E) El veredict del jurat:
 - a. Serà inapel·lable sempre que no hi hagi errors de suma o omissió.
 - b. Per acord d'assemblea, les colles no disposaran de la informació referent als jurats, en tant al seu nom i número en els parcials.
- F) Els delegats fiscalitzadors tenen l'obligació d'anotar en la cartolina les falles de conjunt (més de tres dansaires alhora), repartiment, sardana no resolta i ajuda exterior (dirigir la colla des de fora). En cas de no fer-ho, i quan la falta sigui comprovada pel delegat de la UCS, la penalització serà anotada a les dues colles, a la que hagi comès la infracció i a la del delegat fiscalitzador.
- G) La gravació de la sardana revessa feta pel delegat de la UCS serà esborrada a les 24 hores del concurs, excepte si ha estat impugnada, cas que passarà a mans del Comitè de Competició.
- H) El Delegat de la UCS representarà a l'entitat en els concursos i podrà prendre qualsevol decisió que cregui convenient pel bon desenvolupament d'aquests, i també esmenar les errades detectades, com els errors de sumar, omissions, etc., i tenir cura de guardar la documentació demostrativa dels fets.
- I) La UCS creu convenient que és del tot necessària la col·laboració de totes les colles per al compliment d'aquestes bases generals, en benefici del Campionat de Catalunya. Alhora, recomana que qualsevol anomalia que pugui ser observada pels caps de colla o responsables de colla, es posi en coneixement del Delegat de la UCS i aquest, si ho creu necessari, la farà constar en acta o per escrit adreçat i tramès a l'Àrea de Campionat.

1.3 COMPOSICIÓ DE LES COLLES

- A) Un dansaire no podrà ballar amb més d'una colla durant tot el concurs sense tenir autorització del Delegat de la UCS.
- B) Les colles infantils i alevines podran ballar amb dansaires de 1 o 2 anys més de l'edat màxima de la seva categoria. Aquests dansaires podran ballar en una mateixa sardana sempre que la suma d'anys sobrepassats no sigui superior a tres. Les colles juvenils no gaudiran d'aquestes ajudes.
- C) Les colles veteranes podran ballar amb dansaires de menys edat de la seva categoria. A l'hora de ballar, les colles podran fer-ho amb dos dansaires d'edat compresa entre els 33 i 39 anys o amb un sol dansaire de menys edat.
- D) Al moment de formalitzar la inscripció al concurs, les colles que hagin de fer servir aquestes ajudes, hauran d'assabentar obligatòriament el Delegat de la UCS de quants i quins seran els que els ajudaran, (màxim dues ajudes).
- E) Les denúncies sobre la composició d'una colla, s'hauran de fer durant la sardana en què suposadament l'infractor està participant. El Delegat de la UCS junt amb qui presenti la denúncia (cap de colla o delegat representatiu que consti a la UCS, delegat de la UCS o jurats del concurs) comprovarà la correcta o incorrecta situació del dansaire i obrarà en conseqüència. El capdanser de la colla denunciada donarà les dades del denunciat al Delegat, amb documentació suficient, durant el concurs.
- F) Les denúncies sempre seran formalitzades per escrit pel cap de colla o delegat representatiu que consti a la UCS, delegat de la UCS o jurats del concurs.
- G) Col·laborant amb el Delegat de cada Concurs, hi haurà un equip de persones que comprovarà el correcte compliment de totes aquestes normes al llarg de cada concurs.

2 CAMPIONAT DE CATALUNYA

2.1 REQUERIMENTS DE CONVOCATÒRIA I PARTICIPACIÓ

Les colles inscrites en el Campionat estan obligades a participar en els concursos que seran convocats per cada modalitat i anunciats per la UCS amb la màxima antelació, tot indicant dia, lloc i hora de la seva celebració.

- A) Un concurs del Campionat de Catalunya es podrà celebrar en qualsevol dia festiu d'àmbit nacional i a les nits de les vigílies de festiu a partir de les 22h (Aconsellable a les 22,30h).

- B) Un concurs del Campionat de Catalunya no es podrà celebrar: Abans del dia 1 de juliol i després del 30 de novembre. Entre el 30 de juliol i el 30 d'agost, ambdós inclosos. Si coincideixen dos concursos al mateix dia i del mateix grup
- C) Les colles que prenguin part en el Campionat de Catalunya seran subvencionades en cada concurs, proporcionalment a la distància recorreguda per assistir-hi.
- D) Totes les colles del Campionat de Catalunya podran descansar un o més concursos si l'estructura del Campionat ho requereix. La colla que hagi de descansar podrà assistir com a lliure a qualsevol concurs.
- E) Si a la promoció d'accés o en les fases finals manca un concurs en el temps límit, es buscarà un altre concurs només per les colles implicades (sense les filials) o, si això no fos possible, es donarà la mitjana a les colles i es continuarà el Campionat d'acord amb el calendari previst.
- F) Cap colla no podrà perdre un concurs del Campionat de Catalunya. Totes les colles hauran de posar obligatòriament a disposició de la UCS dos jurats titulars per a dur a terme el desenvolupament dels diferents Campionats.
- G) Les colles grans ballaran tres sardanes de 7 tirades. La resta de categories en ballaran dues.

2.2 NORMES DE PUNTUACIÓ I CLASSIFICACIÓ

- A) A efecte de fer les sumes de puntuacions, als concursos del Campionat es donarà a cada sardana 1 punt a la primera colla classificada, 2 punts a la segona, 3 punts a la tercera..... i així de forma esglaonada fins a la darrera colla classificada en totes les diferents modalitats.
- B) Les classificacions de les sardanes de lluïment seran independents.
- C) La puntuació en un concurs que s'hagi suspès, es farà amb mitjanes, la primera serà la mitjana de totes les primeres sardanes, la segona la mitjana de totes les segones sardanes i la tercera mitjana de totes les terceres de la mateixa fase.
- D) Els empats que serveixin per determinar el pas a una fase superior o inferior o el campió de Catalunya, seran resolts pel sistema de colla contra colla, primer per concursos, després per jurats.

3 CONCURSOS LLIURES VÀLIDS

3.1 CONDICIONS DE VALIDESA

Un concurs lliure serà vàlid si s'adapta a les normes establertes per la UCS. Ha de complir els següents requisits:

- A) Ser de lliure participació.

- B) L'admissió de colles no ha d'estar limitada a un nombre inferior a vuit colles grans i vuit de petites, exceptuant-ne els concursos destinats a colles petites (juvenils, infantils i alevins), en què no podrà ser inferior a dotze colles.
- C) Han de ser anunciats a la plana web fins el segon divendres de novembre i celebrat fins el dia 10 de desembre.
- D) Els concursos de campionats territorials han d'acceptar sis colles lliures com a mínim per ésser vàlids. Seran considerats vàlids per a totes les colles participants.
- E) Si el concurs és de colles limitades, l'admissió d'inscripcions es farà per rigorós ordre de recepció de l'e-mail.
- F) Cal adequar l'estructura del concurs per què totes les colles puguin ballar dues sardanes de lluïment.

3.2 CLASSIFICACIONS

La classificació serà en funció de l'estructura de cada concurs: Tanda

única.- Se sumen els punts de les dues sardanes

Tandes diferents.- La primera sardana per classificar el lloc per la tanda final. Les finals seran amb classificació nova però es tindrà en compte les penalitzacions de les sardanes classificatòries.

4 PENALITZACIONS

Tot tipus de concurs

- A) Una falta de repartiment o conjunt: un lloc menys de la classificació total, si es tracta d'un concurs lliure, i a la sardana si és Campionat de Catalunya.
- B) Una doble falta de repartiment o una sardana no resolta: l'últim lloc en la classificació o en la sardana.
- C) Ajut exterior: 5 punts. Excepte alevins que podran tenir un ajut exterior únicament per a la interpretació i el repartiment. Aquesta ajuda serà com a màxim d'una persona. Si l'ajut és a l'interior de la rotllana significa l'últim lloc.
- D) Ballar un dansaire en un mateix concurs en dues colles diferents (sense l'autorització expressa del delegat de la UCS): l'últim lloc per a les dues colles implicades. En cas de fer-ho a la sardana revessa, aquesta serà considerada com a no resolta.
- E) Negar-se a signar la tarja de fiscalització sense donar cap mena d'explicació al delegat de la UCS: l'últim lloc a totes les sardanes del concurs.
- F) No fer el galop, no ballar la sardana revessa o la de germanor, no recollir o rebutjar el trofeu sense causa justificada ni prèvia autorització del delegat de la UCS: l'últim lloc a totes les sardanes del concurs.

- G) Ballar amb ajudes sense la comunicació al delegat de la UCS: l'últim lloc a cada sardana en aquesta situació.
- H) Ballar amb l'incompliment de les normes d'edats: l'últim lloc a cada sardana en aquesta situació.
- I) No donar els comprovants de les edats dels dansaires: l'últim lloc a totes les sardanes del concurs.
- J) Si una colla abandona el Campionat de Catalunya abans de la seva finalització, ocuparà el darrer lloc de la seva categoria i modalitat. Els resultats obtinguts fins llavors, però, restaran invariables i no seran objecte d'anul·lació. Si no hi ha hagut causa justificada, a judici de l'Àrea de Campionat, serà objecte de sanció i no participarà l'any següent en el Campionat de Catalunya.
- K) La no assistència a un concurs del Campionat de Catalunya: un últim i una mitjana o dos últims i una mitjana (en la categoria gran), si no hi ha causa justificada a judici de l'Àrea de Campionat.
- L) La no assistència al darrer concurs del Campionat de Catalunya: últim lloc de les dues o tres sardanes (segons la categoria), si no hi ha causa justificada a judici de l'Àrea de Campionat.

5 CAMPIONAT DE CATALUNYA DE LLUÏMENT

Els Campionats de Catalunya en totes les seves modalitats es celebraran a partir del mes de Juliol. Amb suficient antelació abans de l'inici dels campionats es redactarà un annex a aquestes bases amb les normatives per a cada modalitat que es faran arribar a totes les colles i es penjaran a la plana web.

6. CAMPIONAT DE CATALUNYA DE SARDANES REVESSES PER COLLES

6.1 REVESSA PUNTUABLE

S'entendrà per revessa puntuable per al Campionat, la primera de les sardanes d'aquesta modalitat que pugui ser interpretada en un concurs de lluïment puntuable per al Campionat de Catalunya, sempre que es compleixin les següents condicions:

- A) Que la revessa interpretada sigui exclusivament de l'arxiu de la UCS i la porti el delegat del concurs.
- B) Ser sentida acceptablement en tot el recinte del concurs.
- C) Ser ballada en tanda única per totes les colles
- D) Ser interpretada correctament per la cobla executant, segons el criteri del delegat de la Unió de colles.

- E) Ser recollides les targetes de les colles fins als deu primers compassos de la 4^a. Tirada de curts, sota control del delegat de la UCS.
- F) Que el tiratge estigui comprès dintre dels límits següents:
CURTS: Entre 16 i 49 compassos. / LLARGS: Entre 50 i 99 compassos.

Anotació: Tan sols podrà puntuar per al campionat de Catalunya una segona revessa, quan es pugui comprovar que els punts C, D i E han estat alterats.

Cap revessa no serà puntuable quan es cometin les següents anomalies:

- A) Quan la revessa interpretada no sigui de l'arxiu de la UCS.
- B) Quan les partícels hi hagi compassos alterats entre les repeticions dels temes de curts o de llargs.
- C) Quan la cobla no executi exactament els compassos escrits a les partícels.
- D) Quan per causes de deficiència molt acusada en la interpretació, el delegat de la UCS n'autoritzi l'anul·lació.
- E) Quan el delegat de la UCS no tanqui la recepció de les targetes en el moment correcte.

Anotació: Passat el període de recepció de targetes, qualsevol anomalia que es pugui presentar bé de la cobla o bé per altres casos de força major, no significarà cap impediment per a donar la revessa com vàlida.

6.2 NORMES, PARTICIPACIÓ I DESENVOLUPAMENT

- A) Participaran en aquest Campionat totes les colles que prèviament hagin cursat la seva inscripció a la UCS en qualsevol de les modalitats de lluïment dels Campionats de Catalunya o Territorials.
- B) Es proclamarà Campiona de Catalunya la colla que al final de la temporada assoleixi el millor coeficient per mitjana entre revesses resoltes i les revesses ballades, amb la suma addicional per cada revessa resolta del 20% del coeficient resultat de dividir les colles participants inscrites en un Campionat i entre les que la resolguin en cada concurs.
- C) Cada colla tindrà un sol delegat, que estarà al costat de la colla i serà qui entregarà la targeta que no li serà tornada per cap concepte. El delegat es retirarà a l'inici de la darrera tirada de llargs del costat de la seva colla. Aquesta haurà de repartir l'última tirada de llargs neta i sense ajut exterior. La colla haurà de repartir l'última tirada amb el mateix estil que balli les sardanes de lluïment. Tota ajuda exterior, denunciada i comprovada, provocarà l'anul·lació d'aquesta revessa a la colla ajudada.
- D) A les colles juvenils que hagin entregat correctament el tiratge de la sardana revessa però no l'hagin repartida adequadament, els serà concedida la meitat de puntuació (mitja revessa) als efectes del Campionat, sense coeficient.

- E) Les colles infantils que encertin el tiratge tindran dret a premi encara que no la reparteixin adequadament. Per fer les classificacions del Campionat de Catalunya, es tindrà en compte diferents puntuacions, per evitar la proliferació de 0:
- Curts resultats: 5 punts
 - Llargs resultats: 4 punts
 - Sardana sencera resolta no repartida correctament: 10 punts
 - Sardana resolta i repartida correctament: 20 punts
- F) Les colles infantils i juvenils podran tenir dos delegats. Un de qualsevol edat i l'altre que obligatòriament haurà de tenir l'edat corresponent a la seva categoria. (És la intenció de la UCS que aquest ajut sigui pedagògic per tal d'iniciar els més joves al món de les revesses). Les colles infantils que fent servir aquestes ajudes resolguin el tiratge obtindran la meitat dels punts que especifiquen els apartats E) 3.3 i E) 4.4 però no obtindran els punts que atorguen els apartats E) 1.1 i E) 2.2. Les colles juvenils amb ajudes que resolguin el tiratge els serà aplicat l'apartat D) és a dir mitja revessa. Si no la reparteixen adequadament no obtindran punts.
- G) Les colles alevines podran no ballar la sardana revessa atès les condicions naturals de la seva curta edat. En cas de ballar podran tenir les ajudes especificades a l'apartat F) si resolen el tiratge tindran dret a premi encara que no la reparteixin adequadament però no a la participació en el Campionat de Catalunya.
- H) Per classificar-se en el Campionat, les colles hauran d'haver assistit al mínim de concursos establerts per a la seva modalitat de llüiment, i en total comptat un mínim de 10 revesses. La resta de colles que havent participat a un dels Campionats no assoleixin aquests mínims seran classificades a continuació d'acord a les revesses comptades fins a un mínim de 6.
- I) Les colles infantils i juvenils un cop al concurs i al moment d'inscriure-les hauran d'informar al delegat de la UCS respecte a l'opció escollida a l'hora de comptar la revessa (un delegat de l'edat de la colla o bé dos) per què aquest pugui reflectir-ho a l'acta.
- J) Les colles tan sols podran impugnar la sardana revessa abans que finalitzi el concurs. Això no obstant per ser considerada vàlida la impugnació haurà de ser posteriorment formalitzada, trametent-la per escrit a la UCS dins d'un termini de 15 dies naturals
- K) Les colles hauran de ballar la revessa, degudament uniformades, amb la màxima correcció i amb les mans agafades correctament. Al moment que el delegat de la colla entregui la targeta amb el tiratge als delegats la colla s'haurà d'obrir i ballar en posició de llüiment la resta de tirades.
- L) En cas que en un concurs no s'interpreti revessa, per qualsevol causa de força major, aquest serà vàlid com a assistència.

7.1 NORMES GENERALS

- A) Els punts lliures hauran de seguir fidelment el compàs de la sardana, però la durada de 2 compassos de curts i 4 compassos de llargs, podrà ser alterada en benefici d'una millor coreografia i una més fidel adaptació a l'estructura musical de la sardana
- B) Per poder participar en el Campionat, les colles hauran de ballar les sardanes amb un mínim de 4 punts variats en els curts i 6 punts variats en els llargs.
- C) La durada de la sardana serà de 2 curts, 2 llargs i un contrapunt (5 tirades en total).
- D) No es podrà alterar ni trencar l'estètica i la simetria de la colla, excepte després de l'últim canvi de la tercera tirada de llargs, en el que els dansaires es podran deixar anar de les mans per fer una coreografia final, i tanmateix per una coreografia inicial, on els dansaires podran començar els curts sense agafar-se de les mans fins al segon canvi, a partir del qual l'anella ja haurà de ser tancada. Aquests compassos tant de curts com de llargs seran independents de l'apartat (E) i no seran tinguts en compte. A l'inici de la tercera tirada de llargs (després del contrapunt) les colles han d'estar degudament agafades de les mans (anella tancada).
- E) Es permetrà deslligar-se les mans un màxim de quatre compassos per cada tirada de curts, i de vuit compassos per cada tirada de llargs, que podran ser alterns o consecutius.
- F) Els noms i tiratges de les sardanes a interpretar en cada concurs es donaran a conèixer amb antelació a les colles per al seu estudi i preparació.
- G) Les colles hauran d'acabar correctament les tirades, coincidint amb el seu tiratge, sense tenir en compte si acaben a la dreta o a l'esquerra. Es repartirà des de la primera tirada.

Penalitzacions.- Cada falla de repartiment serà penalitzada amb la pèrdua d'un punt en la sardana corresponent. També serà penalitzat amb la pèrdua d'un punt cada un dels punts lliures que es deixin de fer dels mínims establerts (4 en els curts i 6 en els llargs). I també cada un dels compassos de més que la colla es deixi anar de mans (4 en cada tirada de curts i 8 en cada tirada de llargs). Les penalitzacions seran acumulatives per cada tirada i en el transcurs d'una mateixa sardana.

Disposicions finals.-

- Tot i que el nombre de jurats s'estableix en cinc per a la qualificació de cada sardana de punts lliures, l'Àrea de Campionat es reserva el dret d'incrementar aquesta quantitat, en funció del nombre de colles que actuïn en una mateixa sardana.
- En el cas que una variació o coreografia de nova creació pugui semblar al seu autor que pot entrar en conflicte amb les normes establertes, ho podrà consultar amb l'Àrea de Campionat, abans de la seva aplicació.
- Qualsevol situació no prevista en aquesta normativa o que sembli trencar les seves disposicions, serà resolta en el mateix lloc del concurs per l'Àrea de Campionat d'acord amb el fiscalitzador corresponent si s'escau.

8 CAMPIONAT COLLA COMPLETA

- A) Les guanyadores del trofeu de colla completa seran decidides tenint en compte la suma dels llocs assolits per les colles en els Campionats de Catalunya de lluïment, revesses i punts lliures.
- B) Les colles que no participin en un d'aquests Campionats no podran optar al trofeu de colla completa.
- C) Les categories d'aquest trofeu seran:
 - VETERANS - GRANS – JUVENILS - INFANTILS

9 CAMPIONATS TERRITORIALS

- A) Cada territorial organitzarà els seus propis Campionats en totes les categories.
- B) Si per qualsevol motiu alguna territorial decideix no organitzar campionat, la UCS assegurarà la inclusió en un dels altres campionats territorials a totes les colles d'aquesta territorial que desitgin participar en el Campionat de Catalunya. En aquest cas, les colles incloses tindran els mateixos drets i obligacions que les de la pròpia territorial, incloent-hi la possibilitat de proclamar-se campiones.
- C) El mes de juny es determinarà l'accés que correspongui convocant una reunió entre les colles interessades i l'Àrea de Campionat.
- D) En cas de renúncia d'algunes colles del Campionat d'Honor (per manca de gent o dissolució), les seves vacants seran cobertes per altres colles que vulguin participar.
- E) Així mateix, a l'únic efecte de determinar la colla o colles de cada territorial que han d'accedir a una fase final, promoció, etc., en cas que això sigui necessari, es consideraran per separat les colles de cadascuna de les territorials, aplicant les normes que aquestes considerin oportunes. Així, el fet que al cap damunt de la classificació hi hagi dues colles d'una mateixa territorial no desvirtuarà que la tercera classificada, si és d'una altra territorial, sigui considerada primera de la seva.
- F) Tot i que una colla pugui participar, alhora, en més d'un campionat territorial, amb vista a la classificació per a fases finals, promocions, etc., en cas que això sigui necessari, només es tindrà en compte la classificació del propi campionat o, en el cas que aquest no es faci, la del

que la UCS hagi designat per assegurar la inclusió de totes les colles en el Campionat de Catalunya.

- G) La reglamentació d'aquests campionats territorials serà competència de cada territorial organitzadora, però, no podrà entrar en contradicció amb cap de les disposicions d'aquestes Bases generals.

L'Àrea de Campionat, d'acord amb la junta de la UCS, podrà convocar la comissió tècnica o les colles afectades per algun problema, per modificar o editar disposicions complementàries d'aquestes bases generals, per fer millor el desenvolupament del Campionat de Catalunya de colles sardanistes en totes les seves categories, si així ho considera convenient.

Aquestes bases generals han estat aprovades per la comissió tècnica, a la qual hi són representades totes les territorials i la junta directiva de la UCS.

7. SESSIÓ PER EXPLICAR LA SARDANA COM A PATRIMONI DE LA HUMANITAT EN EL DIA D'EUROPA

MAI 13, 2019

El dijous 9 de maig, a les 19:00 h., al Saló de Descans del Teatre Municipal de Girona, en el marc del Dia d'Europa, se celebrà un esdeveniment institucional per presentar la iniciativa de la sardana com a Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat. La sessió va ser impulsada per l'Associació Amics de la UNESCO de Girona i comptà amb la intervenció de l'alcaldeessa de Girona, Marta Madrenas, que va intervenir en nom de les 3 institucions organitzadores: la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a Girona, la Diputació de Girona i l'Ajuntament de la capital gironina.

Després del parlament de l'alcaldeessa i la presentació del projecte perquè la sardana sigui patrimoni de la Humanitat, s'interpretarà la sardana *Europa*, de Josep Prenafeta. L'explicació de la tasca de la Confederació Sardanista de Catalunya en referència a què la sardana sigui reconeguda internacionalment va ser a càrrec de Josep Maria Clavé, integrant de la comissió que està treballant el projecte des de la Confederació Sardanista de Catalunya.

La iniciativa d'aquest esdeveniment es deu a l'Associació Amics de la UNESCO de Girona, que ho va proposar a la comissió organitzadora de l'acte institucional del Dia d'Europa de l'Ajuntament de Girona, de la qual formem part. L'any passat es va presentar la iniciativa de la Rumba catalana i enguany s'ha focalitzat en la sardana. El suggeriment va ser molt ben rebut i per això s'ha incorporat a l'esdeveniment.

Aquesta sessió ha estat un pas més per divulgar el projecte perquè la sardana s'inscrigui al llistat del Patrimoni Cultural Immateral de la Humanitat de la UNESCO.

8. REUNIÓ AL ROSSELLÓ ENTRE COMISSIONS DEL PROJECTE PERQUÈ LA SARDANA SIGUI PATRIMONI DE LA HUMANITAT

JUNY 20, 2021

Aquest passat **dissabte 19 de juny s'ha organitzat a Baixàs** una reunió entre la recentment constituïda **comissió del Nord de Catalunya i la del Principat** perquè la UNESCO declari la sardana Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Aquesta trobada ha sigut la primera entre ambdues comissions amb l'objectiu d'aportar coneixement a la nova organització que ha de treballar el projecte dins de les **fronteres franceses**. D'aquesta manera han pogut saber quins passos i documents s'han realitzat des de Catalunya perquè pugui fer-ne la rèplica a l'administració gal·la. En aquest sentit, la seva tasca és impulsar la candidatura, fer les gestions institucionals corresponents, presentar els dossiers necessaris i fer-ne el seguiment per assegurar que els tràmits arriben a bon port.

La reunió és un pas més per fer avançar la candidatura transnacional en què s'han de posar d'acord Espanya, Andorra i França perquè la sardana es reconegui com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. Aquest tipus de reunió ja es va celebrar amb Andorra i el seu govern ja té la proposta, de manera que ara ja estan tots els processos en marxa perquè en el futur hi hagi una comissió interministerial dels tres estats per concretar i presentar la candidatura.

La **comissió del Nord de Catalunya** la integren membres de junta de la Federació Sardanista del Rosselló i representants de diverses entitats sardanistes del territori. L'intendent i compositor Olivier Marquès ha assumit la coordinació de la Comissió.

El projecte perquè la sardana s'inscrigui com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat va començar el 2016. Durant aquests anys s'han desenvolupat diversos projectes i accions, entre les que destaquen la cerca de suport popular, un criteri molt valorat. També s'ha treballat diverses idees per recopilar finançament per assumir les despeses de l'equip professional expert que gestiona aquest procés.

9. LA SARDANA, A LA 1A TROBADA INTERNACIONAL PER AL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA UNESCO

JUNY 1, 2019

Els darrers dies de maig Barcelona ha acollit la 1a Trobada Internacional d'ONGs Ibèriques Acreditades segons la UNESCO per a la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial. I entre les diverses realitats culturals que han conegut s'hi troba la sardana. En concret, va ser el passat dijous 30 de maig, a l'assaig de la colla de sardana esportiva Mare Nostrum, a la Casa dels Entremesos de Barcelona.

Els delegats de les diverses entitats han pogut conèixer què és la sardana i com es balla. L'assaig amb la colla Mare Nostrum també els ha permès saber què és la sardana esportiva, què suposa, com es preparen físicament i d'altres aspectes tècnics de la sardana de competició. En aquest sentit, la colla també els ha mostrat, ha part de la sardana tradicional, la de punts lliures, el vessant més espectacular i físic de la nostra dansa. Al final també han ballat tots junts una sardana de germanor. Tots els assistents han quedat molt satisfets i sorpresos per la realitat de la sardana i s'han mostrat molt favorables cap a la nostra dansa.

La colla Mare Nostrum és una de les rotllanes més llorejades del Campionat de Catalunya. De fet, és la campiona del Campionat de Punts Lliures i de la Copa Catalunya i la sotscampiona de la modalitat tradicional del Campionat de Catalunya de la passada temporada 2018. Per tant, l'experiència dels assistents ha sigut amb un hoste de 1r nivell.

La visita a la colla Mare Nostrum també ha permès conèixer la Casa dels Entremesos, una Casa de la Festa de Barcelona destaca per, entre d'altres raons, acollir les principals figures del bestiar festiu i geganter de la ciutat comtal.

A aquesta reunió internacional hi han participat 11 entitats de Portugal, Espanya i els Països Catalans, i l'ha organitzat l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català (ENS), amb la col·laboració de l'Institut del Patrimoni Cultural Immaterial (IPACIM). Així, han sigut diverses jornades de treball per intercanviar l'experiència sobre com impulsen candidatures perquè siguin reconegudes com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. També ha servit per veure de quines altres maneres poden col·laborar per impulsar d'altres projectes.

Les 11 entitats assistents a aquesta Trobada, i que estan reconegudes per la UNESCO, han sigut el Centro de Estudios Borjanos, el Centro UNESCO de la Ciudad Autónoma de Melilla, la Fundação INATEL, el Centro em Rede Investigaçao em Antropologia, la Memória Imaterial Cooperativa Cultural CRL, l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català, la UNESCO Etxea, l'Asociación Cultural e Pedagógica Ponte...nas Ondas, l'Associació d'Estudis Fallers, la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya i l'Institut del Patrimoni Cultural Immaterial.

10. LA NECESSITAT DE SER A LA LLISTA

La preocupació per al futur de la sardana és una conversa recurrent entre el sardanisme, una preocupació que ve de lluny i que, malgrat tots els esforços esmerçats i les accions dutes a terme, ha arribat fins al dia d'avui.

Ensems amb aquest neguit, el sardanisme ha buscat infructuosament el reconeixement oficial de la sardana com a Dansa Nacional de Catalunya, fita que va assolir-se parcialment el 2010, quan la sardana fou inscrita com a Element Festiu Patrimonial d'Interès Nacional per la Generalitat de Catalunya ja que la legislació vigent encara no permetia -ni permet- un títol d'aquella transcendència.

A hores d'ara, i després de sotmetre-ho a debat intern, des de la Confederació Sardanista de Catalunya creiem que el reconeixement més alt -i alhora més necessari- és aconseguir la inscripció de la sardana a la Llista del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, de la UNESCO, com els castells, les falles del Pirineu o La Patum de Berga.

El canvi mental que significa iniciar aquest procés és important, atès que l'assoliment de la inscripció implica el compromís internacional que allò que s'hi pretén inscriure aporta una suma cultural a la humanitat i, per tant, es desenvoluparan accions i mesures per a salvaguardar-la. És a dir, els sardanistes, conscients de l'alt valor patrimonial que té i que és la sardana pretenem engrandir el pòsit cultural de la humanitat amb els seus valors socials a la vegada que ens responsabilitzem de la seva difusió i durabilitat en el temps. El fet d'estar a la Llista Representativa vol dir que no solament tindrem un reconeixement per a la sardana, sinó que, amb ella, contribuïrem al progrés cultural de la humanitat.

Quan aconseguim aquest reconeixement, que es farà pregar però que tinc clar que s'assolirà, veurem com la sardana no solament rebrà la consideració que li pertoca dins la nostra societat sinó que també es projectarà internacionalment més enllà de les nostres fronteres.

El camí és llarg i costós però valdrà la pena arribar al final. Com digué Maragall 'Tot és camí, tot és drecera si ens dem la mà'. Compto amb vosaltres com a companys del viatge cap a la UNESCO. Hi hem de ser tots, perquè només entre tots ho aconseguirem.

Joaquim Rucabado i Aguilar

President

11. LA COMISSIÓ DE CULTURA DEL PARLAMENT, AMB LA SARDANA, PATRIMONI DE LA HUMANITAT!

DESEMBRE 5, 2019

Ahir dimecres 4 de desembre de 2019, la Comissió de Cultura del Parlament va votar a favor de la Proposta de resolució sobre la inclusió de la sardana a la llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat, que ha estat numerada amb l'expedient Núm. 250-00973/12.

La presentació va ser a càrrec dels Grups Parlamentaris de Junts per Catalunya i Esquerra Republicana de Catalunya, admesa a tràmit per la Mesa del Parlament el dia 01.10.2019. Així, ahir dimecres 4 de desembre el Parlament de Catalunya resol el següent:

1. Insta el Govern de la Generalitat a seguir fent els treballs i els tràmits necessaris davant del Govern de l'Estat per a incloure decididament la Sardana en la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.
2. Dóna suport a la candidatura de la Sardana a la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

BOPC 428
3 d'octubre de 2019

Per aquests motius, el Grup Parlamentari de Junts per Catalunya i el Grup Parlamentari Republicà presenten la següent:

Proposta de resolució

El Parlament de Catalunya:

1. Insta el Govern de la Generalitat a seguir fent els treballs i els tràmits necessaris davant del Govern de l'Estat per a incloure decididament la Sardana en la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.
2. Dóna suport a la candidatura de la Sardana a la llista representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Palau del Parlament, 19 de setembre de 2019

Albert Batet i Canadell, GP JxCat; Anna Caula i Paretas, GP ERC; portaveus

12. LA CANDIDATURA DE LA SARDANA COM A PATRIMONI DE LA HUMANITAT AVANÇA UN PAS MÉS

ABRIL 2, 2019

La candidatura de la sardana perquè formi part de la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la Unesco ha rebut l'aval del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català. Aquest fet suposa una passa més cap a l'objectiu final.

L'informe favorable que s'ha emès destaca que la sardana “compleix els 5 criteris de les Directius Operatives per a l'aplicació de la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, que són, en 1r lloc, que la sardana s'avé perfectament a la definició de la Unesco de patrimoni cultural immaterial; en 2n, que la inscripció de l'element contribuirà a donar a conèixer el patrimoni cultural immaterial; 3r, en el projecte s'elaboren mesures de salvaguarda que protegeixen i promouen l'element; 4t, l'element es proposa per inscripció després d'haver aconseguit la participació més àmplia possible de la comunitat i 5p que l'element figura en un inventari del patrimoni cultural immaterial present en els territoris dels Estats Part sol·licitants”.

Aquesta candidatura la promou la Confederació Sardanista de Catalunya i està elaborada en col·laboració amb l'Ens de l'Associacionisme Cultural, l'Institut del Patrimoni Cultural Immaterial i la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Per difondre-la i recopilar recursos s'organitzen periòdicament diversos tipus d'esdeveniments.

La implicació popular i la possibilitat de demostrar l'arrelament i característiques històriques de l'expressió són elements molt importants perquè la comissió que valida el registre accepti les candidatures. Fins ara, la Unesco ha declarat 2 manifestacions pròpies de la cultura popular catalana com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. La 1a va ser la Patum de Berga l'any 2005. La darrera, fins ara, van ser els castells, l'any 2010. Si ens referim a la cultura dels Països Catalans, a aquesta llista cal afegir-hi el Misteri d'Elx (2001), el Tribunal de les Aigües de València (2009), el Cant de la Sibila (2010) i les Festes de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí (2011). A més a més, també estan reconegudes amb aquest títol activitats que són comunes a diversos territoris del Mediterrani, com la dieta mediterrània (2010); les Festes del foc del solstici dels Pirineus (2015) i l'art de la pedra seca (2018).

13. EL FINANÇAMENT POPULAR PERQUÈ LA SARDANA SIGUI PATRIMONI DE LA HUMANITAT HA RECAPTAT GAIREBÉ 9.000 €

MARÇ 28, 2018

El projecte de recaptació popular de fons perquè la sardana es pugui convertir en Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO ha aconseguit recaptar gairebé 9.000 €, un cop finalitzat el termini establert. D'aquesta manera s'assegura que la Confederació Sardanista de Catalunya pugui fer front a les despeses inicials de gestió del projecte i promoció per aspirar a aquest reconeixement.

En concret s'han aconseguit 8.950 € a través de la plataforma de finançament popular Verkami. De fet, el 1r objectiu era recollir 6.000 € però la xifra es va aconseguir ràpidament. D'aquesta manera la Confederació Sardanista de Catalunya va doblar l'aposta i sol·licitava fins a 12.000 €. Malgrat haver reunit només gairebé 9.000 €, la xifra total recopilada garanteix rebre tot l'import.

Aquesta campanya ha sigut una 1a fase dels diversos processos de captació popular de diners. Això és per 2 raons: la 1a, perquè les gestions són llargues i costoses, sobretot en tractar-se d'un projecte de caire internacional; i la 2a és perquè des de les comissions d'anàlisi de les candidatures es valora molt positivament la implicació de la població per tal d'assolir l'objectiu de ser Patrimoni Cultural Immaterial. Així, aquesta, i d'altres campanyes de finançament popular que hi puguin haver al futur, seran fonamentals.

14. DONACIÓ PERQUÈ LA SARDANA SIGUI PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA UNESCO

ABRIL 12, 2019

Aquest dijous 11 d'abril la **Coordinadora d'Entitats Sardanistes de Barcelona** ha lliurat al president de la Confederació Sardanista de Catalunya, a la Casa de la Sardana, **un xec per valor de 1.000 €** com a aportació per seguir amb les tasques perquè la sardana s'inscrigui al llistat del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, de la UNESCO. La presidenta de la Coordinadora d'Entitats Sardanistes de Barcelona, **Emi Escuder**, ha encapçalat la delegació de l'entitat barcelonina en aquest esdeveniment.

Aquesta quantitat és fruit de la recaptació de la ballada titulada '**Ballem per la UNESCO**', que es va celebrar el dissabte 23 de febrer, a la Plaça del Rei de Barcelona, amb la cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona. L'import servirà, junt amb d'altres aportacions populars que han anat arribant, i el pressupost específic dedicat al projecte, per continuar les diverses accions per aconseguir que la sardana sigui patrimoni cultural de la Humanitat.

A més a més, accions populars d'aquest tipus són essencials perquè el jurat compregui i valori la sardana com un fet viu, popular, i que compta amb el suport de la població. Per això, des del 2017, fins ara s'han desenvolupat diverses campanyes que van en aquesta línia. En són exemples el microfinançament a través de Verkami, la creació d'un logo propi per posar a tots els programes sardanistes, un disc o les gravacions a diverses cares conegudes del món de la cultura expressant el seu suport a la candidatura. I encara cal recordar el recent aval del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català perquè la sardana aconseguixi aquest objectiu.

Dins del Patrimoni Cultural Immaterial, i en relació a la nostra cultura, estan inscrits, entre d'altres, la Patum de Berga, els castells, el cant de la Sibil·la, el Misteri d'Elx, la Festa de la Mare de Déu de la

Salut d'Alghemesí, les Falles de València, les falles del Pirineu i la dieta mediterrània. Ara la Confederació Sardanista de Catalunya treballa perquè la sardana també hi consti. En aquest sentit, ja en formen part diversos balls, com el tango, el flamenc, el merengue, els balls de nois de Romania o la rumba cubana.

15. ANDORRA REP LA PROPOSTA FORMAL PERQUÈ LA SARDANA SIGUI PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

GENER 22, 2019

El govern d'Andorra ha rebut oficialment la sol·licitud perquè la sardana s'inscrigui a la **Llista del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO**. Ha sigut en el marc de la reunió que han mantingut aquest passat dilluns 14 de gener les entitats sardanistes d'**Andorra la Vella i Encamp**.

Olga Gelavert, ministre de Cultura, Joventut i Esports del govern d'Andorra i **Montserrat Planelles**, directora general de Cultura d'aquesta institució, han rebut la demanda formal perquè Andorra presenti la candidatura de la sardana. D'aquesta manera s'ha generat un pas molt important per al projecte, ja que ara correspon a l'executiu andorrà aprovar-ne la idoneïtat. La seva resolució ha d'arribar, previsiblement, abans de les eleccions al Consell General previstes per a aquest mes d'abril. Per tant, en un termini màxim de 2 mesos es podria saber la seva decisió, que s'espera que sigui favorable.

Aquest procediment també s'ha seguit a Catalunya, ja que, en plantejar-se com una candidatura internacional, cada comunitat sardanista ha de presentar el projecte al seu govern.

També és una manera de fer visible el suport popular i l'arrelament d'aquesta tradició, un element clau per a la **UNESCO**. En aquest sentit, s'han generat els darrers temps diverses iniciatives per enfortir aquest fet, com ara l'edició d'un disc o la creació d'un logotip per incloure'l a tota la documentació sardanista possible.

El **Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat** vol destacar i mantenir el patrimoni cultural intangible de les diverses cultures d'arreu del món. El concepte va sorgir l'any 1990 i es defineix com “el conjunt de creacions basades en la tradició d'una comunitat cultural expressada per un grup o per individus i que responen a les expectatives d'una comunitat en la mesura en què reflecteixen la seva identitat cultural i social”.

Fins ara, la UNESCO ha declarat 2 manifestacions pròpies de la cultura popular catalana com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat. La 1a va ser la Patum de Berga l'any 2005. La darrera, fins ara, van ser els castells, l'any 2010. Si ens referim a la cultura dels Països Catalans, a aquesta llista cal afegir-hi el Misteri d'Elx (2001), el Tribunal de les Aigües de València (2009), el Cant de la Sibila (2010) i les Festes de la Mare de Déu de la Salut d'Algemesí (2011). A més a més, també estan reconegudes amb aquest títol activitats que són comunes a diversos territoris del Mediterrani, com la dieta mediterrània (2010); les Festes del foc del solstici dels Pirineus (2015) i l'art de la pedra seca (2018).

A tall d'exemple, formen part d'aquest reconeixement d'altres manifestacions culturals de la resta del món com el cafè àrab, símbol de generositat d'aquesta cultura; la dansa del wititi de la vall del Colca del Perú; l'epopeia de Görogly de Turkmenistan; el “nongak”, art escènic amb músiques, danses i rituals comunitaris de la República de Corea; la capoeira del Brasil; el chovkan, joc eqüestre tradicional a llocs de cavalls karabajs de la República d'Azerbaidjan; els Diablos Danzantes de Veneçuela; la dansa Saman d'Indonèsia; l'equitació tradicional francesa; el flamenc d'Espanya; la cuina tradicional mexicana; el ‘silbo gomero’, el llenguatge xiulat de l'illa de La Gomera de les Illes Canàries d'Espanya; el tango d'Argentina i Uruguai; el cant polifònic georgià de Geòrgia; el sistema d'endevinació Ifa de Nigèria; el teatre Kabuki del Japó; el treball de la fusta dels zafimaniry de Madagascar; la creació i el simbolisme de les creus de Lituània o els cants polifònics dels pigmeus aka de l'Àfrica Central de la República Centreafricana.

